نشان رشد
انتخاب مطمئن خانواده

فهرستگان رشد ۱

مستندنگاری و خاطره

فهرست توصیفی
کتاب‌های منتخب
مستندنگاری و خاطره

سال ۱۴۰۲

بسم الله الرحمن الرحیم

فهرستگان رشد: فهرست توصیفی منابع آموزشی و تربیتی منتخب ـ شماره ۱
مرتبط با برنامه درسی حوزه‌های یادگیری

زیرنظر کارشناسان دفتر انتشارات و فناوری آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

❖ **مدیرمسئول:** ابوذر حسامپور
❖ **سردبیر:** جواد هداوند
❖ **تدوین و صفحه‌آرایی:** الهام رخشنده
❖ **نمایه‌ها و طراح جلد:** فائزه آل‌طعمه
❖ **چکیده‌نویسی:** الهام رخشنده
❖ **ثبت اطلاعات:** مریم مرتضایی‌گهر، زهراسادات جلالی

نشانی: تهران خیابان کریم خان زند، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش، دفتر انتشارت و فناوری آموزشی، معاونت سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی- صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۳۳۳۱
تلفن و دورنگار: ۸۸۳۰۶۰۷۱
وب‌گاه: http://samanketab.roshd.ir

حق چاپ برای دفتر انتشارات و فناوری آموزشی محفوظ است.

وزارت آموزش‌وپرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر انتشارات و فناوری آموزشی

فهرستگان رشد

فهرست توصیفی منابع آموزشی و تربیتی منتخب
کتاب‌های مستندنگاری و خاطره
شماره ۱ ـ سال ۱۴۰۴

«کودکان را به کتابخوانی عادت دهیم؛ آنچه که همیشه برای انسان می‌ماند، کتابخوانی در سنین پائین است. جوانان شما، کودکان شما هر چه می‌توانند، کتاب بخوانند؛ در فنون مختلف، در راه‌های مختلف، مطلبی یاد بگیرند. البته از هرزه‌گردی در محیط کتاب هم باید پرهیز کرد، منتها این مسئله‌ی بعدی است؛ مسئله‌ی اول این است که یاد بگیرند، عادت کنند به این که اصلاً به کتاب مراجعه کنند، کتاب نگاه کنند. البته باید دستگاه‌ها مراقب باشند، هدایت کنند به کتاب خوب؛ که با کتاب بد، عمر ضایع نشود.»

بیانات «رهبر شهید» در دیدار معلمان خراسان شمالی

۲۰ مهرماه ۱۳۹۱

فهرست

مقدمه..... ۴

موضوع:

دفاع مقدس..... ۸
روایت پیشرفت..... ۱۶
رویدادها و رخدادها..... ۱۹
زندگی‌نامه اهل‌بیت..... ۳۰
سفرنامه..... ۳۱
شخصیت‌های انقلابی..... ۳۳
شخصیت‌های دینی..... ۳۸
شخصیت‌های سیاسی..... ۴۱
شخصیت‌های علمی..... ۴۵
شخصیت‌های نظامی..... ۴۸
شخصیت‌های فرهنگی..... ۵۱
شخصیت‌های ورزشی..... ۵۵
مدافعان حرم..... ۵۶
مدافعان وطن..... ۵۹
مکان‌ها..... ۶۱

فهرستگان کتاب‌های آموزشی و تربیتی منتخب
حوزه مستندنگاری و خاطره

مقدمه

در نظام تعلیم وتربیت جمهوری اسلامی ایران، کتاب‌های درسی به عنوان مجموعه‌ای از فرصت‌های آموزشی و تربیتی متنوع و جامع شناخته می‌شوند که زمینه‌های لازم را برای رشد و تعالی دانش‌آموزان فراهم می‌کند. امّا به دلیل برخی تنگناها و محدودیت‌ها، پاسخ به تمامی نیازها و علایق فردی دانش‌آموزان در قالب کتاب‌های درسی امکان‌پذیر نیست به همین دلیل منابع و محتوای استاندارد تکمیلی، نقش بسیار مهمّی در عمق‌بخشی و غنای مفاهیم و محتوای آموزشی و تربیتی ایفا می‌کنند. از آنجا که خواندن این منابع، بر اساس علاقه، اختیار و نیاز کودکان و نوجوانان است، می‌تواند در صورت سامان‌دهی و هدایت مناسب، بستری برای شکل‌گیری و ابراز گرایش‌های فطری و استحکام‌بخشی به شناخت و موقعیت و تعامل خلاق و آگاهانه با انواع محیط‌ها گردد.

از سوی دیگر انتشار روزافزون و متنوع منابع آموزشی و تربیتی و عدم تناسب بخشی از این منابع با استانداردهای آموزشی ـ تربیتی، لزوم اعتبارسنجی و ارزیابی دقیق این آثار را اجتناب‌ناپذیر نموده است. به همین جهت سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با ایجاد نظام اعتباربخشی و سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی در پی آن است تا از طریق استانداردسازی و هدایت تولید این منابع، در ایجاد زمینه‌ی: کسب شایستگی‌ها، تکوین و تعالی پیوسته هویت کودکان و ارتقای جایگاه و منزلت علم نافع گام مؤثری بردارد و حلقه‌ی پیوندی در زنجیره‌ی موقعیت‌های یادگیری و تربیتی بین مدرسه و خانواده ایجاد کند که این مهم از طریق اعطای اعتبارنامه «**نشان رشد**» به منابع دارای استانداردها عمومی و اختصاصی صورت می‌پذیرد.

معرفی فهرستگان رشد

از سال ۱۳۹۵، «فهرستگان رشد» به عنوان مجموعه‌ای از منابع آموزشی و تربیتی منتخب که در طی فرایند یک ساله ارزیابی و اعتباربخشی موفق به دریافت نشان رشد با درجه بالای کمّی و محتوایی (درجه ۱ و ۲ نشان رشد) شده بودند جهت استفاده و بهره‌برداری مدارس، خانواده‌ها و دانش‌آموزان منتشر شده است. از سال ۱۴۰۵ این مجموعه در ۱۳ حوزه موضوعی تدوین و ارائه خواهد شد. حوزه‌های موضوعی عبارت‌اند از: **داستان کودک؛ داستان نوجوان؛ مهارت‌های زندگی؛ مستندنگاری و خاطره؛ مطالعات دینی و قرآن‌پژوهی؛ مطالعات علوم انسانی؛ دانش‌افزایی؛ آموزش پیش از دبستان؛ علوم مهارتی و کاربردی؛ زبان و ادبیات فارسی؛ کمک درسی؛ علوم تربیتی و روانشناسی؛ هنر.**

انتظار می‌رود این فهرستگان ابزاری کارآمد و مؤثر برای انتخاب کتاب‌های مفید و مناسب توسط اولیا و معلمان و دانش‌آموزان در حوزه‌های مورد نیاز باشد، همچنین افزایش کیفی منابع آموزشی و تربیتی موجود در کتاب‌خانه‌های مدرسه‌ای و کلاسی و نیز بهره‌گیری در مسابقات و جشنواره‌های علمی، آموزشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش را به همراه داشته باشد. در فهرستگان رشد، اطلاعات کتاب‌شناختی منابع، براساس موضوع و ترتیب الفبایی و با یک معرفی مختصر اثر قرار گرفته است تا دسترسی و گزینش منابع مورد نظر را ساده‌تر سازد. نسخه‌های الکترونیکی این فهرستگان‌ها به صورت رایگان در وبگاه سامان‌کتاب به نشانی: http://samanketab.roshd.ir قابل دسترسی و بهره‌برداری است.

مجموعه‌ی حاضر، اولین شماره از فهرستگان‌های موضوعی رشد در حوزه‌ی «**مستندنگاری و خاطره**» است که به معرّفی ۱۶۷ عنوان کتاب برتر آموزشی و تربیتی منتشر شده در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ اختصاص یافته است. . در این بخش، مجموعه‌ی منابع ممتازی که به موضوعاتی مانند: تاریخ شفاهی کشور، خانواده‌ی شهدا، زندگی فرماندهان شهید، مستندنگاری وقایع و رویدادهایی مانند دفاع مقدس، روایت پیشرفت، روایت مقاومت، خاطره‌نویسی (شخصیت‌های علمی، ورزشی، انقلابی، دینی، سیاسی) می‌پردازند، معرفی می‌گردد.

۱. زارعی، نفیسه. **آقای بادیگارد.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۱۹۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، انقلاب اسلامی، تاریخ شفاهی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: یکی از راه‌هایی که می‌توانیم تاریخ امتی را بشناسیم، شناخت انسان‌های اثرگذار و تاریخ‌ساز و مطالعه پیرامون زندگی آن‌هاست. یکی از شخصیت‌های جذابی که در دوران مبارزه با طاغوت زمان و پس از آن در جریان دفاع مقدس، نقش اثرگذار در تربیت و انسان‌سازی برای انقلاب اسلامی داشته است، شهید حاج مهدی عراقی است که برش‌هایی از زندگی او، در کتاب آقای بادیگارد به رشته تحریر درآمده که برای مربیان و متربیان نقش ترسیم الگوی انسانی در دسترس و قابل فهمی را ایفا می‌کند. این شهید والامقام در سن ۱۶ سالگی با فدائیان اسلام و شهید نواب صفوی آشنا می‌شود و به داخل شورای مرکزی فدائیان اسلام راه می‌یابد. وی پیش از پیروزی انقلاب، امین شهید نواب صفوی و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی مورد وثوق امام خمینی(ره) بوده است.

۲. طالبی، محمد. **برادر رحی: خاطرات جنگ شهید رحیم کابلی.** شهید کاظمی. ۱۴۰۰. ۲۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت ملی، ادبیات شفاهی، ادبیات نوجوانان، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان

معرفی کتاب: این کتاب با عنوان «برادر رحی» به خاطرات جنگ شهید رحیم کابلی در ۸ سال دفاع مقدس در بین سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۷ پرداخته است. این اثر روایتگر سال‌های حضور حاج رحیم در میدان جهاد ومبارزه و از زبان خودِ شهید می‌باشد. در بخشی از این اثر آمده است: «روزی که داشتم برمی‌گشتم، به شوخی به او گفتم: «مهران! تو اینجا شهید می‌شوی!» گفت: «ما کجا و شهادت کجا! ...».

۳. عزیزیان، محمدتقی. **برف و باروت.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۱۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب «برف و باروت» روایتی از زندگی کشتی‌گیر شهید «سید مصطفی میرشاکی» است. داستان زندگی شهید به نقل از دوستش با موضوع کشتی و مرام پهلوانی ایشان می‌باشد. روایت از ایشان که در تنها سالن کشتی الیگودرز چگونه با شاگردانش برخورد می‌کرده و این‌که چگونه در زمان حضور در جبهه از مسابقات اطلاع پیدا می‌کرده و به هم‌رزمانش خبر می‌داده تا برای مسابقه آماده شوند. صحنه‌هایی از زمان فرماندهی او در جبهه و عملیات‌هایی که هدایت می‌کرده نیز توسط نویسنده روایت شده است.

۴. ضرابی‌زاده، بهناز. **پری خانه‌ی ما.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۲. ۲۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، تاریخ شفاهی، خاطره، دفاع مقدس، سبک زندگی ایرانی اسلامی، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب «پری خانه ما» مجموعه‌ای از خاطرات نه خانواده شهید از استان همدان است که بیش از دو شهید تقدیم انقلاب اسلامی کرده‌اند. این کتاب به روایت زندگی و رشادت‌های این شهدا از زبان مادران، همسران، خواهران و برادرانشان می‌پردازد.در واقع، کتاب روایتگر جنگ‌های تمام‌نشده در سینه مادران شهداست و تلاش دارد تا با مصاحبه با اعضای خانواده شهدا، تصویری جامع و کامل از زندگی و فداکاری‌های این خانواده‌ها ارائه دهد. ویژگی بارز این کتاب، پرداختن به خاطرات از زبان اعضای مختلف خانواده شهید است.

۵. محمدحسینی، تینا. **پسرهرسین.** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۱۳۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، هویت ملی، ادبیات شفاهی، دفاع مقدس، شهیدان، ورزش

معرفی کتاب: کتاب «پسر هرسین»، زندگی کشتی‌گیر شهید مسعود دارابی را روایت می‌کند. او که از اهالی هرسین شهری در اطراف کرمانشاه است از کودکی به کشتی علاقمند می‌شود. منش پهلوانی از همان کودکی در او نمایان است. این کتاب روایتی از بخش‌های مختلف زندگی این پهلوان شهید است. وی با شروع جنگ تحمیلی مانند همه غیورمردان ایرانی راهی جبهه می‌شود هرچند می‌توانست بماند و بر سکوهای قهرمانی بدرخشد.

۶. رحیمی، محمدجواد شریفی، محمدصادق حسن‌نیا، پویان قوامی‌فر، زهرا هاشمی، زهراسادات ثریا، گودرزی محمدی، عبدالرسول حیدریه، راضیه‌سادات. **تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب‌اسلامی. شهدای ترور: چراغ‌دار: روایت‌هایی از زندگی شهدای حادثه تروریستی شاهچراغ علیه‌السلام.** موسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی. ۱۴۰۳. ۳۱۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، زیارتگاه‌ها، سرگذشت‌نامه‌ها، شهیدان، منافق

معرفی کتاب: مواجهه با الگوها و انگاره‌های نوپدیدِ ضدانقلاب و چالش بر سر مفهوم «استقامت» در سبک زندگیِ فردی، اجتماعی، سیاسی، مدیریتی و ...، وجه پراهمیت دیگری از تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی در سه دهه پس از پایان جنگ است. در این کتاب، تلاش شده تا ضمن بررسی ابعاد مختلف حادثه تروریستی حرم حضرت شاه‌چراغ در شیراز و انگیزه‌های دشمنان، با استفاده از شیوه تاریخ شفاهی، ابعاد مختلف زندگی شهدا و نحوه شهادت آن‌ها به تصویر کشیده شود. در بخشی از کتاب می‌خوانیم: فضا کمی امنیتی به نظر می‌رسید. عصر آن روز دانشگاه شیراز بودم و مشغول فروش کتاب در نمایشگاهی که ... .

۷. عمیدی مظاهری، محمدمجید. **تاکسی دایموند ۵۳: خاطرات خودنوشت دکتر غلامرضا شیران.** ستارگان درخشان وابسته به مرکز حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس و بسیج سپاه صاحب. ۱۴۰۲. ۳۳۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، اسارت، خاطره، دفاع مقدس، زندگی‌نامه‌ها، شهادت، شهیدان

معرفی کتاب: در «تاکسی دایموند ۵۳» با داستانی واقعی سروکار داریم. از آن جنس داستان‌هایی که پر است از اتفاقات جالب و غیرمنتظره که خواننده را با خود همراه می‌کند. این کتاب، مقطعی از زندگی دکتر غلامرضا شیران را روایت می‌کند و مثل هر روایتی از زندگی، در گذر از فراز و نشیب‌های بسیار شکل می‌گیرد. ماجرای جوانی است که به قصد تحصیل به آمریکا می‌رود و زندگی در جایی متفاوت از کشورش را تجربه می‌کند.

۸. دانشورجلیل، فاطمه. **حاج‌ابوالفضل: زندگینامه داستانی شهید حاج‌ابوالفضل شاطری.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۱۶۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، هویت ملی، ادبیات نوجوانان، تاریخ شفاهی، دفاع مقدس، سرگذشتنامه

معرفی کتاب: ایمان و امید دو مفهوم پیش‌برنده و موتور محرک انسان برای رسیدن به اهداف والایی است که برای خویش ترسیم کرده است و انگیزه حرکت و ایستادگی در برابر ناملایمات زندگی دنیایی را به آدمی می‌بخشد. انسان به هر اندازه از این دو گنجینه بهره ببرد و در درون خویش متبلور سازد، به همان اندازه قوی‌تر شده و به تحقق آرمان غایی‌اش نزدیک‌تر می‌شود. زندگی «شهید حاج ابوالفضل شاطری» سرشار از دو نور ایمان و امید است که نه تنها در وجود او روشن شده است، بلکه در وجود کسانی که به نوعی با او متصل شده‌اند، ساری و جاری شده است.

۹. پورواجد، هاجر. **خاطرات شفاهی: پسر رنج: خاطرات آزاده محمد رنج‌پور.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۱۳۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت دینی، ادبیات شفاهی، اسارت، خاطره، دفاع مقدس، مصاحبه، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب خاطرات بازی‌ها، شیطنت‌ها، دردها و رنج‌های آزاده محمد رنج‌پور است. او در سال ۱۳۳۹ در محله قره‌آغاج تبریز متولد شد. ایشان پس از کوچ به تهران مدتی در راه‌آهن مشغول کارشدند؛ اما او حس کرد گمشده‌ای دارد و آن را جبهه جا گذاشته است. وارد سپاه شد و داوطلب به مناطق جنگی اعزام گردید. تا سال ۱۳۶۶ درچندین عملیات بزرگ حضور فعال داشت تا این‌که نیمه شب ۲۸ فروردین ۱۳۶۶ در منطقه ماووت کردستان به اسارت نیروهای بعثی در آمد و شکنجه او از همان جا آغاز شد.

۱۰. کشمیری، رضا. **راز چشم‌هایش: روایتی از زندگی مخلصانه مدیر و معلم شهید آقا سید جلال سوری.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۱۴۹ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان، معلمان

معرفی کتاب: «راز چشم‌هایش»، روایتی از زندگی مخلصانه‌ی مدیر و معلم شهید، «آقا سیدجلال سجادی» است که به قلم خواهرزاده‌ی ایشان و روایت‌هایی از خواهر، برادر، دوستان و شاگردان شهید می‌باشد. ایشان از مبارزین فعّال قبل از انقلاب بود و بیش از پنج ماه در زندان ساواک کرمان به سر برد. شهیدی که دوران دانشجویی‌اش با دوران دانشجویی خیلی‌ها فرق داشت

۱۱. حسینی‌مهرآبادی، معصومه. **رویای آنه: روایت زندگی جانباز اهل ترکیه، عیسی شباهت (مهدوی).** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۱۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، ترکی، تلاش و پشتکار، جانباز، جهاد، شهیدان

معرفی کتاب: انقلاب اسلامی مکتبی انسان‌ساز است که با برافراشتن پرچم حق‌طلبی بر پایه اسلام ناب، دل‌های آماده پذیرش حق را با خود همراه کرده و زیر سایه خیمه توحید گردهم آورده است. ملیت‌ها و مرزهای جغرافیایی ذیل این پرچم رنگ باخته و عبودیت حقیقی را مبنای حرکت خود تعریف کرده است. کتاب«رویای آنّه» روایت زندگی جانباز اهل ترکیه عیسی شباهت (مهدوی) است که چشمی بینا و قلبی آماده داشته است و دل خود را معرض تابش نور انقلاب اسلامی قرار داده تا بیدار گردد. او در یکی از روستاهای ترکیه، با نور اعلامیه‌های امام بیدار شد. قصد ایران کرد و درس طلبگی برگزید.

۱۲. جعفرزاده، فاطمه. **سرداران زراوند: سلطان هور: روایتی از زندگی سردار شهید حسن سلطانی.** عصر بصیرت. ۱۴۰۲. ۲۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، جهاد، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان

معرفی کتاب: سردار شهید «حسن سلطانی» در سال ۱۳۴۵ در منطقه بهشت وحدت شهرستان زرند کرمان دیده به جهان گشود، تحصیلات خود را تا کلاس دوم راهنمایی ادامه داد ولی با شعله‌ور شدن آتش جنگ درس و مدرسه را رها کرد و به سوی جبهه‌های جنگ شتافت و اکثر وقت خود را از سال ۵۹ تا ۶۴ در جبهه‌ها گذراند. او از اعجوبه‌های جنگ شهرستان زرند می‌باشد که با حضور خالصانه و عاشقانه‌اش در جبهه‌های حق علیه باطل نقش مهمی در پیشبرد اهداف جنگ در لشکر ۴۱ ثارالله ایفا می‌کرد، سرانجام این سردار گمنام در جبهه هورالعظیم در ۳ دی ۱۳۶۴ به آرزوی دیرینه‌اش رسید.

۱۳. موسسه شهید کاظمی. **شهید عباس دانشگر.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۸۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ادبیات نوجوانان، امام خمینی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: امام خمینی(ره) یک شخص نبود، بلکه یک مکتب بود. مکتبی انسان‌ساز که از نوجوان و جوان تا میانسال و مسن، با هر ظرفیتی تحت تربیتش قرار می‌گرفتند و ره صد ساله را یک‌شبه طی می‌کردند. ازاین‌رو خوانش شرح زندگی این انسان‌ها و معرفی ظرفیت‌هایشان، الگویی در دسترس نوجوان و جوان ما قرار می‌دهد که رسیدن به غایت کمال انسانی که خلاصه می‌شود در کیفیت حیات دنیوی و دستیابی به سعادت اخروی را از محالات نپندارد. شهید عباس دانشگر از شهدای جوان مدافع حرم است که در همین مکتب رشد یافته و به غایت کمال انسانی که رسیدن به مرتبه شهادت است.

۱۴. کلامی، علیرضا. **شهید کاظم عاملو.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۱۲۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: امام خمینی(ره) یک شخص نبود، بلکه یک مکتب بود. مکتبی انسان‌ساز که از نوجوان و جوان تا میانسال و مسن، با هر ظرفیتی تحت تربیتش قرار می‌گرفتند و ره صد ساله را یک‌شبه طی می‌کردند. خوانش شرح زندگی این انسان‌های تربیت‌یافته و معرفی ظرفیت‌هایشان، الگویی در دسترس نوجوان و جوان ما قرار می‌دهد که رسیدن به غایت کمال انسانی که خلاصه می‌شود در کیفیت حیات دنیوی و دستیابی به سعادت اخروی را از محالات نپندارد. «شهید کاظم عاملو» جوانی که در دوران دفاع مقدس، به همگان ثابت کرد می‌توان با پاک‌زیستن و دوری از گناه به درجه‌ای از انسانیت حقیقی رسید که مرز و مانعی میان انسان زمینی با ارواح آسمانی‌شدگان قرار نگیرد و انسان زمینی لایق دیدار آخرین حجت خدا روی زمین شود.

۱۵. موسسه شهید کاظمی. **شهید محمدرضا تورجی‌زاده.** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۶۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، دفاع مقدس، شهیدان

معرفی کتاب: امام خمینی(ره) یک شخص نبود، بلکه یک مکتب بود. مکتبی انسان‌ساز که از نوجوان و جوان تا میانسال و مسن، با هر ظرفیتی تحت تربیتش قرار می‌گرفتند و ره صد ساله را یک‌شبه طی می‌کردند. خوانش شرح زندگی این انسان‌های تربیت‌یافته و معرفی ظرفیت‌هایشان، الگویی در دسترس نوجوان و جوان ما قرار می‌دهد که رسیدن به غایت کمال انسانی که خلاصه می‌شود در کیفیت حیات دنیوی و دستیابی به سعادت اخروی را از محالات نپندارد. «شهید محمدرضا تورجی‌زاده» یکی از تربیت‌یافتگان مکتب خمینی است که هدف کوچکی مانند اتمام مقطع تحصیلی دبیرستان نتوانست او را از دنبال‌کردن شوقش به جهاد و مبارزه علیه طاغوت‌های زمان بازدارد.

۱۶. طاهری، جمال. **فوت کوزه‌گری: پی‌نما زندگی شهیدان رسول آقاعلی‌رؤیا و سیدمحسن صفوی.** ستارگان درخشان وابسته به مرکز حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس و بسیج سپاه صاحب. ۱۴۰۳. ۲۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. ابتدایی. داستان. // **پایه:** پنجم، ششم، هفتم، هشتم
کلمات کلیدی: کمیک، هویت ملی، ادبیات فکاهی، دفاع مقدس، شهیدان، مهندسی

معرفی کتاب: کتاب «فوت کوزه‌گری» پی‌نما زندگی شهیدان رسول آقاعلی‌رؤیا و سیدمحسن صفوی را به صورت تصویری روایت می‌کند. در داستان اول کتاب، زندگی شهید رسول آقاعلی‌رؤیا را روایت می‌کند. این شهید دفاع مقدس به‌خاطر مهارتش در خنثی‌کردن مین و آموزش آن به دیگران شهره بود. دومین داستان، روایتی از زندگی شهید محسن صفوی است. شهید صفوی از مهندسان نخبه در دوران جنگ هشت‌ساله بود و اقدامات او از قبیل پل‌سازی و ساخت بیمارستان در جبهه شهرت دارد.

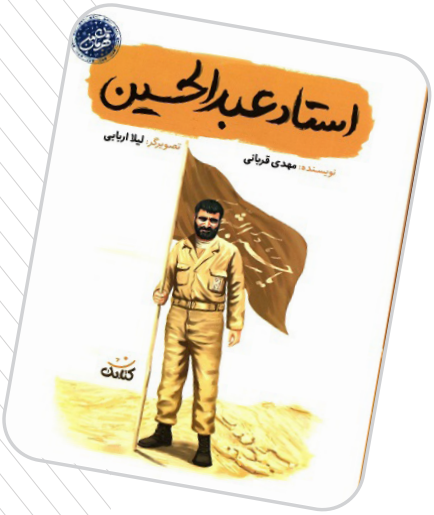

۱۷. قربانی، مهدی. **قهرمان من: استاد عبدالحسین.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. ابتدایی. داستان. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم
کلمات کلیدی: هویت ملی، ادبیات شفاهی، داستان کودک، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این کتاب روایتی جذاب و کودکانه از زندگی شهید عبدالحسین برونسی، فرمانده دلاور دوران دفاع مقدس را به تصویر می‌کشد. این کتاب به معرفی دوران کودکی و نوجوانی این شهید می‌پردازد و به شغل‌های مختلفی که تجربه کرده، از جمله بنایی، اشاره می‌کند. سپس، به حضور او در دوران انقلاب و جنگ تحمیلی و رشادت‌هایش در جبهه می‌پردازد. این کتاب به خوبی نشان می‌دهد که چگونه یک بنای ساده به فرمانده‌ای شجاع تبدیل شد و چگونه با جانفشانی از وطن خود دفاع کرد.

۱۸. طباطبایی، محدثه سادات. **قهرمان من: آقای فهمیده.** کتابک. ۱۴۰۳. ۲۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. داستان. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم
کلمات کلیدی: هویت ملی، ادبیات شفاهی، ایثار، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: داستان زندگی پرشور و شجاعت‌های حسین فهمیده، نوجوان سیزده‌ساله‌ای است که در دوران دفاع مقدس با ایثار و فداکاری‌هایش به یک قهرمان ملی تبدیل شد. این کتاب با نثری ساده و جذاب، روایتگر لحظه‌های حماسه‌آفرین حسین است و به خواننده نشان می‌دهد که چگونه یک نوجوان می‌تواند با اراده‌ی قوی و شجاعت بی‌نظیر، کارهای بزرگی انجام دهد.

۱۹. کلامی، علیرضا. **قهرمان من: سید مجتبی.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. ابتدایی. داستان. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم
کلمات کلیدی: هویت ملی، ادبیات شفاهی، داستان کودک، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

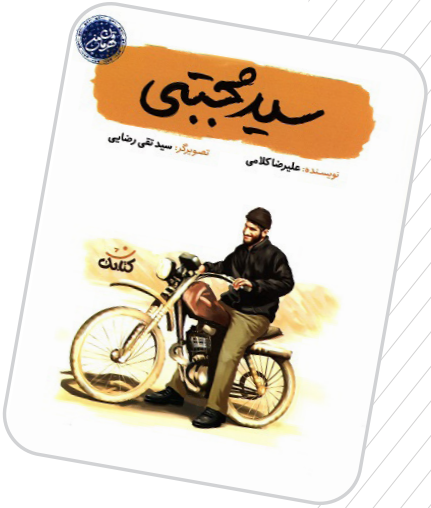

معرفی کتاب: این کتاب داستانی جذاب و آموزنده از زندگی شهید سید مجتبی علمدار، فرمانده دلاور و جانباز سرافراز دوران دفاع مقدس را برای کودکان روایت می‌کند. این کتاب با زبانی شیوا و کودکانه، به معرفی شخصیتی می‌پردازد که با وجود تحمل جراحات و آسیب‌های ناشی از جنگ تحمیلی، همواره با روحیه‌ای مثال‌زدنی خدمت به میهن و مردمش ادامه داد. این کتاب شامل ۲۱ داستان کوتاه است که به بیان خاطرات، ویژگی‌های اخلاقی، رشادت‌ها و فداکاری‌های این شهید در دوران دفاع مقدس می‌پردازد

---

۲۰. انبارداران، امیرحسین. **گرای باقر.** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۲۸۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ایثار، تاریخ شفاهی، دفاع مقدس، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب حاضر مجموعه‌ای از خاطرات شفاهی باقر نیک‌سخن، دیده‌بان لشکر ۱۷ امام‌علی‌بن‌ابیطالب (علیه‌السلام) است که در دوران دفاع‌مقدس نقش مهمی ایفا کرده است. این اثر با نثری روان، روایتگر زندگی یک نوجوان شجاع است که در دل سخت‌ترین لحظات جنگ، به مقاومت و ایثار روی آورد. باقر نیک‌سخن، از سنین نوجوانی وارد جبهه‌های نبرد شد و طی هشت سال دفاع‌مقدس، با دیدگاهی متفاوت از برجک‌های دیده‌بانی، صحنه‌های پرهیجان جنگ را از نزدیک مشاهده کرد. این کتاب، نه تنها خاطرات شخصی یک رزمنده را بازگو می‌کند، بلکه تصویری زنده از روحیه مقاومت، اتحاد و همبستگی مردم ایران در برابر دشمنان را به نمایش می‌گذارد.

---

۲۱. دانشگر، مومن / حسن‌زاده، محسن. **لبخندی به رنگ شهادت: زندگی‌نامه پاسدار شهید عباس دانشگر.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۳۲۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، خاطره، سرگذشتنامه، شهیدان

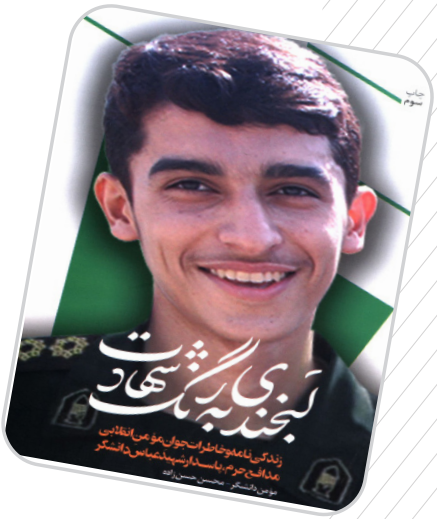

معرفی کتاب: نویسنده این اثر تلاش دارد با بیان زندگی‌نامه و خاطرات جوانِ مؤمنِ انقلابیِ مدافع حرم، پاسدار شهید عباس دانشگر و بازگو نمودن برجستگی‌های اخلاقی و عَلمی اینِ شهیدِ والامقام، ضمن برانگیختن حس کنجکاوی برخی از جوانان، ابعاد مختلف زندگی وی را در قالب کتابی کامل و پرمحتوا به جامعه مخاطب ارائه دهد. در بخشی از وصیت‌نامه شهید آمده است: «خدایا! تو هوشیارمان کن. تو مرا بیدار کن. صدای العطش می‌شنوم. صدای حرم می‌آید. گوش عالم کَر است. خیام می‌سوزد اما دلمان آتش نمی‌گیرد.»

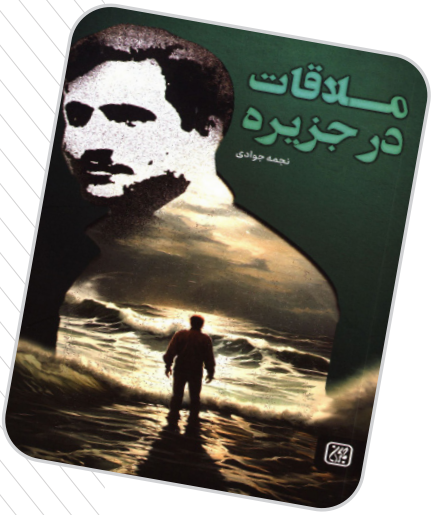

۲۲. جوادی، نجمه. **ملاقات در جزیره.** کتاب جمکران. ۱۴۰۳. ۲۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پیام تربیتی، ادبیات شفاهی، اطلاعات، خاطره، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: شهید مصطفی یوسفی نیروی دقیق و خبرهٔ اطلاعات و شناسایی، امید همرزمانش و از یاران معتمد شهید مهدی زین‌الدین بود. او از زمان و چگونگی شهادتش اطلاع داشت و به دوستانش خبر داده بود؛ اما به خواست خودش کمتر اطلاعی از او در دست است. شهیدی که وجب‌به‌وجب مناطق عملیاتی را برای دیگران شناسایی می‌کرد، اما از سر اخلاص تا توانست عکسی از خود باقی نگذاشت. «ملاقات در جزیره» روایت داستانی زندگی شهیدی است که تا نام امام زمان(ع) را می‌شنید، اشک‌هایش جاری می‌شد.

۲۳. سلگی، زهرا. **من مادرم، فرید!: زندگی شهید سیدفریدالدین معصومی به روایت فاطمه صابری، مادرشهید.** حماسه یاران. ۱۴۰۲. ۹۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت دینی، هویت ملی، ادبیات شفاهی، حفظ قرآن، سبک زندگی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: «من مادرم، فرید» روایت زندگی نخبه‌ای گمنام است که در اوج سال‌های جوانی برای تحصیل به کشوری غیر همسو با دین و مذهب خود می‌رود، اما لحظه‌ای از یاد خدا غافل نمی‌شود؛ دانشمند جوانی که فقط و فقط به عشق وطن و آرمان‌هایش به تمام پیشنهادهای مادی و رفاهی کشورهای خارجی پشت پا می‌زند، تا در ایران سرافراز افتخار بیافریند. این کتاب عاشقانه‌ای مادرانه است که زندگی «سید فریدالدین معصومی» را از تولد تا شهادت در حرم شاهچراغ (ع)، پیشِ روی نگاه خواننده می‌گذارد. برشی از کتاب: مگر تو خبر داشتی فرید؟ !

۲۴. طاهری، جمال. **همرزم: پی‌نمای زندگی شهیدان زهره بنیانیان و زینب کمایی.** ستارگان درخشان وابسته به مرکز حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس و بسیج سپاه صاحب. ۱۴۰۳. ۲۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. ابتدایی. داستان. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم، نهم
کلمات کلیدی: دختران، کمیک، مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، انقلاب اسلامی، سرگذشتنامه، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب «همرزم: پی‌نمای زندگی شهیدان زهره بنیانیان و زینب کمایی»، دو داستان از دو شهید در دل خود دارد. داستان نخست دربارهٔ شهید زهره بنیانیان و داستان دوم دربارهٔ شهید زینب کمایی است. در بخش شهید بنیانیان با ماجرای زنی روبه‌رو می‌شویم که زندگی پرفراز و فرودی دارد و از مبارزان رژیم پهلوی است. اتفاقات این داستان از آلمان و سوریه و لبنان آغاز می‌شود و در فولادشهر اصفهان به پایان می‌رسد. داستان دوم «همرزم» دربارهٔ زینب کمایی معروف به شهید حجاب است که در شاهین‌شهر اصفهان به آسمان پر می‌کشد.

۲۵. ملگی، فاطمه. **همسایه‌ی حیدر.** راه یار. ۱۴۰۲. ۳۷۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، دفاع‌مقدس، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، جهاد، دفاع ملی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: برای هر ملتی که رؤیای پیشرفت دارد، آگاهی از مسیر طی‌شده و داشته‌هایی که موجب شده تا او بایستد و با افتخار به آن‌ها، مسیر پیش‌رو را طراحی و طی کند، ضروری است. یکی از این گنجینه‌ها، انسان‌هایی هستند که با زمان‌شناسی دقیق، در راه حفظ و دفاع از خاک میهن، جان خود را فدا کرده‌اند. یکی از راه‌های کسب این آگاهی، مطالعه زندگی‌نامه شهدا و ایثارگران در قالب تاریخ شفاهی و تاریخ‌نگاری است. کتاب «همسایه حیدر» نمایی از صفحات جدید انقلاب‌اسلامی با عنوان مدافعان حرم را برای خواننده روایت می‌کند.

روایت پیشرفت

۲۶. علیجان‌زاده، محمدحسین. **پرواز پای دماوند: خاطراتی از زندگی شهید دکتر فخری‌زاده.** شهید کاظمی. ۱۴۰۰. ۱۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، اختراعات علمی، پیشرفت، تاریخ شفاهی، دانشمندان ایرانی، دستاوردها، دفاع ملی

معرفی کتاب: کتاب «پرواز پای دماوند: خاطراتی از زندگی ابرمرد ایران، شهید دانشمند دکتر محسن فخری‌زاده» روایتی از زندگی این شهید بزرگوار است که خاطراتی از دوستان، همکاران و خانواده شهید، از تولد تا لحظه شهادت اوست. کتاب با شرح ترور شهید فخری‌زاده است، آغاز می‌شود و بخش اصلی کتاب شامل خاطراتی کوتاه از افراد مختلف است که تقریباً به ترتیب از زمان تولد تا ترور شهید را روایت می‌کنند. در ادامه، پیام‌ها و سخنان شهید گردآوری شده است و اشعاری از ایشان نیز در این بخش گزینش شده است.

۲۷. حبیبی، میلاد. **تاریخ شفاهی پیشرفت، دانش‌بنیان: آرزوهای دست‌ساز؛ ماجرای شکل‌گیری یک شرکت دانش‌بنیان در حوزه فناوری‌های الکترونیکی و کامپیوتری.** راه یار. ۱۴۰۲. ۱۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، الگوها، تلاش و پشتکار، فرهنگ، کار گروهی، کار و تلاش، کارآفرینی

معرفی کتاب: حتماً پیش آمده که گاهی با خودت بگویی کاش یک غول چراغ‌جادو داشتم که مرا به همه‌ی آرزوهایم می‌رساند. اما غول و چراغ هیچ وقت سروکله‌اش پیدا نمی‌شود و تو می‌مانی و هزار امید و آرزو! اما غصه نخور می‌خواهم کتابی معرفی کنم که زندگی چند نوجوان هم‌سن و سال خودت را که به جای غول و چراغ جادو آرزوهایشان را با دست خودشان ساختند، نشان می‌دهد. نوجوان‌هایی که کم‌کم بزرگ شدند و پایشان به دانشگاه رسید.

۲۸. مرتضایی‌راد، علی‌اصغر. **تاریخ شفاهی دفاع‌مقدس. ابتکارات: ابتکار در کارزار.** راه یار. ۱۴۰۲. ۱۶۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت ملی، تاریخ شفاهی، جهاد، خاطره، دفاع مقدس، فناوری، نوآوری

معرفی کتاب: کتاب «ابتکار در کارزار» از حل‌مسائل دفاع‌مقدس توسط همه مردم می‌گوید. وقتی که جمهوریت و مردم وسط صحنه باشند؛ خلاقیت‌ها و ابتکارها و توان‌ها به صحنه می‌آیند و اینجاست که دشمن حیرت می‌کند و «کم من فئة قلیلة غلبت فئة کثیرة باذن الله» خواهد شد. کتاب روایتگر ابتکارات و خلاقیت‌های ساکنان کویر یزد در دفاع مقدس است ابتکاراتی که از سرچشمه وجودی انسان کویرنشین جوشیده و در جغرافیای جبهه سرریز شده است.

۲۹. علیجان‌زاده روشن، محمدحسین. **فاتح قدس: روایتی از زندگانی سردار شهید تهرانی مقدم.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۱. ۲۷۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، پیشرفت، خاطره، دستاوردها، دفاع مقدس، زندگی‌نامه‌ها، شهیدان

معرفی کتاب: دستاوردهای کشور عزیزمان ایران مرهون زحمات انسان‌هایی از مکتب امام خمینی(ره) می‌باشد که دست خالی و تنها با پشتوانه‌ی ایمان به خدا و امید به سنت‌های الهی بی‌وقفه تلاش نموده و کشور را در آسیای غربی از جهت ابزارهای نظامی تقویت کرده‌اند. کتاب «فاتح قدس» که در هفت بخش نگارش شده است به زندگینامه و خاطرات دانشمند سردار شهید حاج‌حسن تهرانی مقدم می‌باشد با قلمی روان و جذاب می‌پردازد. کتاب، خواننده را با زوایای مختلف زندگی و شخصیت سردار شهید تهرانی مقدم آشنا می‌کند و نقش او در توسعه صنایع موشکی و اقتدار دفاعی ایران را به تصویر می‌کشد.

۳۰. اندیشکده راهبردی سعداء / موسویان طاهرآباد، سیده طاهره / علیزاده، محسن. **فرزند ایرانم.** زائر رضوی. ۱۴۰۲. ۲۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. جنبی و سرگرمی. // **پایه:** دوم، سوم، چهارم، پنجم
کلمات کلیدی: ساحت اجتماعی و سیاسی، هویت انقلابی، انقلاب اسلامی، ایران، بازی و سرگرمی کودکان، تاریخ، جدول‌ها

معرفی کتاب: کتاب «فرزند ایرانم» مجموعه از بازی-سرگرمی با موضوع حمایت از تولید ملی و کالای ایرانی است. این کتاب دارای تصویرگری‌هایی است که به کودکان امکان رنگ‌آمیزی می‌دهد و با طرح جدول و کلی سرگرمی‌های جذاب دیگر کودکان را با شهدا و دیگر دستاوردهای انقلاب اسلامی آشنا می‌کند.

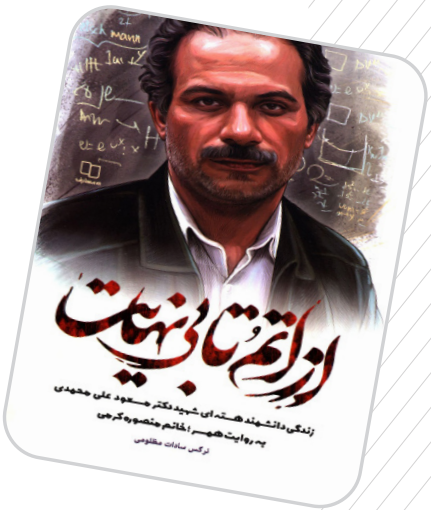

۳۱. مظلومی، نرگس‌سادات. **کتاب فیروزه‌ای: از اتم تا بی‌نهایت: دانشمند شهید دکتر علیمحمدی به روایت همسر.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۳. ۲۶۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، انرژی، دستاوردها، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «از اتم تا بی‌نهایت» زندگی‌نامه شهید دکتر مسعود علی‌محمدی، دانشمند هسته‌ای ایران، را از زبان همسرش، منصوره کرمی، روایت می‌کند. این کتاب که در قالب ناداستان نوشته شده، تلاش دارد تا این شخصیت برجسته علمی را به مخاطبان معرفی کند و الگویی برای جوانانی باشد که در مسیر علم و دانش برای پیشرفت کشور تلاش می‌کنند. کتاب به جنبه‌های مختلف زندگی دکتر علی‌محمدی از جمله تحصیلات، فعالیت‌های علمی، تلاش‌های او در زمینه توسعه فناوری هسته‌ای و همچنین زندگی شخصی و خانوادگی‌اش می‌پردازد. این کتاب به خوبی نشان می‌دهد که چگونه یک دانشمند نخبه می‌تواند در عین تواضع و سادگی، در مسیر پیشرفت علمی کشور گام بردارد.

۳۲. عزتی پاک، علی‌اصغر. **کتاب فیروزه‌ای: موج بلند: روایتی از سفر ناوگروه ۸۶ به دور دنیا.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۳. ۲۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اجتماعی و سیاسی، مستندنگاری، نیروی دریایی، هویت ملی، ادبیات شفاهی، استقامت، پیشرفت، دستاوردها

معرفی کتاب: کتاب «موج بلند»، روایتی مستند از سفر تاریخی ناوگروه ۸۶ نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به دور دنیا است. این سفر که در شهریور ۱۴۰۱ آغاز شد و هشت ماه به طول انجامید، با هدف حضور در آب‌های بین‌المللی و نمایش توانمندی‌های دریایی ایران انجام شد. کتاب به قلمی روان، ماجراها و چالش‌های این سفر تاریخی را از زبان اعضای ناوگروه روایت می‌کند. این یک سفر تاریخی است که تاکنون حتی ابرقدرت‌های دنیا نیز از انجام آن عاجز بوده‌اند. دو ناو مکران و دنا با حدود ۳۶۰ نیروی غیور ارتش این مأموریت تاریخی را رقم زدند.

۳۳. غفارحدادی، فائضه. **مردی با آرزوهای دوربرد.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، روایت پیشرفت، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، تکنولوژی، دستاوردها، دفاع مقدس، شهیدان، مفاخر ایران، وسایل حمل‌ونقل هوایی

معرفی کتاب: مردی با آرزوهای دوربرد، روایت‌هایی مستند از زندگی پدر موشکی ایران، شهید حسن طهرانی‌مقدم است که به نگارش درآمده است. در این کتاب طی ۳۵ روایت، با اخلاق، منش و خصوصیات خاص اخلاقی این شهید بزرگوار آشنا شده و می‌توانند تلاش کنند پا جای پای این مرد بزرگ بگذارند. کتاب روایت‌هایی است مستند از زندگی مردی که برد آرزوهایش از برد موشک‌هایش بلندتر بود.

رویدادها و رخدادها

۳۴. پوریزدان‌پرست، سیدمحمدمهدی. **الی بیت‌المقدس: خاطرات شفاهی سیدمحمدمهدی پوریزدان‌پرست از کاروان جهانی الی بیت‌المقدس.** راه یار. ۱۴۰۳. ۲۵۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، ساحت اجتماعی و سیاسی، کمک به دیگران، مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی

معرفی کتاب: آزادی قدس شریف و کمک به مردم مظلوم و بی‌گناه غزه، همواره دغدغه انسان‌های آزاده در جهان بوده است. کتاب «الی بیت‌المقدس» روایتی است در کاروان جهانی به سمت غزه که با موج جهانی ایجاد شده بعد از جنگ ۲۲ روزه اسرائیل و غزه شکل گرفته و تعدادی انسان آزاده جریان حمایت و امدادرسانی به مردم غزه را علیرغم فشارهای سیاسی و اجتماعی در سطح بین‌الملل رقم زده‌اند. این کتاب به‌طور ویژه به موضوع حمایت جهانی از مردم فلسطین و تلاش برای شکستن محاصره غزه می‌پردازد.

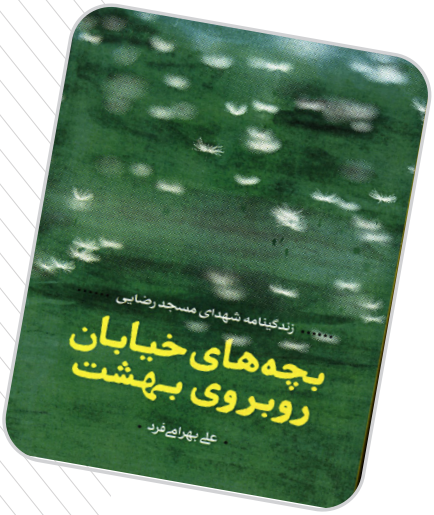

۳۵. بهرامی‌فرد، علی. **بچه‌های خیابان روبروی بهشت: زندگی‌نامه شهدای مسجد رضایی.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۳۲۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پیام تربیتی، مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، هویت ملی، ادبیات شفاهی، دفاع مقدس، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «بچه‌های خیابان روبروی بهشت» روایتی از زندگی‌نامه و خاطرات ۷۴ شهید دلاور و ۳ آزاده سرافرازی است که در کوچه‌های خیابان «شهید بنی‌طبا» واقع در خیابان خاوران میدان خراسان تهران نامشان می‌درخشد. خیابان روبروی این خیابان قبل از تغییر نام، به خیابان «بهشت» موسوم بود و از همین رو نام این کتاب «بچه‌های خیابان روبروی بهشت» انتخاب شده است که خاستگاه بیشتر ۷۴ شهید «مسجد رضایی» بود. این مسجد در جنوب شهر تهران با تقدیم بیش از هفتاد شهید نام‌آور، ماندگار و شنیدنی شد و نگارنده کتاب گوشه‌ای از این تاریخ را به تحریر درآورده است.

۳۶. عباسلو، احسان. **بچه‌های داج‌سیتی.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۳۱۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، اسارت، داستان تربیتی، داستان طنز، دفاع مقدس، رمان، شهیدان، همکاری

معرفی کتاب: این اثر با زبان طنز، داستان سه نوجوان است که اتفاقات تلخ و شیرینی را در محله و مدرسه رقم می‌زنند و سپس تحت تأثیر دوستان شهید خود به جبهه می‌روند. در بخشی از این کتاب آمده است: «برای آمادگی جسمانی، پیاده‌روی زیاد می‌رفتیم. باید شیوه‌ی نزدیک شدن به دشمن بدون اینکه متوجه ما بشه رو تمرین می‌کردیم.»

۳۷. علام‌الدین‌اسود، لیلی. **پانصد صندلی خالی.** رقیه کریمی. شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۸۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پیام تربیتی هویت انقلابی، استکبارستیزی، ایثار، جنگ‌زدگان، زنان

معرفی کتاب: کتاب «پانصد صندلی خالی»یک سفر عمیق و انسانی به دل تاریکی‌های جنگ و محاصره است. این اثر، روایت واقعی و مستند زنی است که در محاصره سه ساله الفوعه سوریه زندگی می‌کند و با قلمی پر احساس، لحظات تلخ و شیرین زندگی در شرایطی غیرقابل تصور را به تصویر می‌کشد. کتاب نه تنها داستانی از انتظار مرگ و گرسنگی است، بلکه نوری است بر تاریخ مظلومیت شیعه و زندگی روزمره مردمی که در شرایطی سخت و طاقت‌فرسا به سر می‌برند. نویسنده، معلمی از الفوعه، با دو دختر و همسرش، در این روزنوشت‌ها، جزئیات زندگی در محاصره را به تصویر می‌کشد .

۳۸. موسوی، سیده طاهره / جوادی، فاطمه / نوری، احمد / تقی‌زاده، فاطمه. **پوشش آرامش.** مؤسسه بوستان کتاب. ۱۴۰۲. ۱۵۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، مستندنگاری، ادبیات شفاهی، ارزش‌های اجتماعی، ارزش‌های اخلاقی، حجاب، خاطره نویسی، عفت

معرفی کتاب: این کتاب مجموعه‌ای از خاطرات مستند و واقع‌گرایانه از مبلغانی است که در محیط‌های گوناگون با موضوع عفاف و حجاب مواجه بوده‌اند. روایت‌ها تلاش دارند بازتابی از چالش‌ها، موفقیت‌ها و واکنش‌های جامعه نسبت به موضوع پوشش اسلامی باشند. کتاب رویکردی گفت‌وگومحور دارد؛ به نحوی که از خلال خاطرات، موقعیت‌های گوناگون در مواجهه با نسل جوان، خانواده‌ها، و محیط‌های عمومی به تصویر کشیده شده. اثر، بیان کننده نگاه تربیتی به مقوله‌ی پوشش است.

۳۹. طافی، آسیه. **تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی، مدارس انقلاب: آش پشت جبهه: خاطرات معلمان پرورشی اهواز.** راه یار. ۱۴۰۰. ۲۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت ملی، تاریخ شفاهی، خاطره، دانش‌آموزان، دفاع مقدس، معلمان

معرفی کتاب: کتاب، حاوی خاطرات معلمان پرورشی دهۀ شصت در اهواز و دربارۀ اتاقک‌هایی به نام «امور تربیتی» است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران شکل گرفتند، زمانی که هنوز ساختارهای سیاسی، نظامی و فرهنگی کشور شکل نگرفته بود، در میان شعارها و چنددستگی‌ها، عده‌ای انقلابی جوان، در دورهمی‌های مسجدها، اتاقکی به نام «امورتربیتی» راه انداختند و اسم‌شان شد «مربی پرورشی و تربیتی». این گروه، فعالیت‌هایشان به مدرسه محدود بود. همه چیز خوب پیش می‌رفت تا اینکه اولین هواپیمای عراقی، دیوار صوتی اهواز را شکست. زنگ دفاع به صدا درآمد و مربیان تربیتی و پرورشی اورکت بسیجی و سپاهی به تن کردند.

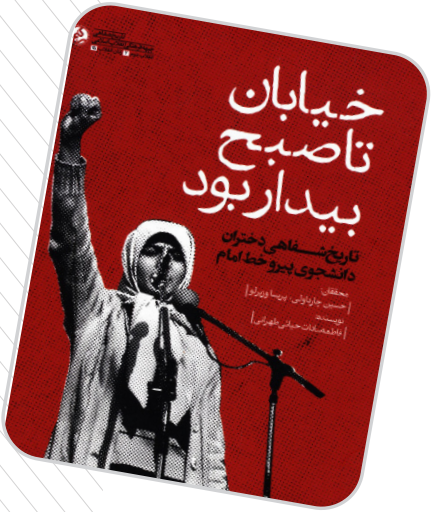

۴۰. حیاتی‌تهرانی، فاطمه. **تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب‌اسلامی. انقلاب دوم؛ زنان انقلاب: خیابان تا صبح بیدار بود: تاریخ شفاهی دختران دانشجوی پیرو خط امام.** راه یار. ۱۴۰۳. ۳۶۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، مستندنگاری، هویت انقلابی، آمریکا، انقلاب اسلامی، تاریخ شفاهی، خاطره، زنان

معرفی کتاب: این اثر با روایت‌هایی از زنان حاضر در تسخیر سفارت آمریکا، نگاهی تازه به این واقعه تاریخی برای علاقه‌مندان به تاریخ انقلاب اسلامی، مطالعات مربوط به نقش زنان در تحولات سیاسی و بررسی ابعاد مختلف واقعه‌ی تسخیر سفارت آمریکا ارائه می‌دهد. این روایات بیانگر آن است که زنان، برخلاف تصویری که رسانه‌های غربی ارائه می‌دهند، در مسیر مبارزه و تصمیم‌گیری‌های انقلابی نقش مهمی ایفا کرده‌اند و تنها ناظری منفعل در تحولات اجتماعی نبوده‌اند.

۴۱. کشاورز، زینب. **تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب‌اسلامی.گنج. مدارس انقلاب؛ زنان انقلاب: سلوی: روایت یک مهاجرت اجباری، از عراق تا ایران.** راه یار. ۱۴۰۲. ۱۹۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: حق‌طلبی، ساحت اجتماعی و سیاسی، مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، استقامت، تاریخ شفاهی، دفاع مقدس، زنان، سبک زندگی ایرانی اسلامی

معرفی کتاب: در تاریخ ایران اسلامی، دهه شصت و سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، در دل خود نهادهایی را پرورش داد که علاوه بر نو بودن، دستاوردهای کم‌نظیری در حوزه‌های مختلف برای کشور و انقلاب داشت، که یکی از آن‌ها «نهاد امور تربیتی» است. کتاب «سلوی» خاطرات شفاهی سلوی فلسفی، معلم پرورشی دهه شصت است. این کتاب، روایت یک مهاجرت اجباری، از عراق تا ایران، است.

۴۲. میرشکاری‌فرد، اسما. **تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب‌اسلامی: زنان انقلاب: پلاک پ: ستاد پشتیبانی جنگ به روایت بانوان.** راه یار. ۱۴۰۲. ۲۲۳ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، استقامت، جهاد، خاطره، دفاع مقدس، زنان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: یکی از شیوه‌های روایتگری، خاطره‌نویسی به شیوه جمع‌نگارانه می‌باشد. «پلاک پ» حقایق زنان حماسه‌ساز دفاع‌مقدس در شهر شیراز را از پاییز ۱۳۵۹ لحظه شروع جنگ تا پایان امضای قرارداد ۵۹۸ به‌صورت دنباله‌دار روایت می‌کند. این شیوه نگارش از آنجا که دفاع مقدس را از زاویه نگاه زنانه روایت کرده، مغتنم و قابل بهره‌برداری است. نقطه عطف کتاب ساختمانی نیمه‌کاره است که در آن خانم‌های خیاط، نان‌پز، و ... کنار هم قرار می‌گیرند.

۴۳. عطایی، مهدی. **تاریخ شفاهی جبهه مقاومت‌اسلامی. پشتیبانی جنگ سوریه ۱: جهادی بدون مرز: خاطرات شفاهی مهدی عطایی از پشتیبانی محور مقاومت سوریه.**
موسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی. ۱۴۰۲. ۳۲۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، تاریخ شفاهی، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب «جهادی بدون مرز» خاطرات شفاهی مهدی عطایی از پشتیبانی محور مقاومت در سوریه نگارش شده است. راوی کتاب برای رسیدن به اهداف مدنظرش مسیر ناهمواری را طی کرده است. او برای رسیدن به سوریه و مبارزه با داعش چندین بار به در بسته می‌خورد و به طور ناخواسته در مسیری قرار می‌گیرد که خودش پیش‌بینی نمی‌کند: «حضور دو ساله در پشت جبهه و ستاد پشتیبانی مقاومت در سوریه.» این قصه فراز و فرودهای بسیاری دارد. در کتاب می‌خوانیم: «صبح زود کوله‌ام را برداشتم و راهی دمشق شدم. یک راست رفتم قصر الضیافه. خودم را معرفی کردم. اتاقی بهم دادند. کوله‌ام را گذاشتم توی اتاق و راهی حرم شدم. نماز را خواندم و برگشتم هتل. موقع ناهار ابوساجد را دیدم.

---

۴۴. کوشکی، محمدصادق. **تاریخ مستطاب آمریکا.** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۲۲۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. تاریخ. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، حوادث تاریخی، داستان طنز، داستان‌های تاریخی، کمک آموزشی

معرفی کتاب: کتاب «تاریخ مستطاب آمریکا» بخش‌هایی از تاریخ آمریکا را به زبان طنز و برای نوجوانان روایت می‌کند و تصویرگری‌های جالب توجه نیز بر جذابیت کتاب افزوده است. بخش اول به چگونگی شکل‌گیری کشوری به نام آمریکا می‌پردازد، بخش دوم کتاب تحت عنوان آمریکا و صادرات حقوق بشر و دموکراسی می‌باشد.

---

۴۵. شوشتری، مکرمه / قزلی، مهدی. **تهران جان(روایت هایی از زندگی با تهران): تهران جان.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۱۹۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. تحلیل فرهنگی. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ نقلی، تاریخ، تاریخ معاصر ایران، داستان‌های اجتماعی، زندگی اجتماعی، فرهنگ، فرهنگ شهرنشینی، مطالعات فرهنگی

معرفی کتاب: کتاب «تهران جان» به روایت‌هایی از زندگی با تهران از نگاه پانزده نویسنده جوان می‌پردازد که تجربه‌های خود را از زندگی در این ابرشهر به نگارش درآورده‌اند. در این کتاب سعی شده با تهران به مثابه یک شخصیت برخورد شود تا ابعاد بیشتری از آن شناخته شود. تهران شهر همه ایرانی‌هاست و از این رو نوشتن و خواندن از تهران، نوشتن و خواندن از ایران است. نویسنده نشان می‌دهد که شهر به واسطه مردمش معنا پیدا می‌کند و آدم‌ها در روایت‌ها و قصه‌ها جاودانه می‌شوند. روایت‌های کتاب تلاش دارند تصویری نزدیک و ملموس از تهران ارائه دهند، شهری که میزبان همه ایرانیان و محل تجمع فرهنگ‌ها و تأثیرگذارترین رخدادهاست.

۴۶. حسن‌پور، ناهید. **حاجی بسم!...** جمال. ۱۴۰۳. ۶۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. ابتدایی. داستان. // **پایه:** پنجم، ششم، هفتم، هشتم، نهم
کلمات کلیدی: هویت انقلابی، ادبیات نوجوانان، خاطره، داستان تربیتی، دفاع مقدس، طنز

معرفی کتاب: «حاجی بسم الله» بیست‌ویک قصه‌ی جذاب و واقعی از زندگی رزمندگان کاشانی در جبهه‌ها یا زمان اسارت است. داستان‌ها در دوران دفاع مقدس (۱۳۶۷-۱۳۵۹) جریان دارند و تجربیات رزمندگان را به تصویر می‌کشند. از نظر نویسنده جنگ محدودیت ندارد امّا از کجا گفتن و چگونه بیان کردنش از اصل روایت مهم‌تر است و برای رفاقت با شهدا باید ناگفته‌ها را گفت. در بخشی از کتاب می‌خوانیم: «... صدای نعره‌ی افسر بعثی لرزه به جان سربازان عراقی انداخت: گاو مش حسن کیست؟ افسر عراقی شتلپ یک کشیده دیگر زد و باز تکرار کرد: می‌گویم «گاو مش حسن» کیست؟ اسیر ایرانی با آرامش خودش را جمع و جور کرد و گفت: از خود «مش حسن» بپرس!

۴۷. همتی، محمدرضا. **خاطرات شفاهی: اخراجی‌ها: ناگفته‌هایی از دسته اخراجی‌های گردان سلمان.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۱۹۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، خاطره، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، طنز، فیلمنامه سینمایی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: دفاع مقدس بستری برای رشد و تربیت انسان‌هایی فراهم کرد تا آن روزگار در ظاهر دور از اعتقادات و باورهای دینی بودند اما با وقوع جنگ تحمیلی و ورود به بستر تربیتی بی‌نظیر آن، روح خود را با توحید و حق سیقل داده و شایسته بالاترین مرتبه حیات یعنی شهادت شدند. کتاب «اخراجی‌ها» خاطرات آن سال‌ها و حضور چنین انسان‌های تربیت‌یافته‌ای را به شیرینی روایت می‌کند. روح غیرت و مردانگی در وجود تمام این افراد ریشه دارد و با جان و دل در مقابل گلوله و آتش دشمن می‌ایستند و حماسه‌ها می‌آفرینند.

۴۸. رامهرمزی، معصومه. **خانواده ابدی: روایت زندگی شهید عشرت اسکندری.** حماسه یاران. ۱۴۰۲. ۲۸۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دوم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، تاریخ شفاهی، زنان، زندگی‌نامه‌ها، سبک زندگی، شهیدان، مفاخر ایران، منافق

معرفی کتاب: کتاب «خانواده ابدی» روایت یکی از هزاران ترور مردم بی‌گناه توسط منافقین در دهه‌شصت است. منافقین با تهاجم به خانه محسن اسکندری، مادر خانواده را در مقابل چشم چهار فرزندش به شهادت رساندند. بعد از این حادثه تلخ، پدر خانواده با صبر وبردباری به فرزندانش کمک می‌کند تا شوک ناشی از روز حادثه و شهادت مادر را پشت‌سر بگذارند. بانویی مؤمن، مسئولیت فرزندان شهید را برعهده می‌گیرد و با پر کردن جای خالی مادر، زندگی دوباره‌ای به آن‌ها می‌بخشد. کتاب «خانواده ابدی» سرشار است از آموزه‌های دینی، انسانی و تاریخی.

۴۹. فکور، محمدحسین. **خواب و بیداری.** به‌نشر. ۱۴۰۳. ۱۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. پیام‌های آسمانی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم
کلمات کلیدی: امام رضا (ع)، پیام تربیتی، مستندنگاری، هویت دینی، ادبیات داستانی، کرامت

معرفی کتاب: این کتاب مجموعه ۱۲ داستان مستند، درباره زائران و کرامات امام رضا(ع) را دارد. داستان‌هایی که هر کدام عشق و ارادت مردان و زنان با ایمان را نسبت به حضرت رضا(ع) روایت می‌کند که با قبول خطر و سختی‌ها، راه سفر به سوی خراسان و زیارت امام هشتم را طی کردند و مورد عنایت حضرت مهربانی‌ها قرار گرفتند. «از پشت پرده اشک»، «او می‌تواند»، «به سوی من بیا»، «چرا چنین کردی؟ »، «راز بقعه»، «سوسوی خوش رنگ گلدسته‌ها» برخی از عناوین داستان‌های این کتاب است. هر قصه، درباره زیارت حرم امام رضا(ع)، سرنوشت زائران و کرامات و معجزات امام رضا(ع) است.

---

۵۰. راجی، سیدمحمدحسین / فوجی، محسن. **خود خدا: خاطرات پرجاذبه از رضا پهلوی در نگاه نویسندگان و اندیشمندان خارجی.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۳. ۳۶۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. تاریخ. متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پهلوی، تاریخ انقلاب، تاریخ ایران، تاریخ معاصر ایران، حوادث تاریخی

معرفی کتاب: درک صحیح از حوادث، اتفاقات و تحولات تاریخی بدون شک گامی مهم و اثرگذار در مسیر حرکت به سمت توسعه و پیشرفت است. جامعه‌ای می‌تواند در این مسیر موفق عمل نماید که گام اول را که همان نگاه به گذشته و عبرت گرفتن از آن است به درستی فهم نموده و مسیری متفاوت با آنچه رفته است را جستجو نماید. از جمله مسائلی که نیاز به مطالعه و آگاهی در مورد آن در بین مردم به شدت احساس می‌شود تاریخ معاصر ایران، خصوصاً دوره پهلوی است. کتاب «خود خدا: خاطراتی پرجاذبه از رضا پهلوی در نگاه نویسندگان و اندیشمندان خارجی» به بررسی خاطرات رضا شاه پهلوی از دیدگاه نویسندگان و اندیشمندان خارجی می‌پردازد. هدف این کتاب ارائه روایتی بی طرف و واقعی از دوران پهلوی و حکومت رضا شاه است تا با مقابله با تحریف تاریخ، تصویری روشن از این دوران ارائه دهد.

---

۵۱. برکات، ابتسام. **دخترک ارغوانی: با الهام از سفرنامه‌ی هنرمند، تمام اکحل.** عظیم طهماسبی. امیرکبیر. ۱۴۰۳. ۴۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. // **پایه:** دوم، سوم، چهارم
کلمات کلیدی: احساسات، جنگ، داستان کودک، زنان، صهیونیست، ظلم، نقاشی

معرفی کتاب: «دخترک ارغوانی» داستان دختری به نام تمام اکحل یکی از آوارگان فلسطینی است که در نقاشی و استفاده از رنگ‌ها برای نشان دادن احساسات و افکارش استعداد دارد. او نقاشی خانه‌ی قدیمی را که در آن‌جا بزرگ شده است را می‌کشد. او و خانواده‌اش ساکن یافا بودند که به خاطر جنگ و ظلم مجبور به ترک خانه می‌شوند. «تمام» که در آن خانه فهمیده عاشق نقاشی است پس برای دیدن مجدد خانه به راه می‌افتد ولی او را به خانه راه نمی‌دهند و او سنگی از خانه برمی‌دارد و شروع به نقاشی می‌کند

۵۲. کریمی‌صالح، رضا. **در همسایگی گلوله‌ها: رشادت و رنج مردم فوعه و کفریا در سه سال و نیم محاصره.** شهید کاظمی. ۱۴۰۱. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اجتماعی و سیاسی، مستندنگاری، هویت انقلابی، استقامت، استکبارستیزی، تاریخ شفاهی، تاریخ معاصر، جنگ

معرفی کتاب: روایات تاریخی برای عبرت‌گرفتن آیندگان است. مطالعه زندگی انسان‌هایی که در گذر زمان و مقاومت و ایثارشان در بحران‌های اجتماعی مانند جنگ و جهاد، به آدمی می‌آموزد برای دست‌یافتن به کمال انسانی که هدف خلقتش بوده است، مسئولیتی دارد که باید در زمانه خود آن را فهم کرده و نقش خود را به درستی ایفا کند. کتاب «درهمسایگی گلوله‌ها» روایت مقاومت شیعیان فوعه و کفریا در حمله وحشیانه تکفیری‌ها به کشور سوریه‌ست که نویسنده آن تلاش کرده با روایت صحیح از آن روزگار، به مخاطب خود ضرورت ایستادگی و مقاومت را در همه زمان‌ها و تا زمان برچیدن نهایی ظلم از عالم یادآور می‌شود

۵۳. موسویان، سیدمیثم. **درس‌های مجید: روایت زندگی منصوره بهمنی، مادر شهید مجید سیفی.** حماسه یاران. ۱۴۰۲. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، دفاع مقدس، سبک زندگی مؤمنانه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: خانواده سیفی، خانواده‌ای است که در عین معمولی بودن، به خاطر معنویت و نگاهشان به زندگی، خاص هستند. ماجراهایی که در این کتاب برای این خانواده در روستا اتفاق می‌افتد، جذاب و پر از هیجان و تعلیق است. مجید در خانواده‌ای رشد می‌کند که بیش از هر چیزی، مسئولیت‌پذیری و محبت است که سکان زندگی را حرکت می‌دهد. مسئولیت‌پذیری و محبت به اعضای خانواده و فرزندان، مسئولیت‌پذیری فامیل، مسئولیت‌پذیری و محبت نسبت به روستا و همینطور به کشور و دین و اسلام.

۵۴. آلبوم، میچ. **سه‌شنبه‌ها با موری.** رضا زارع. فانوس دانش ترویج کتابخوانی. ۱۴۰۲. ۱۷۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات نوجوانان، بیماری‌ها، جنبه‌های روان‌شناسی، زندگی، سرگذشتنامه، عشق، مرگ، نمونه‌پژوهی

معرفی کتاب: «سه‌شنبه‌ها با موری» داستانی است واقعی و تکان‌دهنده از ملاقات‌های میچ، نویسنده‌ای جوان و موفق، با استاد پیر و بیمارش، موری شوارتز. موری، که به بیماری ALS مبتلا شده است، در روزهای سه‌شنبه با میچ دیدار می‌کند و درس‌های ارزشمندی در مورد زندگی، مرگ، عشق و معنای واقعی خوشبختی به او می‌آموزد. کتاب داستان امید، ایثار و عشق بی‌قید و شرط را به تصویر می‌کشد و به ما یادآوری می‌کند که چگونه از لحظات زندگی خود به بهترین شکل استفاده کنیم..

۵۵. هادی‌زاده، محمدرضا. **شهره آفاق: سیری در زندگی پیامبر اسلام (ص)**. مؤسسه بوستان کتاب. ۱۴۰۳. ۱۵۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. پیام‌های آسمانی. متوسطه نظری. دینی. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، هویت دینی، پیامبران اولوالعزم، حضرت محمد(ص)، داستان دینی، زندگینامه پیامبران، سرگذشتنامه

معرفی کتاب: سبک زندگی پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد(ص) برای همه انسان‌ها می‌تواند به عنوان برترین الگو قرار بگیرد. الگویی که حیات مادی و معنوی را در حد اعلای خود رشد داده است. کتاب «شهره آفاق؛ سیری در زندگی پیامبر اسلام» با زبانی ادبی و روان، بخش‌هایی از زندگی پیامبر اسلام(ص) را بازگو می‌کند. داستان از کودکی یتیم و سختی‌های او آغاز می‌شود؛ روزگاری که غربت و بی‌پناهی را تجربه کرد اما در پرتو نیایش و تفکر، روحش برای رسالتی بزرگ آماده شد. نویسنده نشان می‌دهد که پیامبر(ص) با صبر، استقامت و توکل بر خدا توانست بر موانع غلبه کند و در نهایت ندای توحید را استوار سازد.

۵۶. رضوی‌نیا، محبوبه‌سادات. **عایده؛ خاطرات عایده سرور، مادر شهید حزب‌الله، علی عباس اسماعیل**. شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۲۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ایثار، جهاد، خاطره، شهیدان، صهیونیست

معرفی کتاب: این اثر روایتی مستند از جریان سیاسی، فرهنگی و مذهبی لبنان دهه‌ی ۷۰ و ۸۰ میلادی؛ سرزمینی گرفتار جنگ‌های داخلی پیاپی است که به ناگاه، تولد «حزب‌الله» عرصه‌ای برای شیعیان لبنان می‌گشاید تا برای دفاع از سرزمین و باورشان، پا پیش بگذارند. داستان عایده، روایت مادری است که زیستن در زیست‌جهانِ مقاومت را انتخاب می‌کند و برای انتخاب بزرگش، سخت هزینه می‌دهد؛ هزینه‌هایی که در کتاب به شکلی جذاب روایت شده‌اند. وی در نوجوانی به امام موسی صدر علاقه‌مند شده بود، حالا با دیدن تصویر امام خمینی دلبسته راه و منش او شد و ... .

۵۷. صفرزاده، سکینه. **عروس حاج‌غلام‌حسین: روایت زندگی حاجیه خانم راضیه صادقی، مادر شهیدان اسحاق و مجید اسحاقی**. حماسه یاران. ۱۴۰۳. ۲۳۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت ملی، ادبیات شفاهی، دفاع مقدس، شهیدان، مادر

معرفی کتاب: کتاب حاضر روایت زندگی راضیه صادقی مادر شهیدان اسحاق و مجید اسحاقی است. زنی که با وجود رنج زندگی در گذشته، جز زیبایی نمی‌بیند. خانم‌صادقی در این کتاب زندگی یازده شهید از نسل حاج‌غلام‌حسین اسحاقی را نیز روایت می‌کند. بی‌شک برگ برگ کتاب را با شوق خواهید خواند و خواهید دانست آسمانی شدن، نه بال می‌خواهد و نه پَر. بلکه دلی می‌خواهد بزرگ که خود را شبیه خوبان کنی.

۵۸. حسام، حمید. **غواص‌ها بوی نعنا می‌دهند.** شهید کاظمی. ۱۳۹۸. ۱۰۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ایثار، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب «غواص‌ها بوی نعنا می‌دهند» روایتی مستند و داستان‌گونه از سرگذشت گردان غواصان لشکر انصارالحسین است که در عملیات کربلای چهار نقش مهمی ایفا کردند. این عملیات یکی از پرچالش‌ترین و غم‌انگیزترین نبردهای دوران دفاع مقدس بود. نویسنده، با استفاده از خاطرات فرمانده گردان‌ها و دیگر بازماندگان، وقایع را با دقت و جزئیات روایت می‌کند. داستان از لحظات قبل از عملیات آغاز می‌شود؛ جایی که غواصان با وضو گرفتن، آخرین نگاه‌ها، لبخندها و زمزمه‌های عاشقانه‌شان، به استقبال سرنوشتی نامعلوم می‌روند. روایت‌ها شامل گفتگوهای صمیمانه بین رزمندگان، لحظات سخت عبور از آب، نگرانی فرماندهان و حماسه‌ای است که در نهایت با شهادت بسیاری از آن‌ها رقم می‌خورد. کتاب، تنها به ثبت دلاوری‌ها نمی‌پردازد، بلکه به ابعاد انسانی جنگ، احساسات و روابط میان رزمندگان نیز توجه ویژه‌ای دارد.

۵۹. چمران، مصطفی. **کردستان.** دفتر نشر فرهنگ اسلامی. ۱۳۹۵. ۱۷۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دوم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، تاریخ انقلاب، خاطره، شهیدان، وطن

معرفی کتاب: کردستان، نامی آشنا که حوادث بیشماری را در طول تاریخ به‌دوش می‌کشد و زخمی که به‌دست اربابان خارجی و نوکران پلیدشان مدت‌هاست بر پیکره اجتماع ما نشسته است و هر آن‌گاه که استعمارگران نیازی به ایجاد فشار احساس کنند این اهرم فشار را به حرکت آورده تا به نیّات پلید خود دست یابند. کتاب حاضر، روایتی جذاب از حوادث تاریخی کردستان را به همراه دارد. در مورد حادثه کردستان این کتاب، اثری مستند، قابل اعتماد و کامل است و کسی به اندازه شهید مصطفی چمران درباره پاوه و حوادث لحظه به لحظه آن ننوشته است چون شهید دکتر چمران تصمیم گرفته بود که این وقایع را تاریخ‌گونه بنگارد و بر اساس این تصمیم مدارک و نوشته‌های خود را جمع‌آوری و بخشی از حوادث پاوه را از ابتدای ماجرای کردستان به نگارش آورد.

۶۰. نایت، فیل. **کفش باز.** آنیتا حاجی‌وند. فانوس دانش ترویج کتابخوانی. ۱۴۰۲. ۴۴۸۵۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم، یازدهم فنی و حرفه‌ای، دوازدهم فنی و حرفه‌ای
کلمات کلیدی: ادبیات شفاهی، الگوها، تاریخ، داستان، سرگذشتنامه، سیاست، علوم اجتماعی، کارآفرینی، کسب و کار، ورزش

معرفی کتاب: این کتاب روایتی واقعی از مسیر شکل‌گیری یکی از بزرگ‌ترین برندهای ورزشی جهان است. نایت در این کتاب از دوران جوانی خود، ایده‌ی اولیه‌ی کسب‌وکار، چالش‌های مالی، بحران‌های مدیریتی، و روابط انسانی که در مسیر کارآفرینی با آن‌ها مواجه بوده سخن می‌گوید. متن کتاب با نثری صمیمی و صادقانه، تصویری نزدیک از تفکر، جسارت و تلاش او برای تحقق رؤیاهایش ارائه می‌دهد.

۶۱. واکر، سالی ام. **کولاک شیشه: انفجار هلیفکس در ۱۹۱۷.** مهرناز مرادی. کتاب چ. ۱۴۰۳. ۱۳۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اجتماعی و سیاسی، مستندنگاری، ادبیات شفاهی، ادبیات نوجوانان، حوادث تاریخی، سرگذشتنامه

معرفی کتاب: کتاب «کولاک شیشه: انفجار هالیفاکس در ۱۹۱۷»، به بررسی فاجعه انفجار کشتی حامل مواد منفجره در بندر هالیفاکس، کانادا در سال ۱۹۱۷ می‌پردازد. این کتاب به شرح دقیق حادثه انفجار کشتی «مون بلان» که مملو از مواد منفجره بود، می‌پردازد و تأثیرات مخرب آن بر شهر هالیفاکس و ساکنانش را به تصویر می‌کشد. انفجار هالیفاکس یکی از بزرگترین انفجارهای غیرهسته‌ای تاریخ بشر است که خسارات جانی و مالی فراوانی به بار آورد.

۶۲. اعتمادی، مرضیه. **ماهی‌ها به دریا برمی‌گردند.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۲۰۷ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، استقامت، تاریخ شفاهی، جنگ‌زدگان

معرفی کتاب: کتاب «ماهی‌ها به دریا برمی‌گردند» یک اثر داستانی مستند است که به روایت زندگی یک خانواده فلسطینی در ایران می‌پردازد. این کتاب با مصاحبه‌های حضوری با اعضای این خانواده، گوشه‌ای از تاریخ اشغال فلسطین توسط اسرائیل، سبک زندگی مردم غزه و رنج‌هایی که از اشغالگران متحمل شده‌اند را به تصویر می‌کشد و مخاطب را با تاریخچه اشغال فلسطین و ظلم‌هایی که در این منطقه رخ داده است، آشنا می‌کند. این روایت ادبیات مقاومت و پایداری است و روحیه جهاد و ایثار را در مخاطب تقویت می‌کند.

۶۳. حلاج، مریم / جمع نویسندگان. **مثبت ۵۷.** راه یار. ۱۴۰۳. ۲۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. هویت اجتماعی. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اجتماعی و سیاسی، مستندنگاری، هویت انقلابی، انقلاب اسلامی، تاریخ شفاهی، تعلیم و تربیت، جنبه‌های مذهبی

معرفی کتاب: تربیت فرزندان و نسل تراز انقلاب اسلامی از دغدغه‌های اصلی والدین و مربیانی بوده است که با ارزش‌های انقلابی آشنا هستند و دغدغه دارند فرزندان و متربیان‌شان در زمانه جنگ شناختی و احاطه رسانه‌ای طواغیت زمان، با الگوی اصیل انقلاب اسلامی که بر مبنای باورهای انسان‌ساز اسلام ناب استوار است، تربیت کنند. کتاب «مثبت ۵۷» مجموعه‌ای از خاطرات و تجربیات والدین و مربیانی است که با دغدغه‌های عمیق، تلاش کرده‌اند تا فرزندانشان را بر اساس ارزش‌های انقلاب اسلامی تربیت کنند. این اثر نه‌تنها به اقدامات و ایده‌های این افراد در زمینه تربیت نسل انقلابی می‌پردازد، بلکه خاطراتی از دوران کودکی و نوجوانی خود آن‌ها را نیز بازگو می‌کند، که چگونه به انقلاب اسلامی دل‌بستند و با آن عجین شدند.

۶۴. سیستانی‌نژاد، یاسر. **مجموعه خاطرات طنز رزمندگان کرمانی ۱: آدلا هنوز شام نخورده! مجموعه خاطرات طنز رزمندگان کرمانی.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۲. ۱۲۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، ایثار، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان، طنز، لطیفه

معرفی کتاب: کتاب «آدلا هنوز شام نخورده» مجموعه خاطرات طنز رزمندگان دفاع مقدس است که توسط جمعی از نویسندگان گردآوری شده است. این کتاب با هدف نمایش تصویری متفاوت از جنگ، با تکیه بر لحظات طنز و بذله‌گویی‌های رزمندگان، منتشر شده است. در این کتاب، تلاش شده تا با وجود سختی‌ها و ناملایمات جنگ، روحیه بالای رزمندگان و توانایی آن‌ها در یافتن لحظات شاد و طنزآمیز به تصویر کشیده شود. هدف نویسنده نشان دادن روحیه بالای رزمندگان و توانایی آن‌ها در یافتن لحظات شاد و طنزآمیز حتی در شرایط سخت جنگ می‌شد.

۶۵. اسلامیان، سجاد. **مدافعان فرهنگی حرم.** راه یار. ۱۴۰۲. ۲۹۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. تحلیل فرهنگی. // **پایه:**
کلمات کلیدی: هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، پژوهش‌های فرهنگی، تهاجم فرهنگی، جنگ، فرهنگ اسلامی، مطالعات فرهنگی

معرفی کتاب: کتاب «مدافعان فرهنگی حرم»، مجموعه‌ای از گفتارها و مقالات تحلیلی درباره‌ی ضرورت‌های فرهنگی، اجتماعی و فکری در دوران پساجنگ سوریه ارائه می‌دهد. نویسنده و گردآورندگان تلاش کرده‌اند با نگاهی آینده‌نگر و مسئولانه، به موضوعاتی چون بازسازی فرهنگی، مقابله با تهاجم فکری، تولید محتوا، حضور مؤثر رسانه‌ای و تقویت باورهای مردمی در فضای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای بپردازند. هدف کتاب روشن‌سازی نقش فعالان فرهنگی در تداوم جبهه مقاومت در عرصه‌ی اندیشه و روایت‌سازی پس از نبردهای نظامی است. نثر کتاب تحلیلی و توصیه‌محور است و مخاطب را به مشارکت در صحنه‌ی فرهنگیِ پساجنگ دعوت می‌کند.

۶۶. محمدامین چینی ساز. **معراجی‌ام: مروری بر خاطرات مبلغان طرح معراج اهواز.** جمال. ۱۴۰۳. ۱۰۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، مربی // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات نوجوانان، ارزش‌های اخلاقی، اسلام، تاریخ شفاهی، تبلیغات مذهبی، تعلیمات دینی، خاطره

معرفی کتاب: امروزه اکثر نوجوانان تحت تأثیر فضای مجازی هستند. دشمن نیز از این فضا سوءاستفاده کرده است و شبانه‌روز شبهه‌های فراوان اعتقادی، سیاسی را در ذهن‌ها ایجاد می‌کند. از طرفی، امکانات سخت‌افزاری ما نیز کافی نیست، اما سلاح نرم‌افزاری قدرتمندی داریم، یعنی متقن بودن منطق و استدلال‌های‌مان در ارتباط و تبلیغ چهره‌به‌چهره و حضور و ارتباط مستمر مبلّغان که تأثیر زیادی بر مخاطبان دارد. این کتاب، حاصل مصاحبه با دویست نفر از مبلّغان خواهر و برادر و ثبت خاطرات ایشان از دوران تبلیغ چهره‌به‌چهره می‌باشد.

۶۷. مهدوی‌شهری، ملیحه‌سادات. **من اگر روضه‌خوان بودم.** کتاب جمکران. ۱۴۰۳. ۹۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. دینی. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. دینی. متوسطه اول. پیام‌های آسمانی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: هویت دینی، ادبیات دینی، اطلاعات، امام حسین (ع)، دانش‌افزایی دینی، عاشورا، قیام عاشورا، کربلا

معرفی کتاب: این کتاب مجموعه‌ای از یازده مجلس روضه‌ی مکتوب است که با نگاهی ادبی به روایت‌های عاشورایی پرداخته شده. نویسنده با تکیه بر صندلی روضه‌خوانی، تلاش کرده تا با زبان دل، نه فقط واقعه‌ی کربلا را بازگو کند، بلکه احساسات، دردها و عظمت حضرت زینب (س) را در دل هر مجلس جاری سازد. هر مجلس با محوریت حضرت زینب (س) آغاز و پایان می‌یابد، و مخاطب را به سفری درونی میان عشق، عطش، صبر و رسالت می‌برد. نثر کتاب شاعرانه، تأمل‌برانگیز و سرشار از حس و حال روضه‌خوانی است؛ واژه‌ها خود به نوحه نشسته‌اند.

۶۸. گروه نویسندگان. **هدهد سفید ۱۹: کتاب هدهد سفید برای (نوجوانان).** موسسه انتشارات کتاب نشر وابسته به موسسه فرهنگی هنری و اطلاع رسانی ایران نمایه. ۱۴۰۳. ۱۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، رویدادها و رخدادها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، ادبیات شفاهی، کتابخانه‌ها، کتابخوانی، مصاحبه، مهارت‌های مطالعه، نامه‌ها

معرفی کتاب: نوزدهمین جلد از مجموعه کتاب «هدهد سفید» پس از تحمیدیه شامل شعری از سیدمحمدعلی ریاضی یزدی، با مقدمه محمدرضا هراتی، با عنوان «اقیانوس کتاب‌ها» آغاز می‌شود. هراتی در این مقدمه نحوه دوستی خود با کتاب را از لابه‌لای خاطرات کودکی روایت کرده است. در ادامه این شماره معرفی اجمالی شهید یحیی سنوار، گفتگو با حجت‌الاسلام سیدمحمد مهاجرانی، شاعر و نویسنده حوزه کودک و نوجوان با عنوان «یک کتابدار من را نویسنده کرد»، نامه سیده مارال بابائی به دبیرکل حزب‌الله لبنان با عنوان «قطعاً سننتصر» در بخش غم‌نامه، داستان «عطر تن برادر» نوشته مسلم ناصری، نویسنده کودک و نوجوان و داستان «عبای آقا سید» نوشته مونا اسکندری، نویسنده کودک و نوجوان آمده است. این کتاب با هدف آشنایی بیشتر نوجوانان با کتاب و کتابخانه، از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور منتشر شده است.

زندگی‌نامه اهل‌بیت

۶۹. طارمی، فاطمه. **حبیب.** دفتر نشر فرهنگ اسلامی. ۱۴۰۳. ۱۷۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، زندگی‌نامه اهل‌بیت، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. دینی. متوسطه اول. پیام‌های آسمانی. // **پایه:** نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: داستان، داستان دینی، داستان‌های فارسی، شهیدان، عاشورا، قیام عاشورا، کربلا

معرفی کتاب: این کتاب با قلمی زیبا و پر احساس، شخصیت‌های برجسته قیام کربلا و ایثار و فداکاری آنان را بیان کرده و کودکان را به شناخت بهتر اصحاب کربلا سوق می‌دهد. روایت هفت تن از یاران حضرت و یکی از دشمنان در این کتاب آمده است. در بخشی از این کتاب می‌خوانیم: «یارانش را مرور کرد. زهیر را برای فرماندهی سمت راست لشکرش انتخاب کرد. عباس را برای فرماندهی مرکز سپاه، اما برای سمت چپ لشکر کسی را نداشت. بلند شد،

۷۰. شعیبی، علی. **سبزترین امام: زندگانی امام حسن‌مجتبی‌علیه‌السلام از ولادت تا شهادت.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۳. ۲۰۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، زندگی‌نامه اهل‌بیت، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. دینی. متوسطه اول. پیام‌های آسمانی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، مستندنگاری، هویت دینی، امام حسن(ع)، تاریخ شفاهی، داستان امامان، سرگذشتنامه

معرفی کتاب: این کتاب، سعی بر آن دارد تا با بیان ابعاد گوناگون زندگی امام حسن(ع) و سیره ایشان در برخورد با آن اتفاقات، شناخت درستی از زندگی پر خیر و برکت امام حسن(ع) به نوجوانان عزیز ارائه کند و نیز اتفاقات تلخ و شیرین آن دوران را در ابعاد مختلف، برای نوجوانان روایت کند تا شناخت صحیحی از اهل‌بیت پیامبر و شیوه‌ی زندگی ایشان بدست آورند. این کتاب با نگاهی چندبعدی به ابعاد مختلف شخصیت امام حسن (ع) پرداخته و به جنبه‌های کمتر توجه شده از شخصیت ایشان، همچون مبارز، شجاع، مدبر و آینده‌نگر ایشان توجه شده است.

۷۱. فتاح‌زاده، سیدمحمدعلی. **یک نفر یک جا یک روز.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۳. ۳۶۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، زندگی‌نامه اهل‌بیت، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. دینی. متوسطه اول. پیام‌های آسمانی. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: امامان، اهل بیت، داستان امامان، داستان دینی، داستان‌های کوتاه

معرفی کتاب: این کتاب مجموعه‌ای از روایت‌ها و حکایت‌های کوتاه و تأثیرگذار از زندگی اهل بیت علیهم‌السلام است که با نثری روان، مخاطب را به تأمل در سیره‌ی رفتاری، اخلاقی و تربیتی آن بزرگواران دعوت می‌کند. نویسنده با انتخاب لحظه‌هایی خاص از زندگانی امامان، تلاش کرده تا برگ‌هایی از شاخسار نورانی اهل بیت را به تصویر بکشد، برگ‌هایی که هرکدام حامل پیامی اخلاقی، تربیتی یا عرفانی‌اند. این روایت‌ها گاه کمتر شنیده شده‌اند و با زاویه‌ای تازه، مخاطب را به عمق معنویت و انسانیت آن بزرگان نزدیک می‌کنند.

سفرنامه

۷۲. ثقفی، سنا. **بر دامان آمستردام.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۵۰۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، سفرنامه، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، داستان‌های اجتماعی، سفرنامه‌ها، مضامین تربیتی، مهاجرت

معرفی کتاب: «بر دامان آمستردام» روزنوشت‌هایی است که نویسنده، پس از سفر به کشور هلند و اقامت در شهری نزدیک آمستردام نوشته است. نویسنده به همراه همسر و دو فرزندش به مدت شش ماه به منطقه‌ای که در مرز شهر جدید آمستلفین و آمستردام قرار دارد سفر کرده و در آن‌جا زندگی می‌کنند. این سفرنامه به ماجراهای تلخ و شیرینی که خانواده ثقفی در سفر به هلند داشته‌اند می‌پردازد. او در بخش‌های از کتاب هم به تجربیات خود از خرید وسایل مورد نیاز و گاهی فروش وسایل مورد علاقه‌شان هم اشاره کرده است. نویسنده همچنین در مدت اقامت در هلند سفرهای کوتاهی به سه کشور سوئیس، ایتالیا و بلژیک داشته و در این کتاب درباره تجربه این سفرها مطالبی نوشته است.

۷۳. غفارحدادی، فائضه. **دورت بگردم**. شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۲۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، سفرنامه، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پیام تربیتی، مستندنگاری، هویت دینی، ادبیات شفاهی، تعلیمات دینی، دانش‌افزایی دینی، سفرنامه‌ها

معرفی کتاب: کتاب «دورت بگردم» یادداشت‌های سفر حج نویسنده است که در خلال مطالب عرفانی همواره رگه‌هایی از طنز و اتفاقات بامزه را هم روایت می‌کند و لحن کتاب و نگاه نویسنده، سرزنده و بازیگوش است. سفر نویسنده چهل‌روزه بوده و عناوین نوشتاری به‌صورت قطعات کوتاهی هستند که با زمان مشخص شده‌اند.. نویسنده با این سؤال وارد سفر می‌شود که چرا حج که باید اثرات اجتماعی و جهانی داشته باشد تا این حد فردی و خنثی برگزار می‌شود و برای پیداکردن جوابش با زنان مختلفی از ملیت‌های متفاوت هم کلام می‌شود و خواننده را هم در جریان گفت‌وگوهایش قرار می‌دهد. خواننده «دورت بگردم» نجواها و صداها و بوها و حالات و احساسات و جزئیات مشاهد شریفه را همراه نویسنده تجربه می‌کند.

۷۴. یامین‌پور، وحید. **عربیکا: سفر به لبنان در روزهای غم و شادی**. شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۲۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، سفرنامه، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، ادبیات بین‌الملل، تاریخ شفاهی، جهاد، خاطره، صهیونیست

معرفی کتاب: کتاب حاضر روایتگر سفری پر ماجرا به لبنان و تجربه‌های نویسنده از دل جنگ و بحران‌های این کشور است. نویسنده در این اثر با توصیف حال و هوای کشور لبنان و مردم مقاوم آن، تصویری زنده و تأثیرگذار از زندگی و ایستادگی در شرایط سخت ارائه می‌دهد. او دیدار خود با سیدحسن نصرالله را که در سال ۲۰۰۳ انجام شده است، روایت کرده و همچنین به سفرش پس از طوفان الاقصی در همان سال پرداخته است. علاوه بر آن، با نگاهی تاریخی به مقاومت فلسطین و مسئله صهیونیسم، به معرفی چهره‌های شاخص جبهه مقاومت نیز می‌پردازد. در بخش‌هایی از این سفرنامه، تجربه‌های نویسنده در مواجهه با بمباران‌ها، شهادت‌ها و شرایط نابسامان لبنان، به‌ویژه پس از شهادت سیدحسن نصرالله، روایت شده است.

۷۵. درگاهی‌فر، مهناز. **محله افراها: سفرنامه هفت‌شهر در شرق کانادا**. دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۳. ۵۷۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، سفرنامه، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ادبیات شفاهی، تمدن غرب، خاطره نویسی، سبک زندگی غربی، سفرنامه‌ها

معرفی کتاب: مفاهیم غربت و وطن توسط آدم‌ها معنا می‌یابد. نویسنده کتاب محله افراها که مانند خیلی از ما معنای دیگری برای واژه‌های آشنا و غریبه وضع کرده بود، برای همراهی و همدلی با دوست دوران کودکی‌اش که سال‌هاست ساکن کشور کانادا است و مدتی است به بیماری سختی مبتلا شده، راهی این کشور می‌شود. در آنجا با مفاهیم جدید و دقیق‌تری از واژه‌های غربت و وطن، آشنا و غریبه، حضورداشتن و بودن، مواجهه مستقیم می‌یابد و می‌فهمد آن‌چه تاکنون در رابطه با این مفاهیم داشته است،

شخصیت‌های انقلابی

۷۶. ملتسر، برد. **آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند: من روث بیدر گینزبرگ هستم.** شبنم حیدری‌پور. پرتقال. ۱۴۰۳. ۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، کمیک، ادبیات بین‌الملل، تاریخ علم، داستان تاریخی،کتاب تصویری

معرفی کتاب: کتاب «من آقای راجرز هستم!» نوشته برد ملتسر، بخشی از مجموعه کتاب «آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند» است. این مجموعه قصد دارد تا چهره‌ها و شخصیت‌های تأثیرگذار در زمینه‌های مختلف را به خوانندگان معرفی نماید. در این کتاب ما با زندگی زنی آشنا می‌شویم که قاضی پیشین دیوان عالی ایالات متحده و نماد مبارزه برای برابری جنسیتی است. داستان با توصیف زندگی روث در خانواده‌ای مهاجر آغاز می‌شود. مادرش به او یاد داد که «مستقل بودن» مهم‌ترین ارزش است.

۷۷. حسنات، یاسمین. **تاریخ شفاهی جبهه مقاومت‌اسلامی: روزهای نزدیک: خاطرات یاسمین حسنات، بانویی از قندهار.** راه یار. ۱۴۰۳. ۱۶۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، استقامت، استکبارستیزی، تاریخ شفاهی، تاریخ معاصر، زنان، مطالعات اجتماعی

معرفی کتاب: در تاریخ نقش زنان همواره پررنگ بوده است. چه در زمانی که از مردان خود حمایت کرده و قوت‌قلب‌شان برای تاریخ‌سازی بوده‌اند و چه زمان‌هایی که خود پرچم‌دار حرکت‌های ضدطاغوتی بوده و در جهت مبارزه با ظلم و استبداد شجاعانه ایستاده و جریان‌سازی کرده‌اند. کتاب «روزهای نزدیک» روایت زنی مسلمان از تبعه افغانستان است که با ایستادگی در برابر ظلم و تلاش برای روشنگری در جهت شناخت ظالم و طاغوت زمان به جهانیان قدم برداشته و جسورانه آماده هزینه‌دادن برای گرانسنگ‌ترین ارزش‌های خود کرده است.

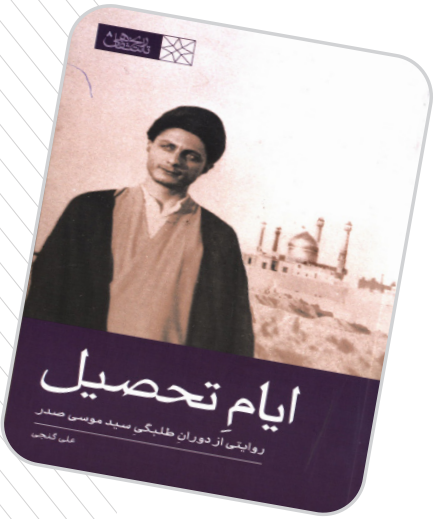

۷۸. گنجی، علی. **تاریخ شفاهی: ایام تحصیل: روایتی از دوران طلبگی سیدموسی صدر.** مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر. ۱۴۰۲. ۴۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت دینی، تاریخ شفاهی، تعلیم و تربیت، دانش‌افزایی دینی، سبک زندگی مؤمنانه، سرگذشتنامه، علما، مذهبی

معرفی کتاب: برای دانستن مسیر تربیتی علما و دانشمندانی که علاوه بر کسب علم و دانش، با زمانه‌شناسی و بصیرت، تاریخ‌ساز شده و به عنوان الگوی شاخص به نسل امروز معرفی می‌شوند، ضروری است محیط تربیتی ایشان که سبک زندگی آن‌ها را ساخته است، مورد بررسی قرار گیرد. کتاب «ایام تحصیل» که روایتی از دوران طلبگی سیدموسی صدر را ارائه می‌دهد، روایتی مستند و روشمند برای شناخت نهاد اجتماعی مؤثر و مهمی به نام حوزه است.

۷۹. قزوینی، حمید. **تاریخ شفاهی: میریام: خاطرات رباب صدر.** مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر. ۱۴۰۳. ۶۶۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت دینی، تاریخ شفاهی، خاطره، زنان، سبک زندگی، سرگذشتنامه، مصاحبه، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب میریام مجموعه مصاحبه‌هایی است که با خواهر امام موسی‌صدر، بانو رباب صدر، انجام گرفته تا در خصوص سال‌های فعالیت و همکاری در امور فرهنگی و سیاسی مسلمانان با برادرش در لبنان به تبیین بنشیند. قالب نوشتاری این اثر، تاریخ شفاهی است که نشستن پای صحبت مطلعان و افراد باتجربه از موضوعات و وقایع را به مخاطب خود می‌چشاند، تا با زوایای تازه‌ای از زندگی امام موسی‌صدر و نقش‌آفرینی اجتماعی خواهر ایشان، با وضوح بیشتری آشنا شده و تجربه‌ها و خاطرات ایشان، از خطر زوال و فراموشی رهانیده شود. همچنین علاوه بر جنبه‌های تازه‌ای از زندگی و مبارزات امام موسی‌صدر، خود او نیز به‌عنوان یک زن کنش‌گر و دغدغه‌مند به جهان معرفی می‌گردد.

---

۸۰. آخرتی، الهه. **حاج فلسطین: مرور خاطره‌محور و تحلیلی زندگی شخصی، اعتقادی و نظامی شهیدحاج‌عماد مغنیه از کودکی تا شهادت.** حماسه یاران. ۱۴۰۲. ۳۳۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، ادبیات شفاهی، ادبیات جنگ، تاریخ‌نگاری اسلامی، جهاد، حکومت اسلامی، خاطره، صهیونیست

معرفی کتاب: این کتاب شامل مرور خاطره‌محور و تحلیلی زندگی شخصی، اعتقادی و نظامی شهید حاج عماد مغنیه از کودکی تا شهادت است. در بخشی از این کتاب نوشته است: «اسم من بی‌شک فلسطین است». فلسطین را خوب می‌شناخت و تا نفس آخر از فکر مبارزه با اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی بیرون نیامد. حالا انگار روزی آمده که دنیا بداند او برای فلسطین چه‌کار کرده است. زمزمه سرود عاشقانه‌اش امروز از عمق قلب مجاهدان راه خدا شنیده می‌شود: «أنا إسمی فلسطین" بلا قیدٍ وإسمی فی سجلِ القید مُغنیّة...

---

۸۱. گروگان، حمید. **حماسه میرزا کوچک‌خان.** دفتر نشر فرهنگ اسلامی. ۱۴۰۳. ۱۳۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. تاریخ. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، ادبیات شفاهی، تاریخ، تاریخ انقلاب، تاریخ ایران، سرگذشتنامه،

معرفی کتاب: میرزا کوچک خان جنگلی یکی از شخصیت‌های مبارز و آزادی‌خواه است که درباره وقایع و حوادث زندگی او مطالب زیادی نوشته شده است. در این میان عده‌ای کوشیده‌اند تا با تحریف واقعیت و تغییر داستان چهره‌ای متفاوت از او نشان دهند و میرزا کوچک خان را به عنوان یک چریک کمونیست یا ماجراجویی که قصد رسیدن به حکومت داشت، معرفی کنند. این در حالی است که میرزا کوچک خان هم با روسیه مخالف بود و هم با انگلیس و هم رضاخان. قیام جنگل رویدادی مهم در تاریخ معاصر ایران است که با توطئه استعمار ناکام ماند و میرزا کوچک خان نیز با برخی خیانت‌ها به شهادت رسید.

۸۲. چمران، مصطفی. **حماسه، عشق و عرفان.** نوربخش. ۱۳۹۶. ۲۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، انقلاب اسلامی، خاطره نویسی، مضامین تربیتی

معرفی کتاب: این کتاب در بردارنده دست‌نگاشته‌های شهید دکتر «مصطفی چمران» در مسائل و موضوعات مختلفی چون: انقلاب اسلامی ایران؛ چگونگی انقلابی بودن؛ عرفان؛ سیاست؛ هنر و ... می‌باشد. همچنین برخی از دست‌نگاشته‌ها، یادنامه‌ای از شهدای جنگ تحمیلی است. «کسانی که می‌خواهند بین عراق و ایران میانجی‌گری کنند، بدانند که خط ما خط سرخ شهادت است و تا سقوط قطعی صدام ادامه خواهد یافت و هر عمل میانجی‌گری را علیه انقلاب ایران و علیه خط مکتبی اسلام و علیه خون پاک شهدا به حساب می‌آوریم .رژیم سفاک عراق نوکر آمریکا و دستیار اسراییل است. آیا کسی می‌خواهد بین ایران و آمریکا میانجی‌گری کند؟

۸۳. چمران، مصطفی. **خدا بود و دیگر هیچ نبود.** نوربخش. ۱۳۹۸. ۲۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت دینی، ادبیات شفاهی، ادبیات نوجوانان، خاطره نویسی، خداشناسی، مضامین تربیتی

معرفی کتاب: این کتاب مجموعه دست‌نوشته‌های شهید دکترچمران در یک مرور زمانی است. بنابراین این مجموعه دست‌نگاشته‌های تاریخ‌دار دکتر چمران است که در طول سالیان دراز، دربارهٔ مطالب مختلف و در نقاط گوناگون نگاشته شده است، ولی در همهٔ آن‌ها با وجود اختلاف زمان و مکان یک خط مستقیم الهی به خوبی قابل بررسی است، که همه‌جا، همه‌وقت و همه‌عمر خود را عاشقانه و عارفانه به دنبال راه علی و حسین و بدون ترس و هراس از طاغوت‌ها و قدرت‌های شیطانی و مصلحت‌طلبی‌ها طی نموده است و از ابتدا به نور پرفروغ و تابان شهادت چشم دوخته و در پایان نیز به این پرواز و آرامش ملکوتی دست می‌یابد.

۸۴. کاظمی، محسن. **دفتر ادبیات انقلاب اسلامی: خاطرات مرضیه حدیدچی (دباغ).** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۱. ۳۴۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، هویت ملی، پهلوی، تاریخ شفاهی، خاطره، زنان، سرگذشت‌نامه‌ها، مفاخر ایران

معرفی کتاب: به نظر شما انقلاب ما با کمک چه کسانی به پیروزی رسید؟ چند نفرشان را می‌شناسید؟ آیا فقط مردان برای آن تلاش کردند و از جانشان مایه گذاشتند؟ زنان چه طور؟ شما زنی را سراغ دارید که در وسط وسط میدان مبارزه با طاغوت از همه چیزش گذشته باشد؟ زخمی شده باشد، بارها به زندان افتاده باشد، ساواک او و خانواده‌اش را زیر نظر گرفته باشد، برای حفظ جانش مجبور به فرار از ایران شده باشد؟ کسی به ذهنتان رسید؟ حالا اگر بفهمید همین شخص در برهه‌ای کوتاه، محافظ امام خمینی بوده و بعد از پیروزی انقلاب هم باز دست از تلاش و مبارزه نکشیده و مدتی هم فرمانده سپاه یکی از شهرهای ایران بوده، چه تصویری از او در ذهنتان شکل می‌گیرد؟

۸۵. خالقی، محمدمهدی / قربان‌زاده، مریم. **دیالمه.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۲. ۲۳۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، آزادی اندیشه، تاریخ شفاهی، خاطره، زندگی‌نامه‌ها، سبک زندگی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: دکتر عبدالحمید دیالمه در زمره نام‌آوران گمنامی است که تاکنون کاری در شأنشان انجام نشده است. کمتر انقلابی‌ای در حد شهید دیالمه ناشناخته مانده است. شهید دیالمه با طرح مباحثی چون: انسان خلوت و خلوت انسان، طراح هدایتی، مذهب در بوته تاریخ، انسان درقالب زمان، الیناسیون (از خود بیگانگی جامعه) و.... در پی ترسیم انسان‌شناسی اسلامی و نقش مذهب در زندگی آدمی بود. او برای اولین بار در سطح دانشگاه از صیرورت انسان بر صراط مستقیم سخن گفت و با طرح ضوابط حرکت بر این راه از جمله زهد و آزاداندیشی، صبر، توکل، شفاعت، فقر، قضا و قدر، امام و انتظار، مفاهیم اصیل و دقیق شیعی و تفاوت آن با مفاهیم دیگر را بازخوانی کند، تا هم نقشه راهی که قرآن کریم برای سعادت انسان بیان داشته ترسیم شود و هم نشان دهد که دغدغه‌ها و دل مشغولی‌های او از سنخ دیگری است. این کتاب سعی دارد این شهید بزرگوار را به تمام جوانان انقلابی معرفی کند.

---

۸۶. چمران، مصطفی. **رقصی چنین میانه میدانم آرزوست.** نوربخش. ۱۳۹۸. ۷۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان، مفاخر ایران، نیایش

معرفی کتاب: در این کتاب، شرح عملیات نظامی روز ۲۶ آبان ۱۳۵۹ (مصادف با شب تاسوعا) که به آزادسازی سوسنگرد از محاصره و بیرون‌راندن نیروهای عراقی منجر شد، از قول شهید دکتر چمران روایت می‌شود. این عملیات پیروزمندانه به وسیله ستاد جنگ‌های نامنظم، متشکل از نیروهای داوطلب مردمی به فرماندهی شهید چمران انجام شد. در ضمن بخشی از کتاب به نیایش‌های شهید چمران اختصاص دارد و در صفحات پایانی نیز عکس‌هایی از شهید چمران به چاپ رسیده است.

---

۸۷. چمران، مصطفی. **زندگی‌نامه شهید دکتر مصطفی چمران.** نوربخش. ۱۴۰۲. ۱۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، انقلاب اسلامی، دفاع مقدس، زندگی‌نامه‌ها، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: مصطفی چمران ساوه‌ای، سیاستمدار، فیزیک‌دان و نظامی ایرانی و عضو نهضت آزادی ایران بود. او وزیر دفاع، نماینده دوره نخست مجلس شورای اسلامی، از فرماندهان جنگ ایران و عراق و بنیان‌گذار ستاد جنگ‌های نامنظم بود. چمران در ۳۱ خرداد ۱۳۶۰ که برای سرکشی، معرفی و توجیه فرمانده جدید محور به جای ایرج رستمی به دهلاویه رفته بود بر اثر اصابت ترکش خمپاره ۶۰ از ناحیه پشت سر زخمی شد و در همان روز به شهادت رسید.

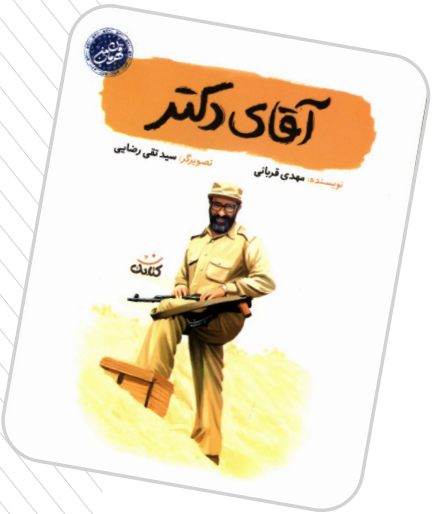

۸۸. قربانی، مهدی. **قهرمان من: آقای دکتر.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم
کلمات کلیدی: هویت ملی، تاریخ شفاهی، داستان‌های حماسی، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «آقای دکتر» از مجموعه‌ی «قهرمان من» می‌باشد که داستانی جذاب و آموزنده از زندگی شهید مصطفی چمران روایت می‌کند، مردی خدادوست و بی‌نظیر که زندگی در غرب را فدای دفاع از میهن کرد و در هشت سال دفاع مقدس، پایه‌گذار ستاد جنگ‌های نامنظم شد. داستان‌های کتاب، مخاطب را با مفاهیم ارزشمندی چون ایثار، شجاعت، استقامت و عشق به وطن آشنا می‌سازد.

۸۹. مک‌دانا، یونا زلدیس. **کی؟ چی؟ کجا؟: رزا پارکس.** محمدرضا افضلی. شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ جهان، تاریخ علم، داستان آموزنده، سرگذشتنامه، مشاهیر

معرفی کتاب: وقتی از رزا پارکس حرف می‌زنیم از یک زن قهرمان، از مادر جنبش مدنی سیاهان و از زنی که برای آزادی مبارزه کرد، سخن می‌گوییم. این کتاب داستان زندگی این زن سیاه‌پوست را روایت می‌کند. کسی که با شجاعت تمام هم برای بازپس‌گیری حقوق خود و دیگران و همچنین علیه تبعیض نژادی تلاش کرد.

۹۰. چمران، مصطفی. **لبنان.** نوربخش. ۱۳۹۸. ۳۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دوم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ادبیات نوجوانان، خاطره نویسی، سخنرانی، سرگذشتنامه، مضامین تربیتی

معرفی کتاب: کتاب حاضر گزیده‌ای از سخنرانی‌ها و دست‌نوشته‌های شهید چمران دربارهٔ لبنان است. شهید چمران چه در لبنان و چه در ایران، همواره از اینکه چرا واقعیت‌ها بر همگان روشن نیست رنج می‌برد و سعی می‌کرد حقایق را برای مردم بیان کند. او حقایقی را بیان می‌کند که در هیچ کتاب تاریخی نخوانده‌اید. در این کتاب می‌خوانیم: «من آمده‌ام که فریاد ضجه‌آلود شیعیان لبنان را در زیر آسمان بلند ایران طنین‌انداز کنم. من آمده‌ام تا وجدان خفته انسان‌های متعهد و مسئول را بیدار کنم. من آمده‌ام که از دردها و محرومیت‌ها، ظلم‌ها، ناله‌های نیمه‌شب، آه‌های سحر بگویم و اشک یتیمان، ضجه دردمندان، آه بیوه‌زنان، سوز دل‌سوختگان را بازگو کنم...»

۹۱. موسسه فرهنگی اورلی هیستری. **نام‌آوران جهان: مهاتما گاندی.** فرید مرادی. قدیانی. ۱۴۰۳. ۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. تاریخ. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. عمومی. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم، یازدهم فنی و حرفه‌ای، دوازدهم فنی و حرفه‌ای
کلمات کلیدی: تاریخ جهان، تاریخ شفاهی، تاریخ علم، زندگی‌نامه‌ها، سرگذشت‌نامه‌ها، مشاهیر

معرفی کتاب: مجموعه نام‌آوران جهان تلاش کرده اطلاعات مستندی را در خصوص مشاهیر جهان به خواننده ارائه دهد و نسل جوان و نوجوان و جویای دانش را با این افراد آشنا کند و اطلاعاتی را که برای شناخت یک چهره به صورت کلی مورد نیاز است در یک ساعت به مخاطب ارائه دهد.این جلد به زندگی «مهاتما گاندی» اختصاص پیدا کرده است.

۹۲. چمران، مصطفی. **نیایش‌ها.** نوربخش. ۱۳۹۸. ۱۵۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: انقلابی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. دینی. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم، یازدهم فنی و حرفه‌ای، دوازدهم فنی و حرفه‌ای
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، دعا، عرفان، مشاهیر، مضامین تربیتی، نیایش

معرفی کتاب: کتاب حاضر در سه بخش نیایش‌ها در آمریکا، لبنان و ایران تنظیم شده است. شهید چمران در سال ۱۳۳۷، برای ادامه تحصیل به آمریکا رفت و با وجود موفقیت‌های علمی‌اش در دانشگاه برکلی کالیفرنیا، احساس غربت و تنهایی او را می‌آزرد. این مشخصه در ۸ نیایش دکتر چمران در آمریکا پیداست. بخش دوم کتاب، دربرگیرنده ۲۵ نیایش شهید چمران در زمان حضور او در لبنان است. وی به درخواست امام موسی صدر، برای تأسیس و تقویت شاخه نظامی سازمان «امل» به لبنان رفت. نکته قابل توجه این است که دست‌نوشته‌ها و نیایش‌های او در لبنان امیدوارانه‌تر و نگاهش به زندگی روشن‌تر است.

شخصیت‌های دینی

۹۳. صدر، سیدموسی. **این طور نیست بابا؟ (گفتارهای پدرانه‌ی امام موسی صدر با فرزندانش).** مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر. ۱۴۰۳. ۲۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پیام تربیتی، مستندنگاری، ارزش‌های اخلاقی، اسلام، ایمان، پند و اندرز

معرفی کتاب: ارتباط میان‌نسلی همواره یکی از مسائل مهم عرصه تعلیم و تربیت به شمار می‌رود و با این‌که عمده انسان‌ها به این مهم اذعان دارند، اما کمتر به فکر کم‌کردن تفاوت بین نسلی و ارتباط‌گیری صحیح با فرزندان هستند. کتاب ارزشمند «این‌طور نیست بابا؟ » گفتارهای پدرانه امام موسی صدر با فرزندانش است، که با بیانی دوستانه و خودمانی و اهتمام در حفظ رویکرد علمی در مباحث، به موضوعاتی اعم از سیاسی، اعتقادی و اخلاقی و مهم‌تر از همه مباحث تفسیری قرآن را با به‌کارگیری سبک یادگیری اکتشافی، با نگاه مثبت و امیدوارانه حتی در شرایط سخت جنگی، با حفظ جذابیت و دقت در بیان مباحث جدید، پرداخته است.

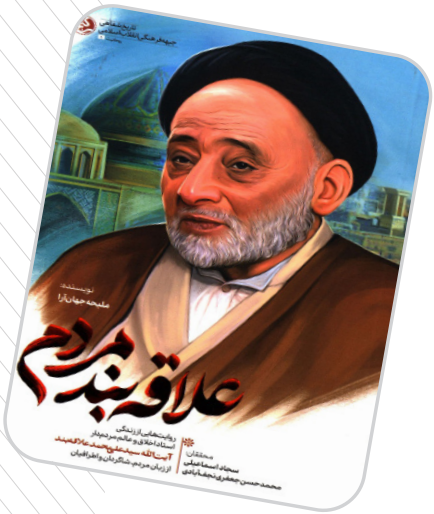

۹۴. جهان‌آرا، ملیحه. **تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب. روحانیت: علاقه‌بند مردم.** موسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی. ۱۴۰۳. ۱۶۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، مستندنگاری، ادبیات شفاهی، اخلاق اسلامی، سبک زندگی مؤمنانه، مفاخر ایران

معرفی کتاب: آیت‌الله سیدعلی‌محمد علاقه‌بند(ره) مصداق بارز عالمی است که حیات همیشگی‌اش به موجودیت و اثرگذاری بوده است. او عامل به علم و دقیق در اتصال علم به منبع الهی بود. نورانیت و اثربخشی ایشان طوری بود که هم کودک و نوجوان را شامل می‌شد و هم جوان و پیر را! هم مسلمان را شامل می‌شد و هم غیرمسلمان را و این اثربخشی به‌واسطهٔ این بود که ایشان صاحب لسان قوم بود و از این طریق می‌توانست همه را جذب کند؛ چه در نوع صحبت‌کردن و چه در نوع برخورد. ایشان جامع عمل کرد و از شرایط زمانهٔ خویش و تکلیف خود غافل نشد. ایشان یکی از عناصر اثرگذار در سیاست و انقلاب است که به این جمله مرحوم مدرس تعین بخشید: «سیاست ما عین دیانت ماست و دیانت ما عین سیاست ما» و همواره فعالیت‌های تربیتی خود را در حوزه و مدارس ترک نکرد.

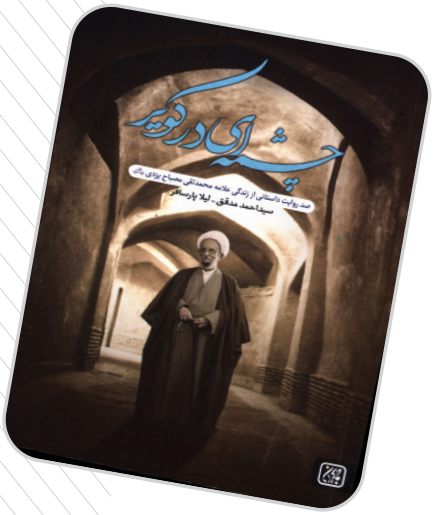

۹۵. مدقق، سید احمد / پارسافر، لیلا. **چشمه‌ای در کویر: ۱۰۰ روایت کوتاه داستانی از زندگی علامه مصباح‌یزدی.** کتاب جمکران. ۱۴۰۳. ۲۰۷ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ارزش‌های اخلاقی، تاریخ شفاهی، خاطره، سبک زندگی مؤمنانه، سرگذشتنامه، علما، مجتهدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «چشمه‌ای در کویر» خاطراتی به زبان داستانی از زندگی علامه محمدتقی مصباح یزدی نگارش شده است. خاطرات این کتاب در قالب صد داستانک به رشته تحریر درآمده است. هدف این کتاب ارائه تصویری گذرا و گویا از زندگی این عالم بزرگوار از طریق خاطراتی از خانواده، همراهان، شاگردان و دوست‌داران ایشان است. این خاطرات تا حد زیادی نمایانگر زیست علمی، معنوی، مدیریتی و انقلابی ایشان می‌باشد.

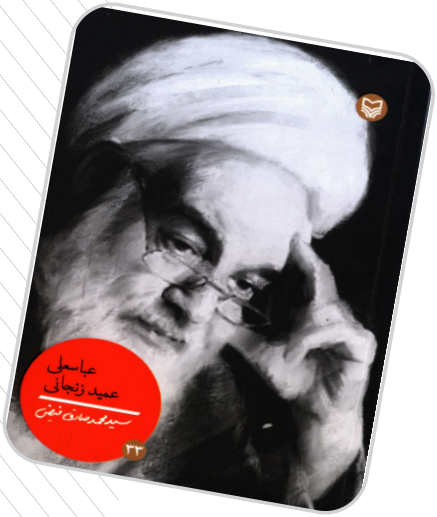

۹۶. فیض، محمدصادق. **شخصیت‌های مانا: عباسعلی عمید زنجانی.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۲. ۲۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. تاریخ. // **پایه:** دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، شخصیت‌ها، مستندنگاری، تاریخ شفاهی، سیاستمداران ایرانی، علما، مفاخر ایران

معرفی کتاب: مجموعه پژوهشی «شخصیت‌های مانا» با هدف ارائه الگوهای موفق به زندگی شخصیت‌های نیک نامی می‌پردازد که در عرصه دانش، فرهنگ، سیاست و اجتماع در ایران معاصر زیسته و درگذشته‌اند. این مجموعه برآیند احساس ضرورتی است که در پهنه ارائه آثار دقیق و مستند از زندگانی افراد تأثیرگذار پدید آمده است و نه فقط روایتی است از زندگی پربار، بلکه مجموعه‌ای از درس‌ها و بینش‌هایی است که می‌توان از آنها در زمینه‌های گوناگون بهره برد و فرصتی است برای غواصی در اعماق تاریخ، فرهنگ و سیاست ایران از دریچه‌ای نو و درک اینکه چگونه افراد بزرگ، میراثی ماندگار بر جای می‌گذارند.

۹۷. مرادحاصلی، جعفر. **شخصیت‌های مانا: میرزا صادق مجتهد تبریزی.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۱۵۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، مستندنگاری، ادبیات شفاهی، سرگذشتنامه، علما، مجتهدان، مفاخر ایران

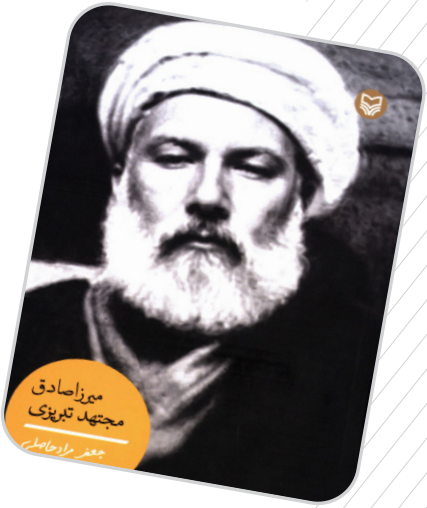

معرفی کتاب: این اثر از مجموعه پژوهشی «شخصیت‌های مانا» با هدف ارائه الگوهای موفق، به مرور زندگی میرزا صادق مجتهد تبریزی شخصیت نیک‌نام و تأثیرگذار در عرصه‌ی دانش، فرهنگ، سیاست و اجتماع ایران معاصر پرداخته است. نویسنده تلاش نموده در سه فصل، تصویری از ابعاد گوناگون زندگی این مجتهد برجسته را ترسیم نماید.

---

۹۸. عباسی اقدم، محمدعلی. **قله‌ها به آسمان نزدیک‌ترند: شمع محفل: چند روایت کوتاه از سبک‌زندگی آیت‌الله حاج‌آقا مجتبی تهرانی.** دفتر نشر فرهنگ اسلامی. ۱۴۰۳. ۲۹۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۱
مخاطب: مربی، والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت دینی، ادبیات شفاهی، ادبیات تعلیمی، الگوی مثبت، زندگی اسلامی، زندگی‌نامه‌ها، سبک زندگی، سرگذشتنامه، علما، مفاخر ایران

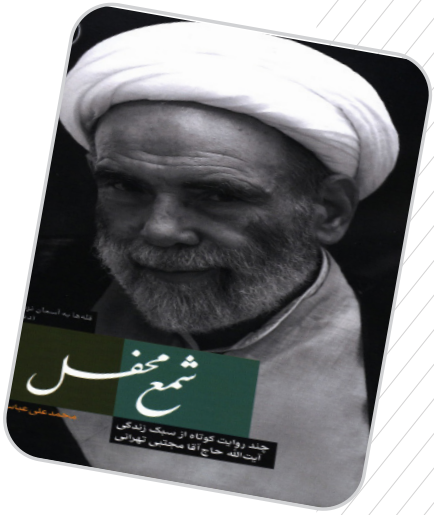

معرفی کتاب: «شمع محفل» روایت سبک زندگی و تلاش‌های علمی و عملی عالمِ عامل و وارسته‌ای است که قریب چهل سال در عرصهٔ سیاست حضور مؤثر و مفیدی داشت و دَر «بن‌بست»ها و بزنگاه‌های دشوار دوران مبارزه با رژیم پهلوی، نقش‌آفرینی و گره‌گشایی کرد و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تمام وقت و انرژی خود را در عرصهٔ دشوار تعلیم و تربیت مصروف داشت زیرا حیاتی‌ترین و مهم‌ترین نیاز کشور را تربیت نیرو و در یک کلام «انسان‌سازی» می‌دانست.

---

۹۹. صادق‌زاده وایقان، علی. **مشاهیر وقف کتاب در ایران: شیخ جعفر شوشتری.** مؤسسه خانه کتاب و ادبیات ایران. ۱۴۰۱. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، سبک زندگی مؤمنانه، سرگذشتنامه، علما، مشاهیر

معرفی کتاب: کتاب حاضر به شرح زندگی شیخ جعفر شوشتری از مراجع تقلید می‌پردازد. وی در دی ماه سال ۱۱۹۱ شمسی در شوشتر متولد شد و در پنج سالگی به عتبات رفت و شروع به تحصیل کرد و نزد استادان تراز اول تعلیم دید. او در شوشتر رسالهٔ عملیّهٔ خود را به‌نام «منهج‌الرشاد» منتشر کرد که محور فتاوی مراجع تقلید بوده و بر آن حاشیه زده‌اند. شیخ جعفر شوشتری علاوه بر آثار متعدّد در فقه و اصول دین، آثار بی‌نظیر و ماندگاری در مورد واقعهٔ کربلا و سیدالشهداء نوشته است.

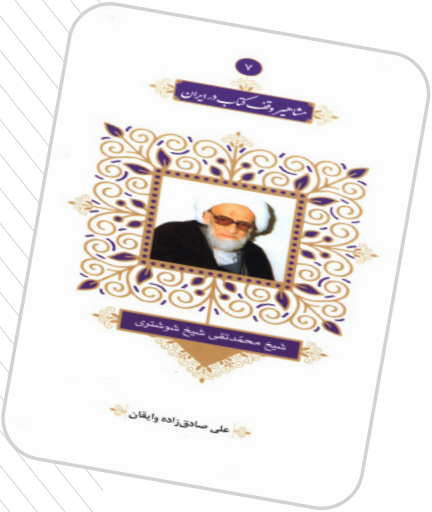

۱۰۰. صادق‌زاده وایقان، علی. **مشاهیر وقف کتاب در ایران: شیخ محمدتقی شیخ شوشتری.** مؤسسه خانه کتاب و ادبیات ایران. ۱۴۰۱. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، انفاق، سبک زندگی مؤمنانه، سرگذشتنامه، علما، مجتهدان، مشاهیر

معرفی کتاب: محمدتقی شوشتری، در سال ۱۲۸۱ و در شهر نجف چشم به جهان گشود. پدرش، شیخ محمدکاظم، از نوادگان شیخ جعفر شوشتری بود. خانواده‌ی محمدتقی شوشتری اهل علم و فضل بودند و سابقه‌ی مبارزات سیاسی با حکومت‌های ستمگر داشتند، به‌طوری که پدر و پدربزرگ محمدتقی شوشتری به دستور رضاشاه تبعید شدند. محمدتقی شوشتری در سال‌های ابتدایی زندگی خود، مادرش را از دست داد. او دروس ابتدایی خود را در مکتب گذراند و خواندن و نوشتن را فراگرفت. محمدتقی شوشتری مقدمات و سطوح دروس حوزوی را نزد بزرگانی چون سیدحسن نوری، سیدمحمدعلی امام و سیدعلی‌اصغر حکیم آموخت. استعداد و نبوغ محمدتقی شوشتری به‌حدی بود که توانست در ۱۸ سالگی به درجه‌ی اجتهاد برسد.

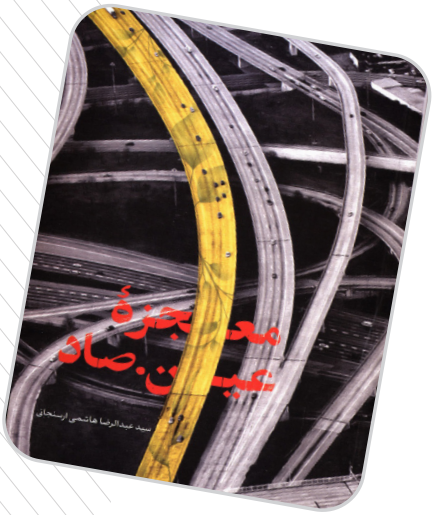

۱۰۱. هاشمی‌ارسنجانی، سیدعبدالرضا. **معجزه عین صاد.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۲۳۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: دینی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت دینی، زندگی‌نامه‌ها، علما، مسائل اجتماعی و اخلاقی، نوجوانان

معرفی کتاب: این کتاب دربرگیرنده روایت زندگی جوانی است باهوش و پرشور که در بحبوحه‌ی انقلاب، به دنبال یک هدف گمشده است که حسابی ذهنش را مشغول کرده است. خواندن رمان‌های مختلف و آشنایی با مکاتب گوناگون و درگیری ذهنی با آن‌ها، باعث شده نتواند تصمیم محکمی برای ادامه راه بگیرد. او بر اثر یک اتفاق، با استاد علی صفایی حائری (عین صاد) آشنا می‌شود. اما برخلاف انتظار، این آشنایی چالش‌های عمیق فکری و روانی را در او به‌وجود می‌آورد که شروع یک‌سری ماجراهای جدید و پیچیده است. آیا استاد پاسخ‌گو مشکلات او می‌باشد؟ ...

شخصیت‌های سیاسی

۱۰۲. مؤسسه فرهنگی خاکریز ایمان واندیشه. **پابرهنه: بادیه‌فروش: برگ‌هایی از زندگی شهیدمحمدعلی رجایی.** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۱۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، مستندنگاری، هویت انقلابی، آموزش و پرورش، تاریخ شفاهی، خاطره، سیاستمداران ایرانی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: بادیه‌فروش، برگ‌هایی از زندگی شهید محمدعلی رجایی است که از مجموعه کتاب «پابرهنه» می‌باشد. این کتاب گوشه‌ای از زندگی و سیره فردی، اجتماعی و سیاسی شهید رجایی را در قالب خاطراتی کوتاه به تصویر کشیده است و قصد دارد مسئول طراز جمهوری اسلامی که آرمان‌های انقلاب را مورد توجه قرار می‌دهد، معرفی کند. شهید محمدعلی رجایی، در سال ۱۳۱۲ هجری قمری در شهرستان قزوین متولد شد، تحصیلات ابتدایی را تا اخذ گواهینامه ششم ابتدای در همین شهرستان به انجام رساند.

۱۰۳. موسسه فرهنگی خاکریز ایمان واندیشه. **پابرهنه: عبای سوخته: برگ‌هایی از زندگی شهید آیت‌الله سیدمحمد حسینی بهشتی.** شهید کاظمی. ۱۴۰۰. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اجتماعی و سیاسی، مستندنگاری، ادبیات شفاهی، تاریخ انقلاب، حکومت اسلامی، سیاستمداران ایرانی، شهیدان، علما

معرفی کتاب: «عبای سوخته»، ۹۵ خاطره از زندگی «آیت‌الله سیدمحمدحسین بهشتی» که فرزندان و اطرافیان نزدیک ایشان نقل کرده‌اند. در هر خاطره درسی از رفتار ایشان قرار دارد. نظم، قانون‌مداری، وفای به‌عهد، صداقت، احترام، صراحت، اهمیت دادن به خانواده و درست‌کاری و سوءاستفاده نکردن از قدرت و اختیارات دولتی از صفات بارز ایشان بود.

۱۰۴. موسسه فرهنگی خاکریز ایمان واندیشه. **پابرهنه: فرزند ابوتراب: برگ‌هایی از زندگی مرحوم سیدعلی‌اکبر ابوترابی.** شهید کاظمی. ۱۴۰۰. ۱۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، اسارت، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان

معرفی کتاب: «فرزند ابوتراب»: برگ‌هایی از زندگی «مرحوم سیدعلی‌اکبر ابوترابی» به نقل از خانواده و نزدیکان است. در هر روایت رفتار و منش ایشان بیان شده است. سخت‌کوشی، صداقت، خدمت به خلق و ایثار که از صفات ایشان بود به‌خوبی توسط نویسنده به رشته تحریر درآمده است.

۱۰۵. خضاب، وحید. **پدر معنوی حزب‌الله.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۸۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، خاطره، سخنرانی، علما، مفاخر ایران

معرفی کتاب: انقلاب اسلامی ایران که اوج تلاقی عرفان و حماسه بود محدود به مرزهای یاران نماند و مبارزه و مقاومت در برابر طاغوت به خارج از محدوده جغرافیایی کشور هم رسید. کیست که بتواند منکر موج معنویت و عشق به خدا در بین دلدادگان انقلاب در داخل و خارج از کشور شود؟ در این میان نقش روحانیان را در تقویت مبارزات خارج از کشور نباید نادیده گرفت و آیت‌الله بهجت یکی از بزرگ‌ترین آن‌ها بود. در کتاب حاضر خاطرات سیدحسن نصرالله، رهبر حزب‌الله لبنان و از پرورش یافتگان نور انقلاب، درباره حضرت آیت‌الله بهجت را می‌خوانید.

۱۰۶. تتر، نسرین. **تاریخ شفاهی جبهه مقاومت‌اسلامی. شهدای مدافع حرم: اینجا مرکز دنیاست: خاطراتی از زندگی مدیر انقلابی شهید مدافع حرم علی‌محمد قربانی.** موسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی. ۱۴۰۳. ۲۸۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، مدیر // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، سرگذشتنامه، شهیدان

معرفی کتاب: برخی انسان‌ها با تغییر محیط کار و زندگی، سبک زندگی‌شان تغییر کرده است و با توجیه همرنگ جماعت‌شدن، باورهایشان نیز تغییر می‌کند. اندک‌اند کسانی که در پیکار با نفس، پیروز میدان جهاد اکبر می‌شوند. شهید علی‌محمد قربانی یکی از مبارزان پیروز این عرصه است که پس از دوران دفاع مقدس، با ورود به عرصه مدیریتی کشور، ذره‌ای از باورهایش فاصله نگرفت و نشان داد می‌توان با وجود دسترسی‌های نامحدود به اموال عمومی در مسندی مانند بانک، بیت‌المال را برای خود مردم هزینه کرد.

۱۰۷. مهرجو، حبیب‌الله. **دادستان شهید: زندگی‌نامه شهید آیت‌الله علی قدوسی.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۱۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، مستندنگاری، مقاومت، هویت ملی، پهلوی، تاریخ شفاهی، خاطره، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب «دادستان شهید» به زندگی و مبارزات علی قدوسی از علمای مبارز شیعه علیه حکومت پهلوی و پیرو و همراه امام خمینی در مبارزات علیه رژیم و دادستان کل انقلاب اسلامی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران می‌پردازد. آیت‌الله علی قدوسی از شاگردان آیت‌الله صدوقی، آیت‌الله بروجردی، امام خمینی و علامه طباطبایی بود. او از مؤسسین و مدیران مدرسهٔ علمیهٔ حقانی و مکتب توحید بود که با مدیریت مدرسهٔ حقانی توانست سیستم آموزشی حوزهٔ علمیه را تغییر دهد؛ شاگردان و تربیت‌شدگان مدرسه حقانی، تحت مدیریت او، سمت‌ها و مسئولیت‌های مهمی را بعد از انقلاب به عهده گرفتند.

۱۰۸. سعادتمند، فائزه. **رئیسی عزیز: خاطراتی از شهید جمهور، خادم‌الرضا، سیدابراهیم رئیسی.** حماسه یاران. ۱۴۰۳. ۲۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، حکومت اسلامی، خاطره، سبک زندگی مؤمنانه، سیاستمداران ایرانی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب خاطرات مردی که تا بود ندیدیمش و حالا که نیست همه‌جا می‌بینیمش. آقای رئیس‌جمهور را می‌گویم؛ کسی که این روزها همه راجع به او حرف می‌زنند. خیلی‌ها از خدمات و زحماتش می‌گویند و بعضی هم با نام محبوبش کاسبی می‌کنند. کتاب حاضر آشنایی با اصول مهم شغلی و ایمانی شهید عزیز را بازگو می‌کند و آشنایی با شخصیت سیاسی ایشان که «کار باید برای خدا باشد» از جمله روایت‌های کتاب می‌باشد.

۱۰۹. قربی، سیدمحمدجواد / حجازی، فخرالدین. **شخصیت‌های مانا: فخرالدین حجازی.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۲۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. تاریخ. // **پایه:** دوازدهم
کلمات کلیدی: تاریخ سیاسی، شخصیت‌ها، مستندنگاری، اسناد و مدارک، پهلوی، تاریخ شفاهی، سیاستمداران ایرانی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: مجموعه پژوهشی «شخصیت‌های مانا» با هدف ارائه الگوهای موفق به زندگی شخصیت‌های نیک نامی می‌پردازد که در عرصه دانش، فرهنگ، سیاست و اجتماع در ایران معاصر زیسته و درگذشته‌اند. این مجموعه برآیند احساس ضرورتی است که در پهنه ارائه آثار دقیق و مستند از زندگانی افراد تأثیرگذار پدید آمده است و نه فقط روایتی است از زندگی پربار، بلکه مجموعه‌ای از درس‌ها و بینش‌هایی است که می‌توان از آن‌ها در زمینه‌های گوناگون بهره برد و فرصتی است برای غواصی در اعماق تاریخ، فرهنگ و سیاست ایران از دریچه‌ای نو و درک این‌که چگونه افراد بزرگ، میراثی ماندگار بر جای می‌گذارند.

---

۱۱۰. رضایی، مصطفی. **فیروزه‌ای: پایان مأموریت: زندگی‌نامه داستانی رئیس‌جمهور شهید آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی.** دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها). ۱۴۰۳. ۲۲۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، ادبیات نوجوانان، خاطره، سبک زندگی مؤمنانه، سیاستمداران ایرانی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این کتاب با تکیه بر عناصر واقعی، داستان زندگی و فعالیت‌های آیت‌الله رئیسی را با زبانی داستانی و جذاب به تصویر می‌کشد. در این کتاب، نویسنده با استفاده از نقل قول‌ها، خاطرات و اسناد معتبر، تصویری جامع و کامل از زندگی شخصی و حرفه‌ای آیت‌الله رئیسی ارائه می‌دهد. داستان از کودکی او در محله نوغان مشهد شروع می‌شود و تا لحظات پایانی زندگی او ادامه می‌یابد، به گونه‌ای که خواننده با تمامی فراز و نشیب‌های زندگی ایشان آشنا می‌شود.

---

۱۱۱. جابری، محمدعلی. **قهرمان من: آقای رئیس‌جمهور.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، ادبیات کودک و نوجوان، زندگی‌نامه‌ها، سیاستمداران ایرانی، شهیدان، مشاهیر، مضامین تربیتی

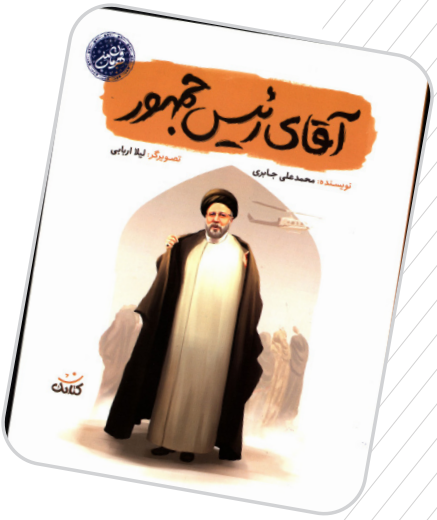

معرفی کتاب: این کتاب حاوی داستان زندگی جذاب آیت‌الله رئیسی است. این کتاب با زبان ساده و شیرین، قصه‌های قشنگی از مهربانی، تلاش و خدمت‌گزاری روایت می‌کند. خواندن این کتاب الگوی قوی برای زندگی می‌باشد. این کتاب، ابعاد مختلف شخصیت شهید رئیسی را از جمله ساده‌زیستی، خدمت به مردم، عدالت‌خواهی و ولایت‌مداری را به تصویر می‌کشد. مطالب کتاب به گونه‌ای بیان شده که برای کودکان و نوجوانان قابل فهم و جذاب باشد. با خواندن این کتاب، کودکان و نوجوانان می‌توانند با دوران کودکی و نوجوانی شهید رئیسی آشنا شوند و از تلاش‌ها و فداکاری‌های ایشان الگو بگیرند.

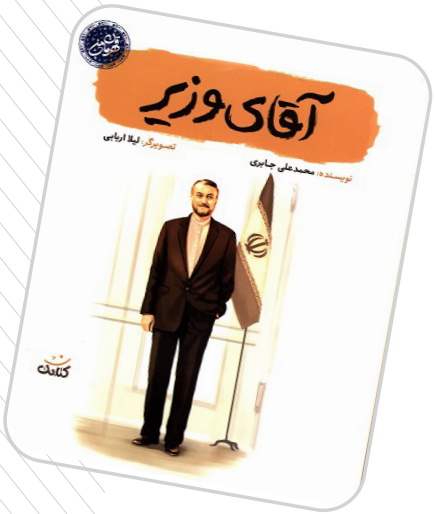

۱۱۲. جابری، محمدعلی. **قهرمان من: آقای وزیر.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. ابتدایی. داستان. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم
کلمات کلیدی: هویت ملی، ادبیات شفاهی، داستان کوتاه، داستان کودک، سرگذشتنامه، سیاستمداران ایرانی، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این کتاب خاطرات کسی است که به هوش و ذکاوت معروف بود و طی دوران خدمتش در وزارت امورخارجه از ابتدا تا صدر وزارت‌خانه، همیشه منشأ خیر برای ارتباط ایران با کشورهای دیگر بوده است. در جریان طوفان‌الاقصی، به عنوان وزیر امورخارجه جمهوری اسلامی تمام قد از میدان دیپلماسی جنگید و در همه مجامع بین‌المللی صدای کودکان بی‌گناه غزه بود، تا جایی‌که معروف شد به وزیر امورخارجه کودکان غزه. ایشان در سانحه هلکوپتر در آذربایجان شرقی، همراه با رئیس جمهور شهید رئیسی و باقی خادمین مردم به درجه رفیع شهادت نائل آمد.

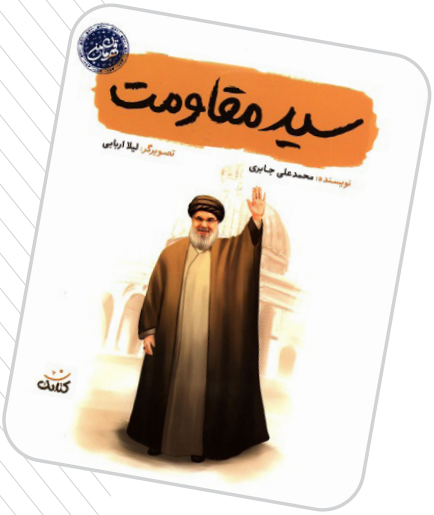

۱۱۳. جابری، محمدعلی. **قهرمان من: سید مقاومت.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: سیاسی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. داستان. // **پایه:** سوم، چهارم، پنجم، ششم
کلمات کلیدی: مقاومت، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، سرگذشتنامه، شهیدان، مشاهیر، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این اثر با نگاهی کودکانه و در قالب داستانی مصور، زندگی شخصیتی را به تصویر می‌کشد که سال‌ها در خط مقدم مبارزه با رژیم صهیونیستی ایستاده و الگویی از مقاومت، ایثار و شجاعت را ارائه کرده است. شهید سید حسن نصرالله ایرانی نبود اما کنار ایران و ایرانی‌ها ایستاد و یک عمر با اسرائیل مبارزه کرد. حضور و نقش وی در تحولات منطقه‌ای، او را به شخصیتی فراملی بدل کرده که نسل‌های مختلف می‌توانند از اندیشه و منش او بیاموزند. شجاعت و سیاست را چنان به‌هم آمیخته بود که مدت‌ها او را مرد شماره یک جهان عرب می‌دانستند. این کتاب زندگی این قهرمان فراملی را روایت می‌کند و شما را با بیست خاطره‌ی زیبا از زندگی او آشنا می‌سازد. این کتاب، دریچه‌ای به سوی شناخت ریشه‌های مقاومت در منطقه است؛ مقاومتی که بر پایه ایمان، مردم‌دوستی و غیرت شکل گرفته است.

شخصیت‌های علمی

۱۱۴. ملتسر، برد. **آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند: من تمپل گراندین هستم!.** شبنم حیدری‌پور. پرتقال. ۱۴۰۳. ۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: علمی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، ادبیات بین‌الملل، تاریخ شفاهی، سرگذشتنامه، کتاب تصویری، مشاهیر

معرفی کتاب: کتاب «من تمپل گراندین هستم!» بخشی از مجموعه کتاب «آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند» است. این مجموعه قصد دارد تا چهره‌ها و شخصیت‌های تأثیرگذار در زمینه‌های مختلف را به خوانندگان معرفی نماید. در این کتاب ما با زندگی زنی آشنا می‌شویم که با وجود اوتیسم، توانست به یکی از برجسته‌ترین دانشمندان حوزه کشاورزی و نیز مدافع حقوق افراد اوتیستیک تبدیل شود. این کتاب، روایت زندگی تمپل از زاویه دید خود اوست و تلاش می‌کند تا به کودکان بیاموزد که بیماری، نشانه ضعف نیست. تمپل در کودکی با چالش‌های زیادی مواجه بوده است.

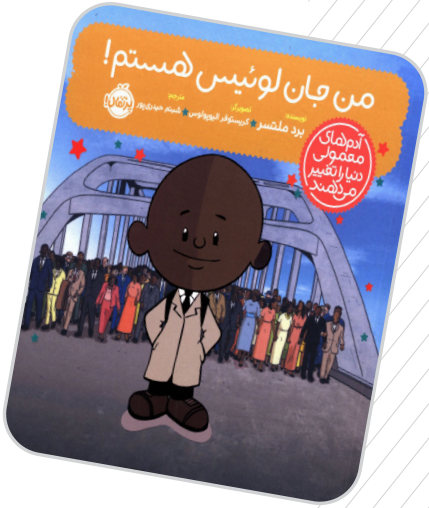

۱۱۵. ملتسر، برد. **آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند: من جان لوئیس هستم!**. شبنم حیدری‌پور. پرتقال. ۱۴۰۳. ۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: علمی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، کمیک، داستان تاریخی، دانشمندان، زندگی‌نامه‌ها، کتاب تصویری

معرفی کتاب: کتاب «من جان لوئیس هستم!» بخشی از مجموعه کتاب «آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند» است. این مجموعه قصد دارد تا چهره‌ها و شخصیت‌های تأثیرگذار در زمینه‌های مختلف را به خوانندگان معرفی نماید. جان لوئیس به خاطر تعهدش به آرمان‌های عدالت و برابری شناخته می‌شود. این کتاب لحظات کلیدی زندگی او را ارائه می‌کند، که از دوران کودکی او در آلاباما شروع می‌شود. او تحت تأثیر افرادی مانند مارتین لوتر کینگ جونیور و رُزا پارکس به مبارزه با نابرابری و تبعیض نژادی پرداخت. او نقش مهمی در سازماندهی راهپیمایی در واشنگتن در سال ۱۹۶۳ ایفا کرد، جایی‌که مارتین لوتر کینگ سخنرانی معروف خود را با عنوان «من یک رؤیا دارم» بیان کرد. او تا زمان مرگش در سال ۲۰۲۰ فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی زیادی انجام داد.

۱۱۶. شاهرضایی، محسن. **قاب روایت: اهالی ثریا**. مؤسسه فرهنگی منادی تربیت. ۱۴۰۳. ۲۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: علمی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان، کارشناسان // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، پژوهش‌های علمی، دانشمندان، سرگذشتنامه، شاعران، مشاهیر، مفاخر ایران

معرفی کتاب: زندگی بزرگان و نام‌آوران یک کشور معمولاً سرشار از روایت و نکات درس‌آموز و پندآور است که نقل و ترویج آن‌ها می‌تواند برای جوانان الگوساز باشد. کتاب حاضر حاوی صد روایت کوتاه و مستند از نخبگان و فرهیختگان معاصر ایران زمین است. از جمله این فرهیختگان می‌توان به قیصر امین‌پور، ایرج افشار، مهدی بهزاد، شیرین بیانی، لوریس چکناواریان و محمد حسابی اشاره کرد.

۱۱۷. جوادی، نجمه. **قهرمان من: خانم دکتر**. کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: علمی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات نوجوانان، تاریخ شفاهی، داستان‌های حماسی، دفاع مقدس، زنان، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «خانم دکتر» از مجموعه‌ی قهرمان من می‌باشد که داستانی واقعی و الهام‌بخشی از زندگی شهیده پروین ناصحی اولین بانوی جراح عمومی ایران را روایت می‌کند. این کتاب با زبانی ساده و روان به معرفی این جراح توانمند می‌پردازد که با وجود محدودیت‌ها توانست به آرزویش برسد. داستان‌های کتاب، مخاطبان را با مفاهیمی چون امید، ارزش‌های انسانی و تلاش در زندگی آشنا می‌سازد.

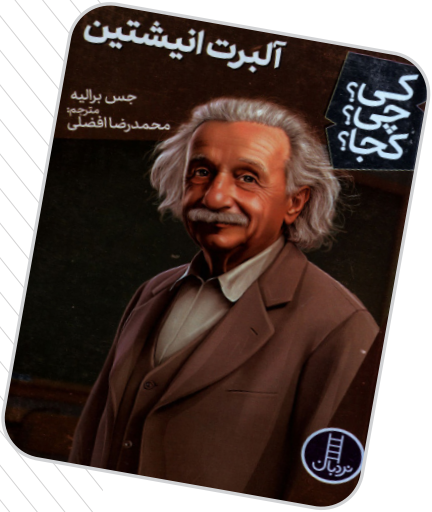

۱۱۸. برالیه، جس. **کی؟ چی؟ کجا؟: آلبرت انیشتین.** محمدرضا افضلی. شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: علمی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. علوم اجتماعی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: ادبیات شفاهی، آموزش و یادگیری، دانشمندان، زندگی‌نامه‌ها، سرگذشتنامه

معرفی کتاب: مجموعه‌ی «کی؟ چی؟ کجا؟» مجموعه‌ای آموزشی ـ زندگینامه‌ای برای کودکان و نوجوانان است که با هدف آشنایی نسل جوان با افراد تأثیرگذار، مکان‌های تاریخی و مفاهیم مهم جهان شکل گرفته است. هر جلد از این مجموعه، با بهره‌گیری از زبانی ساده، روایت داستانی و تصاویر، تلاش می‌کند تا اطلاعات مستند را ارائه دهد. این مجموعه در کنار تقویت درک مطلب، به پرورش ذهن کودک کمک می‌کند و او را با دنیای واقعی و چهره‌هایی الهام‌بخش پیوند می‌زند. کتاب «آلبرت انیشتین»،

۱۱۹. باکلی، جیمز. **کی؟ چی؟ کجا؟: برادران رایت.** محمدرضا افضلی. شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: علمی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: داستان آموزشی، اختراعات، ادبیات داستانی، تاریخ علم، داستان آموزنده، سرگذشتنامه، هواپیما

معرفی کتاب: برادران رایت از جمله مخترعانی بودند که با کوشش و پشت کار فراوان یکی از بهترین وسیله‌های حمل و نقل؛ یعنی هواپیما را در اختیار مردم قرار دادند. اُرویل رایت در سال ۱۸۷۱ و ویلبر رایت در سال ۱۸۶۷ در اوهایو به دنیا آمدند. این دو آرزوی دیرینه انسان که همان پرواز بود را برآورده کردند. برادران رایت برای اولین بار توانستند در سال ۱۹۰۳ یک هواپیما را به پرواز درآورده و با کنترل آن به پرواز ادامه دهند. این دو برادر به‌وسیلهٔ یک تونل باد خانگی، بال‌ها، سیستم کنترلی و موتورهای هواپیمای خود را امتحان می‌کردند.

۱۲۰. مرادی، فرید. **نام‌آوران ایران: ابوعلی سینا.** قدیانی. ۱۴۰۳. ۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: علمی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. هویت اجتماعی. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. عمومی. متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم، یازدهم فنی و حرفه‌ای، دوازدهم فنی و حرفه‌ای
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات داستانی، تاریخ، تاریخ شفاهی، تاریخ علم، خاطره، سلامت، علوم پزشکی

معرفی کتاب: مجموعه «نام‌آوران ایران» تلاش کرده با اطلاعات مستند و جامعی که به خواننده می‌دهد، نسل جوان و جویای دانش ایران را با افرادی آشنا کند که رشد، تداوم و پیوستگی فرهنگ ایران با نام آنها گره خرده است. نمونه‌هایی که تلاش‌ها، پشتکار، باورها، قاعده‌ها، شکست‌ها، ترس‌ها، نگرانی‌ها، اراده و مداومت‌هایشان می‌تواند الگو و سرمشق باشد تا تاریکی را از حرکت در جاده زندگی کنار زند و زیبایی و رشد را به بار نشاند. این مجموعه می‌کوشد زندگی و نقش تاریخی بزرگان ایرانی را با ادبیات نوجوانان ارائه دهد.کتاب «ابوعلی سینا: از بودن تا نبودن»

فرماندهان نظامی

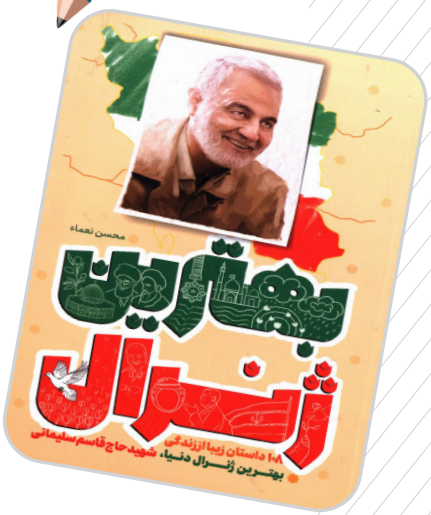

۱۲۱. نعما، محسن. **بهترین ژنرال: صد داستان زیبا از زندگی بهترین ژنرال دنیا، شهید حاج قاسم سلیمانی.** جمال. ۱۴۰۳. ۱۲۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. داستان. متوسطه اول. داستان. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم
کلمات کلیدی: ساحت اجتماعی و سیاسی، هویت انقلابی، ادبیات نوجوانان، جهاد، سبک زندگی مؤمنانه، سردار سلیمانی، شهیدان، مشاهیر، مفاخر ایران

معرفی کتاب: هر انسانی همواره برای زندگی بهتر نیازمند الگوست. الگوهایی که لحظه به لحظه زندگانی‌شان، نشان‌دهنده مسیر خوشبختی و سعادت است. من و تو با آرامش خاطر می‌توانیم زندگانی چنین انسان‌هایی را سرمشق خود قرار دهیم. کتاب «بهترین ژنرال» روایت زندگی حاج قاسم سلیمانی است، که نه تنها با زندگی عزّتمند و درس‌آموز خود الگوی همگان شد، بلکه با شهادت شرافتمندانه خود، تمام جهانیان را تحت تأثیر رفتار خود قرار داد.

۱۲۲. بایرامی، محمدرضا. **خط تماس.** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۲۵۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، هویت انقلابی، ادبیات نوجوانان، دفاع مقدس، شجاعت، شهادت، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «خط تماس» رمانی روایت‌گونه از زندگی سردار شهید حاج احمد کاظمی از فرماندهان دوران دفاع مقدس است که تا آخرین پرواز همچنان در کسوت فرماندهی سپاه بود. این کتاب با روایت‌های متفاوت و رفت‌وبرگشتی، صحنه‌های باشکوه دفاع مقدس و پس از آن و نقش برجسته حاج احمد کاظمی را به تصویر می‌کشد. احمد کاظمی اول تیرماه ۱۳۳۷ شهر نجف‌آباد اصفهان متولد شد. در طول دوران جنگ تحمیلی به‌عنوان فرمانده لشکر ۸ نجف در سپاه پاسداران فعالیت می‌کرد. از سال ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۴ فرماندهی قرارگاه حمزه، لشکر امام‌حسین(ع) و فرمانده نیروی هوایی سپاه فعالیت می‌کرد.

۱۲۳. وحید، رضا. **خواب‌های زنگ‌دار: زندگی، سلوک و خاطرات شهید علی‌اکبر خردپیشه‌شیرازی.** کتاب جمکران. ۱۴۰۲. ۲۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، جهاد، خاطره، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب روایت زندگی و خاطرات شهیدحاج‌اکبر شیرازی فرمانده یگان دریایی لشگر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع) می‌باشد. طلبه‌ای که در دوجین مسئولیت‌های نظامی‌اش خوش درخشید. کمیته انقلاب‌اسلامی دهبید استان فارس را پایه گذاشت. فرماندهی گردان تبوک در عملیات بیت‌المقدس را بر عهده داشت؛ مسئول آموزش پادگان ۲۱ حمزه تهران و پادگان شهدای خیبر قم بود و اوج درخشش این طلبه در عملیات کربلای ۴ با شهادتش رقم خورد. این روایات ناب، بخشی از زندگی جهادی حاج‌اکبر شیرازی می‌باشد.

۱۲۴. شمسایی، شایسته. **دل‌نگران: روایت‌هایی از زندگی شهید احسان‌اله قاسمیه فرمانده گردان امیرالمؤمنین (قدر) لشگر ۲۷ محمد رسول‌الله‌صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از دانشگاه کینگزویل تا دشت شلمچه.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۱۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، آمریکا، خاطره، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: احسان‌اله قاسمیه فرزند عباس در سال ۱۳۳۶ در محله کلیمی‌نشین سرپله کاشان در خانواده‌ای متمول و دین‌دار بدنیا آمد. مادرش خانه‌دار و پدرش از تجار چای و برنج کاشان و از بانیان هیئت قاسم‌بن‌الحسن کاشان بود. کودکی او پر شروشور و باجثه‌ای درشت و قوی و در عین حال بسیار مهربان و شوخ‌طبع بود. معروف است در مقر ریاست جمهوری، مقام معظم رهبری که آن زمان سمت ریاست جمهوری را داشت، وقتی صدای اذان احسان را می‌شنید می‌فرمود: «در اتاق محل کار را باز بگذارید قاسمیه اذان می‌گوید». پایان دوران سربازیش در سنندج، با علنی شدن انقلاب همزمان شد. در راهپیمایی که در دی ماه سال ۵۷ به مناسبت تشییع جنازه استاد نجات‌الهی برگذار شده بود مجروح شد.

۱۲۵. ایزدی، مجید. **شبیه افسانه‌ها؛ روایت‌هایی درباره خلبان سرلشکر شهید عباس دوران.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۲۸۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، تاریخ شفاهی، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان

معرفی کتاب: کتاب «شبیه افسانه‌ها» مجموعه‌ای از روایت‌ها درباره زندگی و خاطرات سرلشکر شهید عباس دوران، خلبان برجسته نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است. این کتاب در سه فصل به بررسی ابعاد مختلف زندگی شهید دوران از دوران کودکی تا شهادت می‌پردازد. کتاب بر اساس خاطرات و مستندات جمع‌آوری شده از همرزمان، خانواده و اطرافیان شهید دوران نوشته شده است و نویسنده با استفاده از سبک روایی گیرایی، خواننده را به دنیای شهید دوران می‌برد.

۱۲۶. موسسه شهید کاظمی. **شهید مهدی زین‌الدین.** شهید کاظمی. ۱۴۰۲. ۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: امام خمینی(ره) یک شخص نبود، بلکه یک مکتب بود. مکتبی انسان‌ساز که از نوجوان و جوان تا میانسال و مسن، با هر ظرفیتی تحت تربیتش قرار می‌گرفتند و ره صد ساله را یک‌شبه طی می‌کردند. خوانش شرح زندگی این انسان‌های تربیت‌یافته و معرفی ظرفیت‌هایشان، الگویی در دسترس نوجوان و جوان ما قرار می‌دهد که رسیدن به غایت کمال انسانی که خلاصه می‌شود در کیفیت حیات دنیوی و دستیابی به سعادت اخروی را از محالات نپندارد. «شهید مهدی زین‌الدین» دانش‌آموز نخبه‌ای که کسب رتبه ۴ کنکور و قبولی در رشته پزشکی دانشگاه شیراز را رها می‌کند.

۱۲۷. رحیمی، ناهید. **قصه فرماندهان: در قلب سنگرساز: بر اساس زندگی سردار شهید هاشم ساجدی.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۱۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ایران، دفاع مقدس، زندگی‌نامه‌ها، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: مجموعه قصه فرماندهان، به زندگینامه و خاطرات شهدای دفاع مقدس و فرماندهان ارشد روزهای سخت جنگ ایران و عراق می‌پردازد. این مجموعه با زبانی جذاب برای نوجوانان به تقریر در آمده است. در این جلد با عنوان «در قلب سنگرساز»، زندگی «سردار شهید هاشم ساجدی»، به شکل داستان روایت شده است. ایشان وقتی نوزاد بودند پدرشان را از دست دادند. مادربزرگوارشان برای‌شان هم پدر بودند هم مادر. او از کودکی پابه‌پای مادر، خواهر و برادرانش سهمی از زندگی را به دوش می‌کشد تا اینکه صدام به ایران حمله می‌کند.

---

۱۲۸. جابری، محمدعلی. **قهرمان من: خلبان اف۱۴.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، هویت ملی، ادبیات شفاهی، ادبیات کودک و نوجوان، زندگی‌نامه‌ها، شهیدان، مضامین تربیتی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب حاضر روایتی از قصه یکی دیگر از قهرمان‌های بزرگ این سرزمین است که با وجود داشتن بهترین موقعیت‌ها همواره مراعات تقوا و مردم را می‌کرد. شهید عباس بابایی از جمله فرماندهان نیروی هوایی ایران بود که در جریان دفاع‌مقدس به مقام شهادت نائل آمد. او از دوران کودکی حامی مستضعفین و جریان حق بود و با اینکه توانست به واسطه هوش سرشارش به آمریکا برود و آموزش خلبانی ببیند اما هیچ‌گاه از باورها و ارزش‌هایش کوتاه نیامد و همچون خادمی متواضع و مردمی به کشور و دینش خدمت نمود.

---

۱۲۹. عیوضی، معصومه. **کتاب خاتم: خانه حاج‌قاسم کجاست؟ (مجموعه داستان).** دفتر نشر فرهنگ اسلامی. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرماندهان نظامی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات داستانی، ادبیات نوجوانان، اقتباس‌ها، داستان کوتاه، سردار سلیمانی

معرفی کتاب: کتاب حاضر دربرگیرنده پنج داستان کوتاه از نویسندگان مختلف است. این داستان‌ها برگرفته از اتفاقات زمان معاصر و با اقتباس از وقایع تاریخی (تاریخ صدراسلام) نوشته شده‌اند. اصلی‌ترین داستان این کتاب مربوط به ماجرای روز شهادت سردار حاج‌قاسم سلیمانی است و احوالات و احساسات گوناگون افراد در مواجهه با خبر جانسوز شهادت ایشان در آن منعکس شده است.

شخصیت‌های فرهنگی

۱۳۰. ملتسر، برد. **آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند: من آقای راجرز هستم!**. شبنم حیدری‌پور. پرتقال. ۱۴۰۳. ۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، کمیک، ادبیات بین‌الملل، داستان تاریخی، سرگذشتنامه، کتاب تصویری

معرفی کتاب: کتاب «من آقای راجرز هستم!» نوشته برد ملتسر، بخشی از مجموعه کتاب «آدم‌های معمولی دنیا را تغییر می‌دهند» است. این مجموعه قصد دارد تا چهره‌ها و شخصیت‌های تأثیرگذار در زمینه‌های مختلف را به خوانندگان معرفی نماید. این کتاب به زندگی مجری برنامه‌ی تلویزیونی «محله‌ی آقای راجرز»، می‌پردازد و تلاش می‌کند تا تجارب او را به نسل‌های جدید معرفی کند. این روایت نشان می‌دهد که چگونه او توانسته با مهربانی و صداقت، ارتباطی صمیمی با کودکان برقرار کند و به آنها بیاموزد که احساسات خود را بشناسند و با آنها کنار بیایند. در این کتاب، داستان زندگی فرد راجرز از دوران کودکی‌اش تا تبدیل شدن به یکی از شخصیت‌های محبوب و تأثیرگذار تلویزیونی روایت می‌شود.

۱۳۱. بهداروند، محمدمهدی. **حماسه‌خوان خمینی: خاطرات حاج‌صادق آهنگران**. کتاب جمکران. ۱۴۰۲. ۳۹۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، خاطره، دفاع مقدس، یادداشت

معرفی کتاب: حاج صادق آهنگران از جمله رزمنده‌های خوزستانی است که با صدای پرصلابت و شعرهای حماسی شناخته می‌شود و از رزمندگان و پاسداران دفاع مقدس است. کتاب با خاطره حاج صادق آهنگران از اولین حماسه‌خوانی در جماران شروع و به مرور به دیگر ابعاد زندگی «حماسه‌خوان خمینی» می‌پردازد. این کتاب در ۱۹ فصل تدوین شده و ۲ فصل پایانی کتاب با عنوان در «رثای یاران» و «از چشم یاران» شامل یادداشت‌های حاج صادق آهنگران در مورد دوستان و همرزمان و فصل بعدی یادداشت‌های دوستان و شخصیت‌ها در مورد ایشان است.

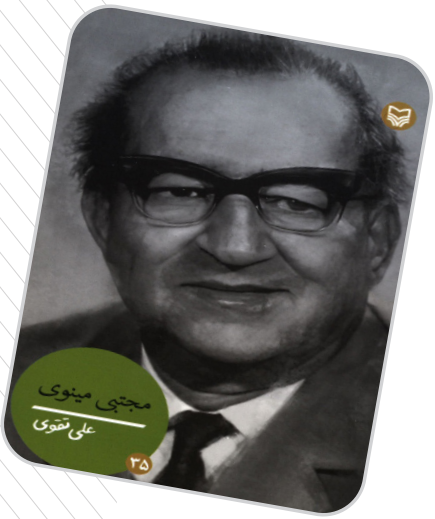

۱۳۲. تقوی، علی. **شخصیت‌های مانا (مجتبی مینوی): مجتبی مینوی**. شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۲. ۱۸۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه اول. ادبیات فارسی. متوسطه نظری. زبان و ادبیات فارسی. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، مستندنگاری، ادبیات شفاهی، پژوهش‌های فرهنگی، مشاهیر، مفاخر ایران، نویسندگان

معرفی کتاب: کتاب «مجتبی مینوی» سی‌وپنجمین جلد از مجموعه‌ی «شخصیت‌های مانا» است که به زندگی، آثار و اندیشه‌های این ادیب برجسته‌ی ایرانی می‌پردازد. نویسنده با رویکردی مستند و تحلیلی، زندگی مینوی را از دوران کودکی در سامرا تا فعالیت‌های علمی و فرهنگی‌اش در ایران و خارج از کشور روایت می‌کند. نثر کتاب پژوهشی، روایت‌محور و دقیق است و هدف آن، ارائه‌ی الگویی موفق از یک شخصیت علمی و فرهنگی برای نسل جوان و دانشگاهی می‌باشد.

۱۳۳. تقوی، علی. **شخصیت‌های مانا: حسین بهزاد.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۱۲۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. هنر. نقاشی. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، مستندنگاری، ادبیات شفاهی، سبک زندگی، سرگذشتنامه، مشاهیر، نقاشان، نقد

معرفی کتاب: مجموعه «شخصیت‌های مانا» با هدف ارائه الگوهای موفق، به زندگی شخصیت‌های نیک‌نامی می‌پردازد که در عرصه دانش، فرهنگ، سیاست و اجتماع در ایران معاصر می‌زیسته‌اند. این مجموعه که برای عموم مخاطبان به ویژه جوانان تهیه شده است برآیند ضرورتی است که در پهنه ارائه آثار دقیق و مستند از زندگانی افراد تأثیرگذار پدید آمده است. کتاب حاضر مروری بر زندگی حسین بهزاد، نقاش و نگارگر ایرانی است. او سال‌ها کارمند فنی اداره کل باستان‌شناسی و استاد نگارگری هنرستان هنرهای زیبای تهران بود. خانه‌اش در تهران با وصیت او، موزه هنرهای سنتی شد.

---

۱۳۴. سعدآبادی، مجید / حیدری‌ملک‌میان، فریدون. **شخصیت‌های مانا: خلیل عمرانی.** شرکت انتشارات سوره مهر. ۱۴۰۳. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. شعر. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، تاریخ، زندگی‌نامه‌ها، سبک زندگی، سرگذشتنامه، شاعران، شعر فارسی، مشاهیر

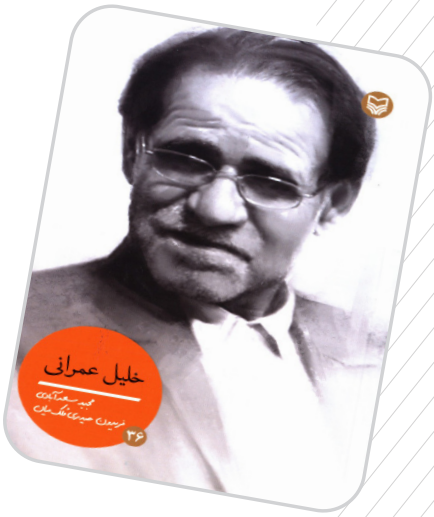

معرفی کتاب: مجموعه «شخصیت‌های مانا» با هدف ارائه الگوهای موفق، به زندگی شخصیت‌های نیک‌نامی می‌پردازد که در عرصه دانش، فرهنگ، سیاست و اجتماع در ایران معاصر می‌زیسته‌اند. این مجموعه که برای عموم مخاطبان به ویژه جوانان تهیه شده است برآیند ضرورتی است که در پهنه ارائه آثار دقیق و مستند از زندگانی افراد تأثیرگذار پدید آمده است. کتاب حاضر در سه فصل با عناوین «مروری کوتاه بر زندگی خلیل عمرانی»، «خدمات و فعالیت‌های فرهنگی، ادبی و اجتماعی» و «آرا، اندیشه‌ها و آثار» نگارش شده است.

---

۱۳۵. توکلی، حمیدرضا. **کی؟ چی؟ کجا؟: جبار باغچه‌بان.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۱۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، سرگذشتنامه، قهرمانان، مشاهیر، معلمان، مفاخر ایران، ناشنوایان

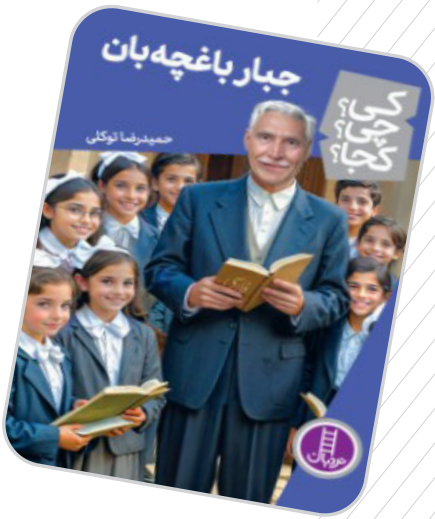

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز و جهان را بازگو می‌کند. این جلد از مجموعه مذکور داستان زندگی جبار باغچه‌بان را روایت کرده است. این کتاب به مخاطب می‌گوید وقتی از «جبار باغچه‌بان» حرف می‌زنیم از چه کسی حرف می‌زنیم؟ از باغبان دلسوز باغ کودکان؛ از معلم مهربان بچه‌های ناشنوا؛ از مردی که دلش برای ایران می‌تپید؛ نام اصلی جبار باغچه‌بان، میرزا جبار عسگرزاده بود و ایشان بنیان‌گذار نخستین کودکستان و نخستین مدرسه ناشنوایان ایران در شهر تبریز بود.

۱۳۶. طالبی‌نژاد، احمد. **کی؟ چی؟ کجا؟: داریوش مهرجویی.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، تاریخ شفاهی، سرگذشتنامه، سینما، فیلمسازی، فیلمنامه سینمایی، کارگران، مشاهیر، مفاخر ایران

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز بازگو می‌کند. این کتاب به مخاطب می‌گوید، وقتی از «داریوش مهرجویی» حرف می‌زنیم از «کی» حرف می‌زنیم؟ از یک فیلسوف فیلم‌ساز یا فیلم‌ساز فیلسوف؟ از کارگردانی با ده‌ها جایزه از جشنواره‌های ملی و بین‌المللی؟

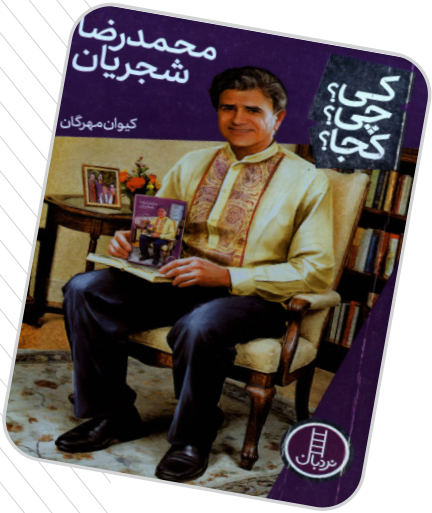

۱۳۷. مهرگان، کیوان. **کی؟ چی؟ کجا؟: کی؟ چی؟ کجا؟ : محمدرضا شجریان.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۰۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. علوم اجتماعی. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم فنی و حرفه‌ای
کلمات کلیدی: شخصیت‌ها، ادبیات شفاهی، اساطیر، اطلاعات، تاریخ هنر، مفاخر ایران، موسیقی ایرانی

معرفی کتاب: این اثر از مجموعه‌ی «کی؟ چی؟ کجا؟»، با زبانی ساده و تصویری، زندگی، آثار و تأثیرات فرهنگی این هنرمند بزرگ را برای نسل نوجوان روایت می‌کند. نویسنده تلاش کرده است تا با طرح پرسش‌هایی چون «وقتی از شجریان حرف می‌زنیم، از کی حرف می‌زنیم؟»، ذهن مخاطب را به شناخت عمیق‌تر از جایگاه هنری، مردمی و جهانی این استاد آواز ایرانی دعوت کند. نثر کتاب روایت‌محور، آموزنده و پر از نکات فرهنگی است و هدف آن، تقویت هویت ایرانی و آشنایی با میراث موسیقایی کشور می‌باشد. مطالب کتاب در قالب بخش‌هایی کوتاه و موضوع‌محور تدوین شده‌اند که هر بخش به یکی از جنبه‌های زندگی، آثار، افتخارات و تأثیرات اجتماعی استاد شجریان اختصاص دارد؛ از جمله آوازهای ماندگار، فعالیت‌های فرهنگی و دریافت نشان یونسکو.

۱۳۸. لئونارد، جیل. **کی؟ چی؟ کجا؟: گرتا تونبرگ.** محمدرضا افضلی. شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. علوم اجتماعی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، آموزش و یادگیری، تاریخ علم، مشاهیر

معرفی کتاب: مجموعه‌ی «کی؟ چی؟ کجا؟» مجموعه‌ای آموزشی-زندگینامه‌ای برای کودکان و نوجوانان است که با هدف آشنایی نسل جوان با افراد تأثیرگذار، مکان‌های تاریخی و مفاهیم مهم جهان شکل گرفته است. هر جلد از این مجموعه، با بهره‌گیری از زبانی ساده، روایت داستانی و تصاویر، تلاش می‌کند تا اطلاعات مستند را ارائه دهد. این مجموعه در کنار تقویت درک مطلب، به پرورش ذهن کودک کمک می‌کند و او را با دنیای واقعی و چهره‌هایی الهام‌بخش پیوند می‌زند. کتاب «گرتا تونبرگ»، زندگی این فعال نوجوان محیط زیست را روایت می‌کند. جیل لئونارد، این اثر، با نگاهی مستند و داستان‌پرداز، دغدغه‌های گرتا درباره بحران اقلیمی و شکل‌گیری جنبش جهانی اعتصاب‌های آب‌وهوایی را با نثری روان برای مخاطب کودک و نوجوان بازگو می‌کند.

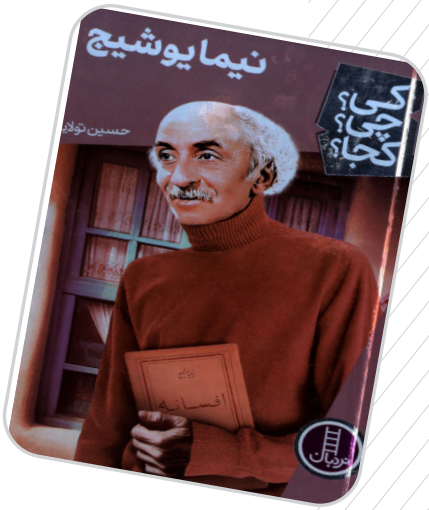

۱۳۹. تولائی، حسین. **کی؟ چی؟ کجا؟: نیما یوشیج.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: داستان آموزشی، شخصیت‌ها، داستان تاریخی، شاعران، مفاخر ایران

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز بازگو می‌کند. این جلد از مجموعه، به شخصیت شاعر معاصر «نیمایوشیج» و بررسی آثار نیمایوشیج، به ویژه اشعار معروف او مانند «آی آدم‌ها» و «مهتاب» می‌پردازد و به این سؤال پاسخ می‌دهد که وقتی از نیما یوشیج حرف می‌زنیم از چه کسی حرف می‌زنیم؟ از شاعر افسانه و آی آدم‌ها و مهتاب؟ از پدر شعر نو فارسی؟ از هنرمندی آزادیخواه؟ یا کسی دیگر...

---

۱۴۰. صادق‌زاده وایقان، علی. **مشاهیر وقف کتاب در ایران: غلامرضا یزدجردی.** مؤسسه خانه کتاب و ادبیات ایران. ۱۴۰۱. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، نیکوکاری، انفاق، سبک زندگی ایرانی اسلامی، مدیران، مشاهیر

معرفی کتاب: معرفی یکی از افراد خیّر در زمینه احداث مدرسه و مراکز علمی و فرهنگی به نام غلامرضا یزدجردی است. در ابتدای این اثر به معرفی اجمالی غلامرضا یزدجردی و مسئولیت‌های فرهنگی وی در طول عمرش پرداخته شده و پس از آن فعالیت‌های وی در عرصه ورزش به ویژه ورزش پهلوانی و احداث زورخانه، توصیف شده است. آن‌گاه به برخی از صفات اخلاقی وی اشاره شده و نمونه‌هایی از سخاوت وی در کمک کردن به افراد محروم و نیز خرج کردن در امور فرهنگی و دینی مانند احداث مدرسه، مسجد، ورزشگاه، مؤسسات بهزیستی و برخی دیگر از ویژگی‌های اخلاقی وی گزارش شده است.

---

۱۴۱. به روایت فرید مرادی. **نام‌آوران ایران: پروین اعتصامی.** قدیانی. ۱۴۰۳. ۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم، دهم فنی و حرفه‌ای، یازدهم فنی و حرفه‌ای، دوازدهم فنی و حرفه‌ای
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات داستانی، تاریخ شفاهی، خاطره، شاعران، شعر، مشاهیر

معرفی کتاب: مجموعه نام‌آوران ایران تلاش کرده با اطلاعات مستندی به خواننده می‌دهد نسل جوان و جویای دانش ایران را با افرادی آشنا کند که رشد، تداوم و پیوستگی فرهنگ ایران با نام ایشان گره خورده است.این جلد به زندگی پروین اعتصامی اختصاص پیدا کرده است که روایت مختصری از تولد تا مرگ این شاعر بلندآوازه را بیان کرده و نیز درباره وجه ادبی پروین و نظر دیگران درباره‌ی او، اشعار معروف وی و .... نیز مطالب کوتاهی بیان کرده است.

۱۴۲. مرادی، فرید. **نام‌آوران ایران: علی‌اکبر دهخدا.** قدیانی. ۱۴۰۳. ۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: فرهنگی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. علوم اجتماعی. متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: دانش‌افزایی فارسی، مستندنگاری، تاریخ ادبیات، مشاهیر، مفاخر ایران

معرفی کتاب: یکی از مشاهیر نام‌آشنای ایران اسلامی «علی‌اکبر دهخدا» است، که پارسایی و آزادگی را با نبوغ آمیخته بود. او طنز را در برق شمشیر و زیر سایه رژیم سیاه محمدعلی میرزا شکل داد و با همان مضامین عامیانه‌ای که شاید بسیاری از کج‌اندیشان آن را به مسخرگی تعبیر می‌کردند، پشت استبداد را به لرزه درآورد. ویژگی بارز نوشته‌های او، شجاعت و اصالت اندیشه‌های بلند و آزادی‌خواهانه است که از عشق صمیمانه‌اش به این آب و خاک و به مردم آزاده‌اش سرچشمه می‌گیرد، که می‌تواند الگویی برای کودکان و نوجوانان باشد.

شخصیت‌های ورزشی

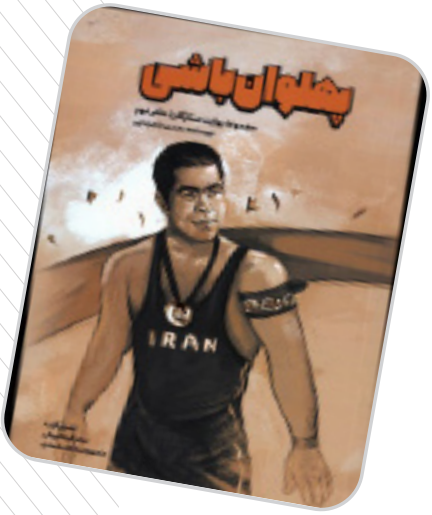

۱۴۳. شاهرضایی، محسن. **روایت ستارگان: پهلوان‌باشی.** مؤسسه فرهنگی منادی تربیت. ۱۴۰۳. ۹۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: ورزشی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات نوجوانان، ایران، تاریخ شفاهی، زندگی‌نامه‌ها، قهرمانان، ورزش

معرفی کتاب: روایت صحیح از زندگی اسطوره‌های ایران اسلامی برای کودک و نوجوان، مانند نشان‌دادن ستارگان نورانی در آسمان دنیاست که راه رسیدن به قله موفقیت و درخشش میهن در جهان را نشان می‌دهد. این ستارگان در عرصه‌های مختلف علمی، ورزشی، ادبی، دینی، جهادی و ... موانع را با همت و کوشش خود پشت‌سر نهاده و آسمان ایران عزیزمان را روشنی بخشیده‌اند. یکی از عرصه‌های پرافتخار کشور ما، دنیای ورزش کُشتی است.

۱۴۴. یوسفی، محمدرضا. **کی؟ چی؟ کجا؟: غلامرضا تختی.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۲۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: ورزشی، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. داستان. متوسطه نظری. داستان. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، تاریخ شفاهی، سرگذشتنامه، قهرمانان، مشاهیر، مفاخر ایران، ورزش

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز و جهان را بازگو می‌کند. این جلد از مجموعه مذکور داستان زندگی جهان پهلوان تختی را روایت کرده است. غلامرضا تختی مشهور به جهان‌پهلوان، در پنجم شهریور ۱۳۰۹ در تهران به دنیا آمد. پدربزرگش، حاج‌قلی تختی، همیشه در دکانش روی تخت بلندی می‌نشست و به همین خاطر این نام خانوادگی را برای خودشان انتخاب کرده بود. غلامرضا کودکی بود که وقتی بزرگ شد، به پهلوان ملی و قهرمان خیلی از کودکان و بزرگسالان ایران تبدیل شد.... این کتاب به مخاطب می‌گوید،

۱۴۵. مرادی، فرید. **نام‌آوران ایران: ناصر حجازی.** قدیانی. ۱۴۰۳. ۵۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، شخصیت‌ها: ورزشی، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. هویت اجتماعی. فنی و حرفه‌ای و کاردانش. تربیت بدنی. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات داستانی، تاریخ شفاهی، خاطره، مشاهیر، مفاخر ایران

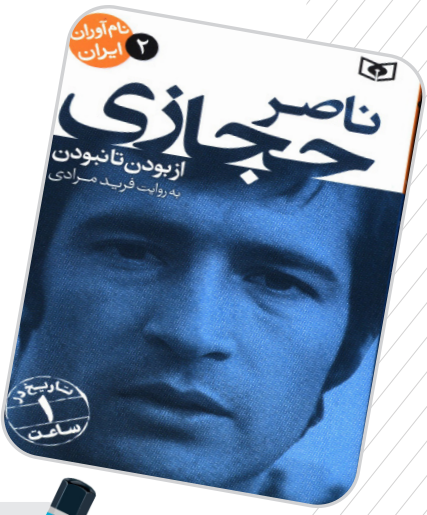

معرفی کتاب: مجموعه «نام‌آوران ایران» تلاش کرده با اطلاعات مستند و جامعی که به خواننده می‌دهد، نسل جوان و جویای دانش ایران را با افرادی آشنا کند که رشد، تداوم و پیوستگی فرهنگ ایران با نام آنها گره خرده است. نمونه‌هایی که تلاش‌ها، پشتکار، باورها، قاعده‌ها، شکست‌ها، ترس‌ها، نگرانی‌ها، اراده و مداومت‌هایشان می‌تواند الگو و سرمشق باشد تا تاریکی را از حرکت در جاده زندگی کنار زند و زیبایی و رشد را به بار نشاند. این مجموعه می‌کوشد زندگی و نقش تاریخی بزرگان ایرانی را با ادبیات نوجوانان ارائه دهد. کتاب «ناصر حجازی: از بودن تا نبودن» به زندگی و اندیشه‌های ناصر حجازی می‌پردازد.

مدافعان حرم

۱۴۶. شیدا، مریم. **برای روز آخر: روایت زندگی شهید مدافع حرم حاج ابوذر غواصی.** حماسه یاران. ۱۴۰۳. ۱۹۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، خاطره، دفاع مقدس، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب روایتی از زندگی شهید مدافع‌حرم حاج ابوذر غواصی را با قلمی روان و شیوا به رشته تحریر درآورده است. روایت مردی گم‌کرده راه که به زندان می‌افتد و بعدِ رهایی از زندان در تقابل بین راهِ درست و غلط می‌جنگد، درصدد جبرانِ گذشته برمی‌آید و قدم در مسیر خودسازی می‌گذارد. پاداش بردباری و تحمل رنج این راه، مدالِ پرافتخار شهادت است.

۱۴۷. طاووسی، فاطمه. **تاریخ شفاهی جبهه مقاومت‌اسلامی. شهدای مدافع حرم: اردیبهشت اتفاق افتاد: روایت زندگی روحانی مدافع حرم؛ شهید حجت‌الاسلام مجید سلمانیان.** موسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی. ۱۴۰۳. ۳۱۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، جهاد، سرگذشتنامه، شهیدان

معرفی کتاب: دفاع از حرم، درست مانند دفاع مقدس، نرم‌افزار پیشرفت انقلاب اسلامی است. یکی در داخل مرزهای ایران اسلامی و دیگری در خارج از مرزها و در نقطه‌ای که صدای مظلومی شنیده می‌شود و ایثار در آن تجلی می‌یابد. تنها تفاوت‌شان، زمانه این دو است که خوانش آن‌ها را برای نوجوان و جوان امروزی ملموس‌تر می‌کند. انسان‌هایی معمولی مانند خودمان، اما با آرمان‌های بلند و مقدس، کیلومترها دورتر از مرزهای جغرافیایی، مرز انسانیت را تعریف کرده و در برابر تجاوز ظالمان ایستاده‌اند و خود، نقطه اتصال رحمت الهی به بشریت شده‌اند.

۱۴۸. زمانی، مریم. **دختر شیرینی‌فروش: مرور خاطرات زندگی لیلای من.** ستارگان درخشان وابسته به مرکز حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس و بسیج سپاه صاحب. ۱۴۰۳. ۱۶۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، حضرت زینب (س)، سبک زندگی، شهیدان

معرفی کتاب: این کتابِ رُمان، روایت زنان، شهدا و فرهنگ جبهه مقاومت و مروری بر خاطرات زندگیِ همسر شهید حسین آقادادی است. نویسنده، بخشی از داستان زندگی تا شهادت شهید حسینَ آقادادی یکی از شهدای مدافع حرم سوریه را برای نوجوانان علاقه‌مند به سبک زندگی دینی روایت نموده است. دربخشی از کتاب می‌خوانیم: «خواستگاری به چهارمین جلسه رسید و چیزی که تیر خلاص را زد و من مطمئن شدم حسین‌آقا همان انتخاب درست من است این بود که ... آن وقت دلم قرار گرفت و با خودم گفتم: «یا این شخص یا هیچکس؟ »

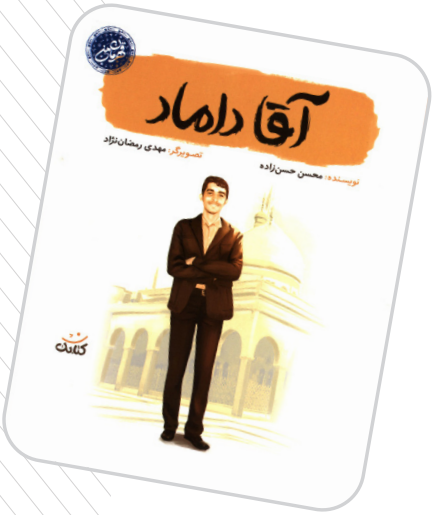

۱۴۹. حسن‌زاده، محسن. **قهرمان من: آقاداماد.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ادبیات کودک و نوجوان، زندگی‌نامه‌ها، سبک زندگی، شهیدان، مضامین تربیتی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این کتاب دربرگیرندهٔ ماجرای جوانی است که در اخلاق و رفتار الگو بود. شهید عباس دانشگر شهید مدافع‌حرمی بود که توانست بسیار زود بدرخشد و روحش را به قد و قواره لباس شهادت برساند. او از کودکی به مسائل دینی توجه داشته و دیگران نیز او را همواره در لباس جوانی باادب و خوش‌اخلاق می‌دیدند. او برای ادامه راه زندگی تصمیم می‌گیرد تا لباس سبز پاسداری را بر تن کند. هم‌زمان تحصیلات و مطالعاتش را با جدیت ادامه می‌دهد و بسیار زود به یک نیروی کارآمد و موفق تبدیل می‌شود. او هنگامی که به تازگی با دختر عمویش نامزد کرده درخواست اعزام به سوریه می‌دهد و در دفاع از حرم به شهادت می‌رسد. این کتاب در قالب قصه‌های کوتاه و شیرین سیره اخلاقی و تربیتی این شهید عزیز را به کودکان ایرانی نشان می‌دهد و زیبایی زندگی یک جوان مومن انقلابی را به تصویر می‌کشد.

۱۵۰. جابری، محمدعلی. **قهرمان من: آقامصطفی.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ادبیات کودک و نوجوان، داستان آموزنده، زندگی‌نامه‌ها، شهیدان، مضامین تربیتی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این کتاب حاوی قصه‌های کوتاهی در مورد شهیدمصطفی صدرزاده است که مقام معظم رهبری ایشان را الگوی نسل جوان دانستند. مصطفی جوان دهه شصتی بود که فعالیت در خط انقلاب و رهبری، اولویت اول زندگی‌اش بود. او در قالب بسیج و مسجد تلاش داشت تا نوجوانان شهرش را از آسیب‌های اجتماعی و اخلاقی حفظ کند و با اجرای فعالیت‌های مختلف روح و جسم آن‌ها را پرورش دهد. شوق جهاد و مبارزه در راه حق باعث گشت تا به هر طریق که شده خود را به معرکه سوریه برساند و در آن‌جا به یکی از فرماندهان قابلِ لشکر فاطمیون تبدیل شود. او سرانجام در همین راه جانش را فدای حضرت زینب و مکتب اهل بیت (علیهم السلام) نمود.

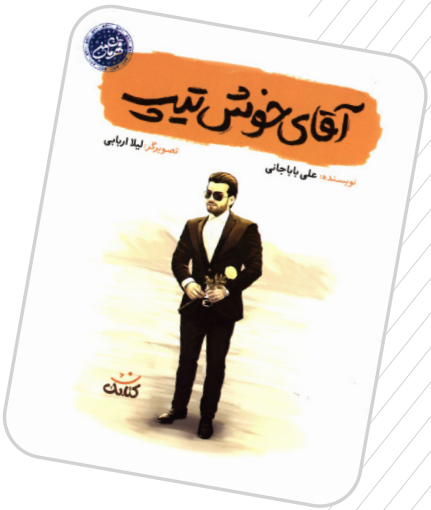

۱۵۱. باباجانی، علی. **قهرمان من: آقای خوش‌تیپ.** کتابک. ۱۴۰۳. ۴۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. نثرادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ادبیات کودک و نوجوان، زندگی‌نامه‌ها، سبک زندگی، شهیدان، مضامین تربیتی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب حاضر حاوی داستان زندگی یکی از شهدای مدافع‌حرم است، بابک نوری هریس جوان تحصیل کرده و ورزشکاری از شهر رشت بود. هرکس ظاهر بابک را می‌دید خیال نمی‌کرد که او یک بسیجی فعال و خاکی باشد. او در جوانی دامنش را از گناه پاک نگه داشت و تلاش کرد با تمام انرژی و توانش خادم کشور و دینش باشد. در زمانه جنگ با داعش تمام تلاشش را کرد تا فرماندهان را راضی کند و بتواند در این جهاد با دشمن اسلام حضور پیدا کند و سرانجام موفق شد. در این کتاب کودکان با اخلاق و رفتار این جوان نخبه و باصفا آشنا می‌شوند.

۱۵۲. ملاحسنی، محمدرسول. **کنج حرم.** شهید کاظمی. ۱۴۰۳. ۲۶۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، ایثار، جهاد، سرگذشتنامه، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب حاضر روایتی از زندگی شهید مدافع حرم، مهدی حسینی است. این کتاب با محوریت خدمت و عشق به اهل‌بیت (ع)، داستان زندگی این شهید را از خادمی در حرم حضرت معصومه (س) تا جهاد در سوریه روایت می‌کند. ماجرای کتاب از زبان همسر شهید نقل می‌شود و مخاطب را با لحظات ناب عشق، ایمان و ایثار همراه می‌کند. ویژگی برجسته کتاب، روایت صمیمی و حقیقی آن است که عشق به اهل‌بیت (ع) را با زندگی روزمره و مسئولیت‌های خانوادگی پیوند می‌دهد.

۱۵۳. عرفانیان، مریم. **مدافعان حرم: پای درختان زیتون: روایت زندگی جانباز شهید مدافع حرم ابراهیم خلیلی.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۲۹۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، جانباز، دفاع مقدس، سرگذشتنامه، شهادت، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این کتاب به روایت‌هایی از خانوادهٔ شهید، دوستان و همرزمان شهید ابراهیم خلیلی می‌پردازد. مریم عرفانیان در این اثر تلاش کرده تا به دور از تخیل و خلق روایت به کشف لایه‌های درونی و زندگی شهید بپردازد با این حال در بخش مقدمه نوشته است: «میزان وفاداری به حقیقت و مستندات زندگی شهید در این کتاب بیش از نود درصد است و تخیل اندک؛ چرا که مفهوم ابراهیم خلیلی را در خاطرات واقعی مردم این زمانه یافتم.» این کتاب گذشت و مقاومت را به خوانندگان می‌آموزد و آنان را از دِینی که به گردن دارند مطلع می‌سازد.

۱۵۴. زارع‌پور، شیرین. **مدافعان حرم: شب بی‌قراری من: زندگی‌نامه شهید مدافع حرم احمد گودرزی.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۱۹۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، خاطره، شهادت، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «شب بی‌قراری من» زندگی‌نامه شهید مدافع حرم، احمد گودرزی می‌باشد که در روز اول فروردین سال ۱۳۵۷ در شهرستان بروجرد به‌دنیا آمد. وی تابستان‌ها کار می‌کرد که خرج تحصیلش را دربیاورد و این‌گونه کمی فشار را از دوش پدرش بردارد. شهید گودرزی عضو لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) بود که در تاریخ ۱۷ اسفند ۱۳۹۴ در شهر حلب سوریه به شهادت رسید.

۱۵۵. خدابخش دهقی، کبری. **نذر آب: شهید مدافع حرم عباس آبیاری.** حماسه یاران. ۱۴۰۳. ۱۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان حرم، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز، معلم، والدین // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت انقلابی، ادبیات شفاهی، آب، امام حسین (ع)، دفاع مقدس، شهیدان، کربلا

معرفی کتاب: برای هر ملتی که رؤیای پیشرفت دارد، آگاهی از مسیر طی‌شده و داشته‌هایی که موجب شده تا او بایستد و با افتخار به آنها، مسیر پیش‌رو را طراحی و طی کند، ضروری است. یکی از این گنجینه‌ها، انسان‌هایی هستند که با زمان‌شناسی دقیق، در راه حفظ و دفاع از خاک میهن، جان خود را فدا کرده‌اند. یکی از راه‌های کسب این آگاهی، مطالعه زندگی‌نامه شهدا و ایثارگران در قالب تاریخ شفاهی و تاریخ‌نگاری است. کتاب «نذر آب» نمایی از متفاوت و روایت هیجان‌انگیز از زندگی یکی از شهدای مدافعان حرم به نام عباس آبیاری است.

مدافعان وطن

۱۵۶. محمدولی، مجید. **بیست‌وهفتمی‌ها: آرمان عزیز: روایت‌هایی مستند از زندگی طلبه بسیجی شهید آرمان علی‌وردی.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۳۹۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان وطن، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، مقاومت، هویت انقلابی، هویت ملی، ادبیات شفاهی، بسیجیان، شهادت، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «آرمان عزیز» شامل ۲۵ روایت مستند از ۲۵ راوی مختلف، دربارهٔ زندگی دنیایی طلبهٔ بسیجی، شهید آرمان علی‌وردی است. در این کتاب که نویسنده سعی نموده تا آن را با زبان ساده و روان‌نویسی، خوش‌خوان کند، هر راوی از زاویهٔ دید خود، آنچه را که از شخصیت آرمان، به واسطهٔ رفتار و گفتار او درک کرده را بیان می‌کند. این زاویهٔ دید سبب شده تا خواننده ارتباط بهتری با متن برقرار کند و نحوهٔ تحول معنوی شخصیتِ محوری کتاب را به صورت تصویر ذهنی ببیند و درک نماید.

۱۵۷. طاووسی، فائزه. **زخم پاییز: روایتی از زندگی شهید مدافع امنیت، پوریا احمدی.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۱۳۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان وطن، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پیام تربیتی، مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، خاطره، سرگذشتنامه، شهادت، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کتاب «زخم پاییز»، روایتی از زندگی شهید مدافع امنیت؛ پوریا احمدی است که در اغتشاشات پاییز ۱۴۰۱ در محله پیروزی تهران توسط اشرار به شهادت رسید. نویسنده کتاب را با زندگی مادر شهید، نازی آذری آغاز می‌کند و ریشه بی‌باکی و شجاعت پوریا را در مادر او می‌یابد. زنی قوی و مستقل که با وجود نقش مادری و همسری، در دوران انقلاب و جنگ، حضوری تأثیرگذار در بیمارستان به‌عنوان پرستار و سوپروایزر بیمارستان داشته است.

۱۵۸. عجم، مهدی. **قهوه تلخ در مرصاد: خاطرات تلخ‌وشیرین مدافعان سلامت در نبرد با کرونا.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۳۰۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان وطن، درجه۲
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: پیام تربیتی، مستندنگاری، مقاومت، ادبیات شفاهی، ایثار، بیماری‌های واگیردار، سلامت، کرونا، ویروس‌ها

معرفی کتاب: این کتاب خاطرات تلخ‌وشیرین مدافعان سلامت در نبرد با کرونا با هدف ثبت در تاریخ و ماندگارسازی ایثار و تلاش مدافعان سلامت کشور نگاشته شده است. خاطرات و روایات به سبک روایت کوتاه (مینی‌مال) در شش فصل، شامل خاطرات پزشکان، پرستاران روایت‌هایی خواندنی از تکنسین‌های تشخیص، مانند آزمایشگاه ویروس‌شناسی و بخش تصویربرداری پزشکی و همچنین نیروهای خدماتی و انتظامات بیمارستان بود.

۱۵۹. کوه‌کن، طاهره. **کوچه‌ای که تکرار می‌شود: زندگی‌نامه داستانی شهید قاسم سجادیان.** حماسه یاران. ۱۴۰۳. ۲۰۸ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان وطن، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: امر به معروف و نهی از منکر، ادبیات داستانی، داستان، داستان آموزنده، داستان تربیتی، دفاع مقدس، شهیدان، مفاخر ایران

معرفی کتاب: کوچه‌ای که تکرار می‌شود، از شهید قاسم سجادیان می‌گوید. شهیدی اهل سیّدان فارس. کسی که مردانگی‌اش، او را در همان دوران جوانی، بزرگ روستا می‌کند. در کتاب، خاطرات کودکی تا سال ۱۳۷۸ که آخرین امتحان زندگی برای محک خوردن ایمان او رقم می‌خورد، روایت شده؛ اتفاقی که بقیه از کنارش با بی‌تفاوتی گذشتند، ولی باعث عاقبت‌به‌خیری قاسم شد. این کتاب به دو بخش تقسیم می‌شود. بخشی به خاطرات شهید سجادیان می‌پردازد.

۱۶۰. عظیمی ستوده، سمیه. **ماجرای امروز: ماجرای حماسه و شهادت شهدای مدافع امنیت.** انتشارات ۲۷ بعثت. ۱۴۰۲. ۱۴۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مدافعان وطن، درجه۱
مخاطب: والدین، دانش‌آموز، معلم، دانشجومعلمان // **دوره:** متوسطه نظری. نثر ادبی و خاطره. متوسطه اول. نثر ادبی و خاطره. // **پایه:** هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات شفاهی، خاطره، شهیدان، مضامین تربیتی، مفاخر ایران

معرفی کتاب: این کتاب به روایت هشت شهید مدافع امنیت سال ۱۳۸۸ تا به امروز پرداخته است. ماجرای اول کتاب به زندگی از کودکی تا شهادت محمدحسین حدادیان، ماجرای دوم: شهید پرویز کرم‌پور، ماجرای سوم: شهید عباس خالقی، ماجرای چهارم: شهید حسین اجاقی زنوز، ماجرای پنجم: شهید سیدعلیرضا ستاری، ماجرای ششم: شهید حسین غلام‌کبیری، ماجرای هفتم: شهید حسین تقی‌پور و ماجرای هشتم: شهید روح‌الله عجمیان پرداخته شده است.

مکان‌ها

۱۶۱. گیفورد، کلایو. **دوست داشتید در مصر باستان بودید؟.** بیتا ابراهیمی. کتاب چ. ۱۴۰۳. ۱۴۴ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مکان‌ها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. مطالعات اجتماعی. متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. // **پایه:** چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم، نهم
کلمات کلیدی: آثار تاریخی، آداب معاشرت، آداب و رسوم، اطلاعات عمومی، تاریخ باستان، سبک زندگی

معرفی کتاب: مجموعه‌ی دوست داشتید...مجموعه‌ای است غیرداستانی با موضوع تمدن‌های باستانی. در اولین کتاب این مجموعه نویسنده مخاطب را به مصر باستان می‌برد و او را با زندگی در مصر باستان آشنا می‌کند. در هر فصل دو سؤال مطرح می‌شود، مثلاً دوست داشتید مقبره‌ساز باشید یا مقبره‌دزد؟ یا دوست داشتید شترمرغ بخورید یا پیاز خام؟ و در جواب این سؤال‌ها هر یک از این انتخاب‌ها را بررسی می‌کند و شرحی در مورد آن می‌دهد و از این طریق مخاطب را با زندگی در مصر باستان آشنا می‌کند. نویسنده با این شیوه‌ی روایت به مخاطب حق انتخاب می‌دهد و او را درگیر موضوع می‌کند تا خودش را در آن جایگاه قرار دهد و با ابعاد مثبت و منفی انتخاب‌هایش روبه‌رو شود. از ویژگی‌های کتاب، زبان طنز آن است که تاریخ را از آن موضوع خشک و خسته‌کننده‌ی همیشگی به موضوعی جذاب و بامزه تبدیل کرده است.

۱۶۲. اباذری، حمید. **کی؟ چی؟ کجا؟: خلیج فارس.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مکان‌ها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. تاریخ. // **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، آداب و رسوم ایرانی، ادبیات نوجوانان، تاریخ شفاهی، حیوانات دریایی، خلیج فارس، دریا

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز را بازگو می‌کند. این کتاب به مخاطب می‌گوید، وقتی از «خلیج‌فارس» حرف می‌زنیم از «کجا» حرف می‌زنیم؟ از یک تاریخ تیلگون و مواج؟ از زیستگاه آبزیان بی‌نظیر و سرزمین مردمانی خونگرم؟ از نامی سه‌هزار ساله بر یک دریا؟

۱۶۳. ایزدی، فاطمه. **کی؟ چی؟ کجا؟: زاینده‌رود.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۴۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مکان‌ها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. تاریخ. //
پایه: هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، آب، ادبیات نوجوانان، تاریخ شفاهی، معماری، منابع طبیعی

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز بازگو می‌کند. این کتاب به مخاطب می‌گوید وقتی از «زاینده‌رود» حرف می‌زنیم از کجا حرف می‌زنیم؟ از رودخانه‌ای با پل‌هایی تاریخی؟ از رودخانه‌ای که روزگاری بزرگ‌ترین و پرآب‌ترین رودخانه‌ی فلات مرکزی ایران بود؟ از مسیر سبز زندگی از زاگرس تا گاوخونی؟ از رودخانه‌ای که امیدواریم دوباره زنده شود؟ یا جایی دیگر؟ این کتاب را بخوانید تا در این خصوص اطلاعات بیشتری بدانید.

---

۱۶۴. مشهدی، بدری. **کی؟ چی؟ کجا؟: شهرک اکباتان.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۲۰ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مکان‌ها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. تاریخ. //
پایه: هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، ادبیات نوجوانان، تاریخ شفاهی، تلاش و پشتکار

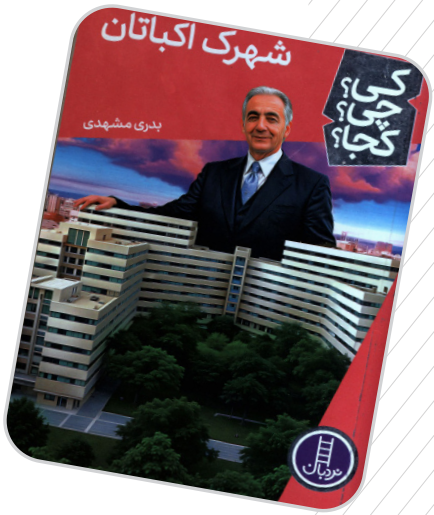

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز را بازگو می‌کند. این کتاب به مخاطب می‌گوید، وقتی از شهرک اکباتان حرف می‌زنیم از «چی» حرف می‌زنیم؟ از شهرکی باستانی از نقشه ایران؟ از شهری کوچک که در زمان ساخته شدن، مدرن‌ترین شهرک زمانه خود بود؟ از مجموعه‌ای از آپارتمان‌های ایستاده در غرب تهران؟ یا چیزی دیگر؟ این کتاب را بخوانید تا در این خصوص اطلاعات بیشتری بدانید.

---

۱۶۵. مک‌دانا، یونا زلدیس. **کی؟ چی؟ کجا؟: عجایب هفت‌گانه جهان باستان.** محمدرضا افضلی. شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۱۶ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مکان‌ها، درجه۲
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. علوم اجتماعی.
// **پایه:** هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، ادبیات شفاهی، آموزش و یادگیری، باستان‌شناسی، تاریخ جهان، تاریخ علم

معرفی کتاب: این کتاب از مجموعه‌ی آموزشی-تاریخی «کی؟ چی؟ کجا؟ »، به معرفی و بررسی هفت سازه‌ی شگفت‌انگیز دوران باستان می‌پردازد؛ آثاری که انسان‌ها پیش از میلاد مسیح، با ابزار ابتدایی اما اراده‌ای قوی، خلق کردند و قرن‌ها مایه‌ی حیرت بوده‌اند. نویسنده با زبانی روایی و مستند، درباره‌ی هرم بزرگ جیزه، باغ‌های معلق بابل، معبد آرتمیس، مجسمه‌ی زئوس، آرامگاه موسولوس، فانوس دریایی اسکندریه و تندیس رودس، اطلاعات تاریخی ارائه می‌دهد. در کنار شرح ساختار، موقعیت جغرافیایی و شیوه‌ی ساخت این آثار، به افسانه‌ها، منابع تاریخی و دلایل نابودی‌شان نیز پرداخته شده است. کتاب به شکلی طراحی شده تا مخاطب نوجوان ضمن آشنایی با معماری باستان، درک بهتری از پیشرفت تمدن‌های کهن پیدا کند.کتاب ترکیب متن و تصویر است.

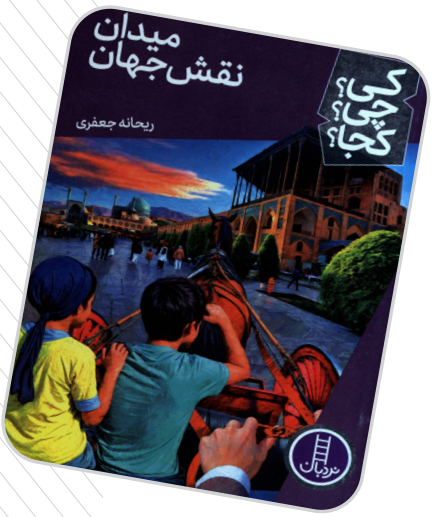

۱۶۶. جعفری، ریحانه. **کی؟ چی؟ کجا؟: میدان نقش جهان.** شرکت انتشارات فنی ایران. ۱۴۰۳. ۱۱۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مکان‌ها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز، معلم // **دوره:** متوسطه اول. مطالعات اجتماعی. متوسطه نظری. تاریخ. //
پایه: هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم
کلمات کلیدی: مستندنگاری، هویت ملی، آثار تاریخی، ادبیات نوجوانان، تاریخ شفاهی، هنر و معماری اسلامی

معرفی کتاب: مجموعه «کی؟ چی؟ کجا؟ » رازهای تازه‌ای درباره‌ی شخصیت‌های بزرگ، رویدادهای مهم و مکان‌های شگفت‌انگیز ایران عزیز بازگو می‌کند. این کتاب به مخاطب می‌گوید، وقتی از «میدان نقش جهان» حرف می‌زنیم از «کجا» حرف می‌زنیم؟ از بزرگ‌ترین میدان تاریخی ایران؟ از مجموعه‌ای گرانقدر از میراث فرهنگ و هنر و معماری ایران؟ از میدان چوگان پادشاهان صفری؟ از نماد شهر اصفهان و میدانی برای درشکه‌سواری و گردش و تفریح گردشگران اصفهان؟ یا جایی دیگر؟ این کتاب را بخوانید تا در این خصوص اطلاعات بیشتری بدانید.

۱۶۷. استاین، مگان. **کیست، چیست، کجاست: مثلث برمودا کجاست.** فرزین سوری. پیدایش. ۱۴۰۲. ۷۲ص.
موضوع: مستندنگاری و خاطره، مکان‌ها، درجه۱
مخاطب: دانش‌آموز // **دوره:** ابتدایی. علوم تجربی. متوسطه اول. علوم تجربی. متوسطه نظری. تاریخ علم. // **پایه:** ششم، هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم
کلمات کلیدی: حوادث طبیعی، داستان آموزشی، مستندنگاری، اسرار علم، پژوهش‌های علمی، تحقیق علمی، داستان علمی، دانش‌افزایی علوم

معرفی کتاب: این اثر به بررسی یکی از اسرارآمیزترین نقاط جغرافیایی جهان می‌پردازد. نویسنده با روایتی مستند و بدون استفاده از لحن افسانه‌ای، تاریخچه‌ای از اتفاقات عجیب در منطقه مثلث برمودا را روایت کرده و دیدگاه‌های علمی و فرضیات رایج را بررسی می‌کند. کتاب تلاش دارد با ارائه اطلاعات دقیق، نقشه‌ها، آمار و گزارش‌های معتبر، ذهن کودک را با موضوعات علمی و جغرافیایی درگیر کند. نثر کتاب رسمی، روشن و توضیح‌محور بوده و شامل تصاویر سیاه و سفید است.